

ЕРІМБЕТОВА БИБІПАТИМА АБДУАПҚЫЗЫ

ДИРЕКТОР АҒАЙ

**АБАЙ АУЫЛЫ
2021 ЖЫЛ**

*Ұлағатты ұстаз, құрметті ауыл азаматы,
мейірімді дос, қымбатты бауыр, ардақты
әке – Ерімбетов Абдуап жайлы сыр, естелік.*

ДИРЕКТОР АҒАЙ

Абай ауылы 2021 жыл

УДК 821.512.122
ББК 84 (5Қаз)
Е77

Ерімбетова Бибіцатима Абдуапқызы
ДИРЕКТОР АҒАЙ - Шымкент: «Шың» Баспаханасы, 2021.
– 136 б.

ISBN 978-601-06-8234-4

Қолдарыңызға тиіп отырған бұл кітап осынау шұрайлы жердің мөлдір бұлағынан, тау самалынан, өз шәкірттеріне білім кәусарының тұнығынан нәр таттырып шөлдерін қандыра білген ұлағаты мол ұстаз Ерімбетов Әбдуоқап жайлы естеліктер жинағы.

УДК 821.512.122
ББК 84 (5Қаз)

ISBN 978-601-06-8234-4

@ Ерімбетова Б.А .2021

АЛҒЫ СӨЗ

Ерін есіркемеген елдің ертеңі жоқ. Өткенімізге үңіліп тарихымызды жасаймыз, келешегімізге қарап болашағымыздан үміттенеміз.

Абай ауылы көк майсалы тау етегіне орналасқан табиғатына көз тоймайтын керемет өлке. Табиғатына қарай адамы - демей ме қазақ бабамыз. Қолдарыңызға тиіп отырған бұл кітап осынау шұрайлы жердің мөлдір бұлағынан, тау самалынан, өз шәкірттеріне білім кәусарының тұнығынан нәр таттырып шөлдерін қандыра білген ұлағаты мол ұстаз Ерімбетов Әбдуоқап жайлы естеліктер жинағы.

Ауыл азаматтары, ауыл, қала, облыс оқу ағарту саласының мамандары 40 жыл бір жерде директор болған ағайдың елеулі еңбегіне өз бағаларын берген. Көршілері бұл ағайдың жомарттығы мен кішіпейілділігін, жанашырлығын алға тартса, шәкірттері Әбдуоқап ағайларының еңбекқорлығын, жоқтан бар жасай алатын қабілетін, шешімі жоқ түйінді еш қиындықсыз тарқата білетін ардақты да абыройлы азамат екенін тілге тиек етіпті.

Бұл кітап басылымға берілер алдында біздің редакция алқасының алдынан өтті. Арамыздағы қарт журналист – Әлқадір Жұмабеков бұл еңбекке өз бағасын берер алдында: - Эх шіркін, өткенім алыстап, келерім қысқарған сәтімде маған мына кітап неткен керемет ой салды. Мен ертеңіме не қалдырдым? – деп, біздерге мұңая бір қарап қойды.

- Ой аға! Басқа басқа, сізге не жоқ, кітаптарыңыз

ел кітапханаларында қаланып тұр, университетіміздің студенттері интернетке иілмей сіздің кітаптарыңызды әле күнге арқалап жүр, сізден өткен бақытты кім бар? – деп, басу айтқан болдық.

-Жо-жоқ жігіттер, мұндағы басты кейіпкер тегін емес, тектілердің тектісі. Бұл кісі басқан әрбір қадамында мәңгі өшпес із қалдыра білген азамат екен, – деп толқынысқа толы жанарын жылт еткізді де жүзін бұрып әкетті.

Демек бұл шығарма басылымға әзір екен деп шештік, құрметті оқырман.

Редакциядан

ЕЛ АЗАМАТЫ

*«Жылқыда да жылқы бар – қазанаты бір басқа,
жігітте де жігіт бар - азаматы бір басқа»
(халық даналық сөзінен)*

Халқымыздың біртуар азаматы данышпаны, ақыны Абай Құнанбаевты шетелдіктер еске алса, «қазақ деген ел ме?» дер екен, ал өзінің тарихы бар, жері бай қонақжай дәстүрі бар қазақ елі бар дегенде «Абайдай ақыны бар ел ме?» дер екен. Сондай – ақ Түркістан ауданындағы Абай елді мекеніндегі Абай атындағы мектепті айтсақ, осы мектептің ірге тасын қалап, бір жерде 40 жыл директор болған Ерімбетов Абдуап көкемізді ел есіне алады. Ал өте қадірлі, досқа мейірімді, ұлағатты ұстаз Абдуап көкемізді еске алса, ел «Абай» мектебімен байланыстырмай айта алмайды. Сондықтан да әкем туралы естелікті Абай атындағы жалпы орта мектебінің тарихымен бастағанды жөн көрдім.

**Бибіпатима.
8.01.2015ж**

ҰЛАҒАТТЫ ҰСТАЗ ӨМІР ЖОЛЫ

*Ағаш тамырына қарап өседі,
Адам баласы өзінің тарихына
қарап бой түзейді.*

Мақал

Атамекен - әрбір адамның ыстық ұясы, кіндік қаны тамған жері, өскен өлкесі. Бірақ та, әр ұлттың, әр халықтың ата жұрты болады. Адам қай жерде тумасын, жүрмесін, ол өзінің ата жұртының тарихын білуге тиіс. Абай елді мекені қарт Қаратау баурайында орналасқан. Қысы жылы, қары қалың, жазы көкмайса, ауасы таза жанға жайлы ерекше қасиетті жер. Осы орайды ақын Сұлтанмахмұт Торайғыровтың:

«Қысында Түркістанға барсаң егер,
Костюммен жаурамасыңа мен кепіл», -
деген өлең жолдары еске оралады.

Абай елді мекенін қасиетті деп атауының себебі де бар. Ол: солтүстігінде «Жылаған ата» әулиелі жері бар (40 шақырым жерде);

Солтүстік шығысында «Укашата әулие» (10 шақырым жерде), батысында «Мес әулие», елдің орта тұсында «Гүрзіхан әулие», ауылдың солтүстік тұсында 7-8 ғасырда салынған «Бұзауқорған» деп аталатын айтулы жері, ауылдың солтүстік тұсында біздің дәуіріміздің бірінші ғасырында салынған «Ақтөбе қаласы» орын алған. Ауылдың бас жағынан Жамантаудың етегінен бастау алатын «Ұзынбұлағы», ал ауылдың орта тұсында бес жерден шығып жатқан «Бесбұлағы» елге көрік беріп тұрғандай. Ауылдың солтүстік батысында Ақтөбе өзеніне бөгет жасап, «Ақтөбе тоғаны» жасалынған. Оған жаз, маусым айларында үйрек, қаз қонып, ұя жасайды. Осындай табиғаты бар экскурсиялық саяхатқа сұранып тұрған жерлердің орталығы халқымыздың ұлы данасы Абай Құнанбаевтың атындағы мектептің салынуы да бір тарих.

«Мысалы, дүние – теңіз, ғылым – кеме, кемесіз терең суға түсем деме», - деп ақын Әріп Тәңірбергенов айтқандай

кеңес үкіметінің алғашқы жылдарынан-ақ елді жаппай сауаттандыру мақсатында жер-жерден, әр елді мекендерден мектеп ашып бала оқыта бастады. Сол мектептердің бірі – Ұржарда болды. Ол 1932-1940 жылдар аралығында еді. Ұржар мектебінде «Игілік», «Көксарай», «Ақтөбе» ауылдарының балалары оқыды. Ұстаздары Балтабаев Әбдіғани, Егембердиев Арыс, Жаншиев Мырзахан, Үсенов Бәкірлер болды.

Өмір бір қалыпта тұра ма?! Ұжымдық шаруашылық (колхоз) ұйымдастыру тұсында 1940 жылдары ел Ақтөбеге, Игілікке, Көксарайға көшіп қоныстана бастады. Балалар да өз елді-мекенінде сауат ашуды жалғастырды.

Игілік елді-мекенінде ашылған мектепте Үсенов Бәкір, Көкишев Қошақандар ұздаздық етті. 1957-1958 жылдардан Елтаева Нәзен ол ұжымды толықтырды.

Бозбұтақ таудағы елді-мекенінде ұстаздар-Байымбетов Қойшыбай, Сахов Сейітқұл, Оразбақова Қызайымдар еңбек етті. Оқу 1948-1949ж басталған еді.

Қазіргі ескі Абай елді-мекені Көксарай деп аталған. 1946-1948 жылдары сол маңдағы балаларға Момбеков Тәліппек және Қасиет деген мұғалімдер қызмет атқарды.

Ақтөбеге келген ер балаларын «Ұзын Бұлақ» бойында «Бесбұлақ» жанында салдырған мешітте оқытты. Ол мешітте ағайынды Атаханов Ерімбет және Омар молдалық етіп, балалардың діни сауатын ашқан екен.

Мешітте молдадан сауат ашу кеңес үкіметі кезінде жабылған. Балалардың оқуына бұл мешіт тарлық етіп, ауыл адамдары Қоғашық, Ақтөбе өзенінің бойынан ағаш кесіп, ат, есек арбамен тасып қасынан мектеп салған. Бұл мектепте күндіз балалар оқыса, кешке сағат 11, 12- ге дейін колхоз адамдары – үлкендер сауатын ашқан. Ол оқуды лепкез (сауат ашу мектебі) деп атаған. Оқу латын әрпімен, кейін крилицаға ауысты.

«Білім негізі –бастауышта» дегенмен, жоғары сыныптарда оқу қажеттілігі туды. Бесінші сыныптан бастап, көрші ел 9 шақырым қашықтықтағы Бабайқорған ауылына балалар есекпен болмаса жаяу барып оқыды. Сол оқушылардың бірі

–Ерімбетов Әбдуап еді.

Ұлы Отан соғысы шарықтау шегіне жетіп, Сталинград үшін қиян кескі соғыс жүріп жатқан кезде ауылдық 7 жылдық мектепті жаңа бітірген жасөспірім бозбала жігітке 1943 жылдың қыркүйегінен бастап мұғалім болуына әрі мектеп басқаруына тура келді.

Осы таңда зейнеткер, ауылдан бірінші мәрте 2010 жылы қажылыққа барған, жасында «Куйбышев» кеңшарында (совхоз) агроном болып қызмет атқарған Бейсенов Әбдібек ақсақал өзінің ұстазы Абдуап Ерiмбетовты былай еске алды:

- Мен Абдуап ағайдың бірінші шәкірті болдым. Бізбен бірге өзіммен жастылар да, тіпті ұстаздарымыздан жасы үлкендер де (мысалы, Еркінбек Абдуллаев, Әбишев Қали, Сауранбаев Қалмахан, Камалов Тұрғантай т.б.) оқыды. 1952ж мектепті жақсы орынға ауыстырып салу ісіне бірден-бір басшылық жасаған ағайым Абдуаптың еңбегі әлі көз алдымда. Оның әрбір тасы, шегесі, ағашы, жусанына дейін еңбегі сіңді. Мектепке сұлама пеш жасатты. Оған қазіргідей көмір, ағаш қайда? Жусан шаптырып, оны пешке жақтырып жылытатын. Мектеп салуға материал жоқтың қасы. Абдуап ағай Кентау Ашполиметалл комбинатының директоры, правком меңгерушілерімен танысып, көмек көрсетуін сұрап, алған материалдарын елге жеткізу үшін қаншама тер төкті. Ол кезде көлік те тапшы. Мектептің тасын түйе арбамен Жадиязов Жұмаш тасыды. Ат арба, ешек арбалармен тал егу үшін көшеттер Көксарайдан, Бозбұтақтан, Ақтөбеден, Бабайдан алдыртты. Мектеп аумағын алғаш, шеңгелмен, кейін ұрма дуалмен бақшамен қоршатты. (Ақсақалдар сөзінен тарихтағы, шындықты шырылдап айтқанын байқағандаймыз).

Ауыл ортасынан 7 жылдық мектептің құрылысын салуға сол кездегі колхоз бастығы Өтепов Бұйрабек пен Бабайқорған ауылдық кеңестің басшысы Ханділлаева Балхия қаржы бөлдіруге көмектесіп, аудандық атқару комитетінде бекіттірген. Қолда күзері бар ауыл адамдары - Батырбек Бейсенов, Ержігітов Текаман, Пірманов Ибадулла да көмектесуден шет қалмады.

Жаңа мектеп 1953 жылы толық пайдалануға берілді. Мектеп «Ақтөбе» мектебі болып басталғанымен, 1956 жылы «Абай атындағы мектеп» болып аталған.

Алғашқы ұстаздық еңбек жолын небәрі екі мұғалім - Абдуап Ерімбетов және Әкежан Садуақасов болып бастаған ауыл мектебі көркейіп, 1986 жылы зейнеткерлікке шыққанға дейін 60 мұғалім, 500 оқушысы бар, мектеп жанындағы 150 орындық қаржылы интернаты бар, бау бақшасы жайқалған аудандағы іргелі мектептердің біріне айналды. Осы жылдар аралықтарында А.Ерімбетов үздіксіз бір жерде 40 жыл мектеп директоры қызметін атқарды. Алғаш бастауыш сыныптан басталып, одан 7 жылдық, 8 жылдық, 10 жылдық, 11 жылдық орта білім беру мекемесіне айналған тарихы – ұстаздық қызметке бар өмірін арнаған Абдуап Ерімбетовпен тығыз байланысты.

Мектепте музыкалық барлық аспаптармен ойналған оркестр жұмыс істеп, аудан көлемінде танымал болды. Концерттік бағдарламамен ауыл-ауылға шықты. Оны Ақтөбе облысында оқып келген, мамандығы суретші бола тұра күйшілік өнерді меңгерген Сүйіндіков Самар басқарған еді. 1959-1960 жылдардағы оркестр жұмысын әрі қарай Омарханов Серікбай деген ауыл азаматы, мұғалім алып барды.

1995 жылы ЮНЕСКО көлемінде аталып өткен Абай Құнанбаевтың 150 жылдық мерей тойы, Абай ауылындағы «Абай» мектебінде Түркістан ауданы көлемінде іс-шаралар өткізілді.

«50 жылда ел жаңа, 100 жылда жаңа қала» деген қазақта мәтел бар. 50 жылдық тарихы бар ескі мектеп жарамсыз болып, 2003-2004 оқу жылынан бастап, жаңа жерден, бұрынғы мектеп интернатының алдынан жаңа мектеп «Ауыл жылына» орай пайдалануға берілді.

Мектеп директоры Абдуап Ерімбетовтен кейін басшылық қызметте Ахметов Оңалбек, Назаров Жұмабай, Аюпова Зина, Ахметов Марат, Асанов Ақан және Мубарова Ақерке болып келді. Қазіргі таңда мектеп директоры Зүбайра Мақұлбек, одан

соң Адаев Изатулла болды. Оқушылар саны 250. Мұғалімдер саны 42 және 14 класс кабинеті бар. Мектеп жанынан ашылған шағын орталықта 102 бала бар. Мұғалімдер 6-ау. Мультимедия, информатика, физика кабинеттері толық жабдықталған. 14 компьютер жұмыс істеуде. Спорт залы, кітапханасы, асханасы бар.

Ия, бір кездері бастауыш сыныптардан басталған мектеп 11 жылдық болып дамыды. Қаншама ұл-қыздар өсіп жетілді. Еліміздің түпкір-түпкірінде әр түрлі салада қызмет атқарды да, атқарып келеді де.

Атап айтар болсақ:

- Өскенбай Құлатайұлы тау-кен инженері- макшейкер мамандығын игерген;

- Алтынбеков Тұрғанбек – волейболдан чемпион болған, Қызылордада медучилищесінің директоры қызметін атқарған, ағартушы.

- Жұман Ержигитов -Түркістан мақта зауытында директорлық қызмет атқарды, Жамбыл қаласындағы жүнді алғаш өңдеу фабрикасына директор болып жұмыс істеді. Қазақстан жеңіл өнеркәсібінің ардагері – балалық балдәуренін Абайда өткізген, 7 жылдық мектепті 1944 жылы Абайда бітірген.

- Ханділлаев Мырзан Түркістан аудандық партия комитетінің екінші хатшысы жұмысын атқарған, Майдантал, Бабайқорған кеңшарының директоры, Түркістан қаласы ақсақалдар төрағасы болған.

- Біржан Оразбаков (ЦК) Орталық комсомол комитетінің біріктірген 3 облысқа қарайтын бөлім бастығы, Агрохимия институтында үшінші курста оқып жүрген кезінде-ақ комсомол комитетінң хатшысы болған.

-Бабашов Сыратай – Абай елді мекенінде колхоз бастығы болды.

- Ерімбетов Әбілхайыр – Бабайқорған ауылдық кеңестің хатшысы қызметін атқарды.

- Бейсенов Жақсыбек – Сарыағашта Оңтүстік Қазақстан

Қожатоғай кеңшарында «30 жылдық Қазақстанда» эконимист, бас есепші болып істеді.

- Нұрқараев Мүсірәлі ауған соғысында ерлікпен қаза тапқан.

- Ахметов Арыстан – Ауған соғысының ардагері, «Қызыл Жұлдыз» иегері.

- Дағмырзаев Өмірбек – Ауыл шаруашылығы ғылымының кандидаты, доцент, Ленинградта Аграрлық университетінің оқытушысы.

- Дағмырзаев Бақыт – Ақтау әскери горнизонында полковник, штаб бастығы.

- Бейсенов Телман – «Айқын» газетінің Маңғыстау облыстық меншікті тілшісі, «Ақтау» қаласында «Ақтау ақпараты» газетінің бас редакторы. Қазіргі таңда Астана қаласы, «Нұр-Медина» холдингінің бас редакторы.

- Ханділлаев Ұлан – Райком комсомолы және Заң факультетін бітірді, КГБ-да істеді.

- Ахмет Қайырбеков – Астана - Алматы ТРЕС (құрылыс) бастығы.

- Талғат Әбдірахманов – Ақтауда облыстық сот-медэкспертизде бөлім бастығы.

- Серікбай Жорабеков – Қазақстан суретшілер одағы мүшесі, ХҚТУ-нің Шымкент филиалының мұғалімі, аспирант.

- Әлхан Рысбеков – Теміртауда цех бастығы.

- Райымхан Махамбетов – Қапшағайда түрме бастығының орынбасары.

- Жүніс Құлжаев – Түркістан қалалық жедел жәрдем бастығы болған.

- Аят Бакиров – Түркістан ауруханасында траматолог.

- Бейсенов Әбдібек – (совхоздың) кеңшарының бас агрономы болып жұмыс атқарған. 2010 жылы қажылыққа барған, зейнеткер.

- Жаңылбеков Тойшыбай – 1951-1987 жылдары кеңшарда бас бугалтер болған, зейнеткер.

- Ерімбетов Ғайбулла – ХҚТУ-нің ерлер жатақханасының меңгерушісі болған.

- Жаңылбеков Смайл – цех бастығының орынбасары, Алматы қаласы ішкі істер басқармасының жол полициясы, әкімшілік бөлімінде қызмет атқарды. Талғат спирт АҚ зауытының президенті, қазір орта бизнеспен айналысады.

- Нұрзада Бейсенова – Алматы Әл-Фараби университетінде атомдық физика ғылымының кандидаты, деканның орынбасары, «Ыбырай Алтынсарин» төсбелгісінің иегері, «Қауымдыстырылған профессор» ғылыми атақ алған.

- Гүлшара Бейсенова – физиология ғылымының кандидаты, Батыс Қазақстан Тіл қадағалау бөлімінің бастығы.

- Нұрбала Бейсенова – Ақтөбе университетінде декан, химия ғылымының кандидаты.

- Абдуллаева Ұлсерік – Арыстағы военный часта істеген.

- Дағмырзаева Майра – Атар гвардейский әскери горнизанында бас есепші, сержант.

- Нұрпейіс Төлежанов – медицина ғылымдарының кандидаты, хирург.

- Еділбай Оспанов – филология ғылымының кандидаты.

- Оңылас Молдабеков – эконимист, құрылысшы компаниясын басқарады.

- Әбишев Тәңірберген – физик құрылыс компаниясын басқарады.

- Мінайым Оразбақова – Ақтау қаласында «Дарын» мектебінде оқытушы, химик.

- Тамара Ерімбетова – Шорнақ елді-мекеніндегі «Бәйтерек» балабақшасының меңгерушісі.

***Жинақтап хатқа
түсірген Бибіпатима
7 қаңтар 2015 жыл.***

АБАЙ АУЫЛЫНЫҢ ҰСТАЗЫ

Мен (Арман) атам туралы естелікті 2000 жылдың желтоқсанында Түркістан қаласы Ұстаз газетінің №10-11 санында «Қайдасыңдар, зейнеткер ұстаздар» айдарына жазған мақаламнан бастауды жөн көрдім.

Ұстазбын мен, еншім осы тағдырдан,

Маған соқпай кеткен емес дағдырған.

Көздер-көздер жауған қағып тұр маған,

Егіншідей жаңбыр күткен аспаннан, -деген бір ақынның жыр шумағындай бар өмірін ұстаздық жолға арнаған зейнеткер-ұстаз, халық ағарту ісінің үздігі, еңбек ардагері Ерімбетов Абдуап ата 1928 жылы қыркүйек айында Түркістан қаласы, Абай елді мекенінде дүниеге келіпті.

Ұлы Отан соғысы шарықтау шегіне жетіп, Сталинград үшін қиян-кескі соғыс жүріп жатқан кезде ауылдық 7 жылдық мектепті жаңа бітірген жасөспірім бозбала жігітке 1943 жылдың қыркүйегінен бастап мұғалім болуына әрі мектеп басқаруына тура келді.

Алғашқы ұстаздық еңбек жолын нәбәрі екі мұғалім

Абдуап Ерiмбетов және Әкежан Садуақасов болып бастаған ауыл мектебi көркейiп, 1986 жылы зейнеткерлiкке шыққанға дейiн 60 мұғалiм, 500 оқушысы бар, мектеп жанындағы 150 орындық қаржылы интернаты бар, бау-бақшасы жайқалған аудандағы iргелi мектептердiң бiрiне айналды. Осы жылдар аралықтарында А.Ерiмбетов үздiксiз бiр жерде 40 жыл мектеп директор қызметiн атқарды. Алғаш бастауыш сыныптан басталып, одан 7 жылдық, 8 жылдық, 10 жылдық, 11 жылдық орта бiлiм беру мекемесiне айналған оқу орнының тарихы – ұстаздық қызметке бар өмiрiн арнаған Әбдуап атаға тығыз байланысты.

Ерiмбетов Әбдуап ата қазақ тiлi мен әдебиетi пәнiнiң бiлiктi маманы болған. Атам бiлiмiн педагогикалық училищенi сырттай оқудан бастап, екi жылдық мұғалiмдер институтын тамамдағаннан соң, педагогикалық институтта сырттай оқып, бiлiмiн көтерiп отырған.

Қиындығы мен қызығы қатар ұстаздық еңбегi ескерiлiп, бiрнеше орден, медальдармен марапатталған. Атап айтқанда, 1941-1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысы кезiндегi ерен еңбегi үшiн берiлген белгiсi (4.05.1948ж), мектептi жаңа оқу жылына дайындауда мектеп аралық жарыстарда озғаны үшiн аудандық оқу бөлiмiнен алған Құрмет қағаздары, В.И. Лениннiң 100 жылдық юбилейлiк медалi, Отан соғысы Жеңiсiнiң 40-50-55 жылдықтарына арналған медальдары, Қазақ ССР оқу министрлiгi оқу, ағарту, жоғары мектеп және ғылыми мекемелер қызметкерлерi кәсiподағының Республикалық комитетiнiң Құрмет грамотасы (20.09.1983 ж) , 1983 ж. Қазақстан Республикасының «Халық ағарту iсiнiң үздiгi» белгiсi, 1987 жылы 1941-1945 жылдардағы тылдағы ерекше еңбегi ескерiлiп берiлген. «Еңбек ардагерi» белгiлерi ұстаздық мол еңбегiнiң жемiсi.

Ерiмбетов Абдуап ата зейнеткерлiкке шығарда аудандық оқу бөлiмiнен және жер-жерден құттықтау қағаздарын алған. Соның

бірінде «Бойына асқақ адамгершілікті дарытқан жан сіздей-ақ болар» деп жазыпты. Ал, енді бірінде «жасөспірімдерге, халыққа, елімізге жақсы лебізіңіз бен игі тәрбиеңізді бере беріңіз» деп тілек білдіріпті.

Ұстаздық етуден жалықпаған зейнеткер-ұстаз Абдуап ата бұл күндері бала тәрбиесінің заңды жалғасы іспеттес ислам дінін насихаттаушы – ауыл имамы. Ол кісі: «Алланың бір, пәк екендігін, пайғамбарымыз Мұхамедтің (с.а.у) хақ екенін, Құранның рас, шын екенін, ол Құран-Кәрімнің барлық мұқтажыңды таба білетін, ғылыми кітап екенін насихаттау, жастарға үйрету мақсатында мешіт қауымымен бірлесіп жұмыс жүргіземін», - дейді бір сөзінде. Қазақ ССР-ның халық ақыны атағын алған Манап Көкенов 1986 жылы Әбдуап атаға жолдаған құттықтауында:

«Ел сүйген еңбегіңмен жүзің жарқын,

Сақтай бер дақ түсірмей ұстаз салтын.

Алпыс астың, жүз жаса биік санап,

Саған басын иеді туған халқың.

Бәйтерексің миуалы гүлшоқтарың,

Алтын сандық кеудеңе сыр сақтадың.

Мәрапатпен (жолдасы) бас болып семьяңа,

Мақтан тұтар көбейсін ұрпақтарың!» деп айтқандай алла берген ұл-қыздарын тәрбиеледі. Тұңғышы Әбілпатта (жасында шетінеген), қыздары –Бибіпатима, Знура, Шарипа, Ұмсын, Ұлбосын (9 жасында қайтыс болған), Қызқойсын, Тамара, кенже ұлы Дінмұхаммед.Қыздарынан бесеуі әке жолын қуып ұстаз болды. 18 немере 1 шөбере сүйді. Университеттің қазақ тілі мен әдебиеті бөлімін оқып жатқан немересі - маған аталық мейіріммен, ұрпағының өзінің жолын қуғанына риза болып қарайды.

Ауылдың сүйікті ақсақалына айналған атаны елі құрмет тұтады. Батасын алуға тәрбиелік маңызы зор әңгімесін тыңдау үшін жиындарға арнайы шақырып жатқандарын көргенде,

қазақтың сөз сыйлайтыны әлі қалмағанына, сөз мәйегін ағытатын атаның арамызда барына сүйсінесің.

Абай, Сұлтанмахмұт, Ғабит, Мұхтар сынды әдебиет өкілдерінің шығармаларынан, Майлықожа, Тұрмағанбет, Манап сияқты халық ақын, жырау жырларын жатқа біліп, халық арасында оларды кең насихаттаушы, қазақ әдебиетінің білгір маманы Ерiмбетов Әбдуапты Абай елі, өз Абайы өз Мұхтарындай сыйлайды. Ер қадірін ел біледі деген осы да.

«Жаксы ортада жүргеннің жаны жас күйінде болады» деген сөз бар. Сөз соңында, Ұлағатты ұстаз –Ерімбетов Әбдуап атаға деніңіз сау, жаныңыз жас болып жүре бергейсіз, тек балалардың ғана емес ұстаздың ұстазы, елдің ұстазы бола беріңіз демекпін.

Арман Ержігітов

Оңтүстік Қазақстан облысы,

Ашық университетінің филология

факультетінің 2-курс студенті, 2000ж

(«Ұстаз» газеті мақаласынан)

ӨТКЕН ӨМІРДЕН ЕСТЕЛІКТЕР

Әкем Ерiмбет (Ермұханбет) жүзi ақсары, атжақты орта бойлы, қой көзді, ақкөңіл, ақжарқын ер мінезді қарулы болған кісі еді.

Бір жиында Сыздық Әйменовпен жекпе-жекке жұрт шығаруды ұсынған. Сонда Сыздық: -Мен қожакеңмен бел ұстасуға шықпаймын,- деген. Қошқар мен Бұқаны сүзістіріп, өгіздің мүйізі көзіне тиіп, шрам қалған. Әкем ең алғаш ескі Көксарайда имамдық етті. Орталық Абайда мешітте бала оқытты.

Өксікпай селсоветтің бастығы. Қожеке деп кемсіте берген екен. Бір күні Бабайға әкем есекпен, бастық атпен кездесіп қапты. Қол алысып, кекете бергенде әкем қол алысып тұрып, аттан түсіріп сүйрей жөнеліпті. Сонда Өксікпай:- «Қойдым, қойдым»,- деп кешірім сұрапты.

КГБ-ның адамдарына әкемді Өксікпай тізімге жазып қойған екен. Жазығы қожа болғандығы, жазығы молда болғандығы. Арабша оқытты. Оқушылары: Аймырза, Шарап, Бәкір, Сүлеймен, Ғаппар, Қайырбек, Абылбек Тобағылов, т.б

Шешем Ақжайқын Бекбергенқызы (шешесі Тоқшақұл) 14-15 жас кезінде әйелі өлген, екі баласы бар Ерiмбет әкеме жергiлiктi тұрғындар - шоқпарлы елi қызын қожаға береміз, елге қожа молда керек деп тұрмысқа берiптi. Шешем 13 құрсақ көтерді. 5 ұлы, 5 қызы бiрiнен соң бiрi көз тиiп, қызылша т.б. аурулардан қайтыс болыпты. 3 ұлы Абдуохап, мен Әбiлхайыр, Әбiлбашар, бұрынғы әйелiнен қалған Ахмет, Аблахпен бiрге өстiк. Өлген балаларынан есте қалғаны: Дiнiслам, Қатира, Әбiлхайыс, Бибiхан. Менi менен бұрынғы, менен кейiнгi балалармен араластырмай, күнге шығармай бағыпты.

Әкем Ерімбет КГБ-ның тізімінде болған екен. Кейде ертемен ауылдық кеңеске (селсовет) барып келемін, шақыртыпты деп барып келетін. Ауылдық кеңестің бір адамы үйге де келгенде беліндегі пистолетті көретінмін. Әкеме үгіт-насихат жүргізбе, молдалық жасама деп ескертеді екен. Біреулер ішкілік ішіп масайрап, арақ ішуге бола ма деп әкемнен сұрайтын көрінеді. «Ішпе» деп айтуға тілі қысық, молдалығынды жасадың деп жазғырады. Сондықтан ешнәрсе айта алмапты. Ішкілікке қарсы тұра алмаған. Қызыл жағалылардан ыққан.

Енді ағам Әбдуап туралы айтайын. Соғыстың қақап тұрған кезі. 1943 жылы 7 жылдық класс оқуын тамамдағаннан соң, мектепмұғаліміболыптағайындалды. Балаоқытты. Оқушылары өзімен жасты, үлкен болды. Алғаш ұйымдастырылған «Лепкезге» басшылық жасады. Елді жаппай сауаттандыру мақсатында. Сонымен бірге егде кісілерді, қолына қару алуға жарайтын азаматтарды, соғысқа бармай қашқандарды қатарға тұрғызу, оңға-солға бұрылу , жүру, жүгіру , жату , еңбектеу сияқты жаттығуларды жасатты. «Раз, два-раз, два» командаларды үйретті. Мешіттен кейін Тұрлыбектің үйінің қасынан класс ашылған болатын. Біз сонда оқыдық. Әкемнен 5 ұл, 5 қызы қызылша ауруымен, әкемнің өзінің де көзі бар еді, «көз тиюден» қайтыс болыпты. Мені содан ба еркелетіпті, ерке болып өсіппін. Бір күні құрдасым Елшібай екеуміз қарбыз ұрлауға шықтық. Исабай деген кісі қауын, қарбыз еккен. Қарбыздары үлкен-үлкен. Бір қарбызды екеуміз көтере алмай, домалатып сайға апарып, жарайық деп жатқанда үстімізден ағамыз Абдуап келіп қалмасы бар ма? «Әй, жүгермектер! Не істеп жатырсыңдар? Жүріңдер енді сендер оқисыңдар», деп класқа алып келді. Сонда 1 сентябрь екен. Оны да білмегенбіз ғой. 1953 жылы жаңа мектепті ағам салдырды. Соның бірінші 7 жылдық мектептің бітіруші түлегімін.

Ағамның қамқорлығын көп көрдім. Оқуды да, үйленгенде де, жұмыста да. Істеген жақсылықтарын ұмытпаймын. Жатқан жері жаннатта болсын, асыл бауырым!

Бірге туған інісі Әбілхайыр.

07.03.2020ж

ОРЫС ДОСЫ

*На добрую память моим –
нашим друзьям, дорогому Алеше
и его семье от Виталия.
Фото в честь 45 летия.
Февраль 1986 год.*

Қазақ халқының біртуар данышпан ақыны Абай Құнанбайұлының сырлас та, мұңдас та достары болды. Олар Абай сынды данышпан адамнан өздері де үйренді. Бұл достық екі жаққа да игілікті еді. Шын дос бір-бірінен ақыл сұрайды ғой?

Абай ауылының Абайы атанған Абдуап әкеміздің де орыс досы болды. Есімі –

Виталий. Досымен орыс тілін жақсы білетін қызы Ұмсынмен ұзақ жылдар хат жазысып, сыр бөлісіп, жағдай сұрап хабарласып тұрды. Сочи қаласында курортта басталған достық жанға жылу беретін жылы сөздерімен ыстық ықыласты бір-біріне жеткізіп отырды. Әкеміз Виталийді Володия деп, досы әкемізді Алеша деп атаушы еді. Енді Виталийдің жазған хаттарынан үзінді келтіре кетейік.

«Здравствуйте дорогие наши друзья! Алеша-Марпат со всем семейством с внуками. На днях получили от вас посылку неожиданно. Прежде всего спасибо за память о нас. Всё дошло хорошо, и варенье и ягоды. Курт как всегда мне нравится, мне кажется он повышает аппетит. Очень тронуло письмо. Умсын, такое доброе, такое внимательные, наполненные красивым чувством дружба.

Дорогая Умсын, большое спасибо за все прекрасные искренние слова...

Дорогой Алеша! Спасибо за добрые слова, за память о друзьях. Спасибо. Я всегда помню Вас, всегда где только

можно рассказываю о вас, какой есть у меня друг, дорогой брат. Здоровье вам и всей вашей семье.

С искренним уважением к вам ваш Виталий-Люся, Юра.

30.01.84 года (қолы қойылған)

«Сколько уже раз я говорил на работе, на отдыхе с вашей семье, с нашей дружбе которой вот уже более 10 лет.

Хочу чтоб дружба это было и вперёд такой же сильной искренним. С искренним уважением к Вам ваше Виталий, Люся, Юра. Жду»

«Дорогой Алеша, дорогие друзья! Поздравляю с новым 84 годом. Желаю вашей большой прекрасной доброе семье крепкого здоровье, счастья, радостей»

Осындай құттықтау хаттар мен сәлемдесу, сырласу, жағдай сұрау сияқты ықласқа толы хаттар екі дос арасында ұзақ жылдар жалғасты. Көкемнің жазған хаттарын мысалға келтіре алмадым. Өйткені қолда жоқ. Не жазғанын бауырым Ұмсыннан сұрар едім. Ол жоқ. Бақилық болғанына 12 жыл болыпты.

Сыр сүлейі Майлықожа ақын:

«Дүнеиге мейман көңілім,

Мақтансам дауа тілерсің.

Өлшеніп берген өмір бар,

Уақытыңмен жүрерсің», - деген ғой.

Алладан бұйрық келген соң, 3 баласын тастап, 45 жасында о дүниеге аттанып кеткен Ұмсын бауырым көкемнің орыс досы Виталиймен осылай хат жазысып отырған еді.

Абай Құнанбайұлының сөзімен келтіргенде «Пайда, мақтан бәрі тұл. Доссыз ауыз тұшымас», - демей ме дос туралы ойын түйіндеп. Көкем Абдуап та достарымен жақсы қарым қатынаста болды. Достық, достар мәңгі жасасын!

Бибіпатима Ерімбетова

(06.02.2020 жыл)

ДИРЕКТОР

Абай атындағы он жылдық мектептің тарихына ой жіберсек болғаны, оның директоры Ерімбетов Абдуаптың есімі қоса айтылады. Оның өзінің себебі де бар.

1943 жыл. Ұлы Отан неміс басқыншыларына ойсырата соққы беріп жатқан кез болатын. Тылдағы совет халықтарының аянбай еңбек ету үстіндегі сол кездің бірінде жетінші класты жаңа ғана бітірген Ерімбетті аудандық халық ағарту бөлімі шақырып алып, бастауыш мектепке мұғалім болып істейсің деген бұйрық берді. Бұл бұйрықты аларда Ерімбетовтің қалай ойланып толғанғаны түсінікті еді.

1949 жыл. Біраз тәжірибе жинаған Ерімбетовке осы мектепті өзі басқаруына тура келді. Бұл кез совет халқының ұлы жеңісінен соң бейбіт еңбекке араласқан, жастардың білім алуға құмартқан шағы болатын. 1949 жылдан 1952 жылға дейін бұл мектепте 4 класс-комплекті болды. Осы уақыттың өзінде Ақтөбе бастауыш мектебі құрылысы, мектепті безендіру, оқушыларға білім беру жөнінде ауданда алдыңғы қатарлы мектептердің бірінен саналып жүрді.

Оқушылар санының өсуі мен өмірдің өскелең талабына сай мектептің алдында жеті жылдық болу проблемасы туды. Бұл қиыншылықты жеңіп, ата-аналар мен оқушылардың талап-тілектерін іс жүзіне асыру Ерімбетовке оңайға түскен жоқ. Колхозшыларды тікелей қолдауының нәтижесінде бұл мақсатқа сол жылдың өзінде-ақ қол жеткізді. 1951-1952 оқу жылынан бастап мектеп 7 жылдық болып бекітілді. Мектептің 12 бөлмелі үйі сол жылы салынып бітті.

Мектепте кадрларды тұрақтандыру мәселесі осы кезден бастап-ақ қолға алынды. Түрлі мамандықтар бойынша жас кадрлар шақырылып, оларды тұрақтандыру жөнінде тиянақты жұмыс істелді. Қазір мектептегі 28 мұғалімнің бәрі дерлік жергілікті кадрлар. 1956 жылдан бастап жалпы ережеге сай 8 жылдық болып саналды. Қазір мектеп Түркістан ауданы Куйбышев атындағы қой совхозының «Абай» бөлімшесіндегі

малшылар мен жұмысшылардың балаларын оқытады. Малшылардың балаларын мектепке түгел қамту үшін мектеп жанынан интернат ашу қажеттілігі туды. 1968 жылы 25 орындық, одан соң бірте-бірте дамыта отырып, өткен жылдан бастап 105 орындық интернат ашылды. Алыстан қатынап оқитын оқушылар саны азайды.

КПСС Ортаық комитетінің орта мектеп жұмысын одан әрі жақсарту және жалпыға бірдей он жылдық білім беру жөніндегі қаулыларына сай бұл мектеп 1971-1972 оқу жылынан бастап орта мектеп болып жұмыс істей бастады. Оқушы саны 450-ге жетті. Бұл оқу жылында маман кадрларды алыс аудандардан қамтуға тура келді. Сол сияқты оқу-тәрбие жұмысын жолға қою мақсатында Пионер үйі, лобаратория, шеберхана, буфет, кітапхана, химия, физика, тіл кабинеттері ашылып, жұмыс істей бастады.

Коммунист мұғалімдерді қамтитын бастауыш партия ұйымы мен комсомол комитеті, кәсіподақ ұйымы мектеп дирекциясымен бірлесіп жұмыс жүргізді. Директордың осындай қоғамдық ұйымдар мен мұғалім коллективтерімен бірлесе жүргізген нәтижесінде оқушылар түгелдей 1968 жылдан бастап толық үлгерімге жетісіп келеді.

Тәжірибелі ұстаз Ерімбетов қызмет істеп жүріп, өзінің сүйген мамандығы – қазақ тілі мен әдебиеті пәні бойынша жоғары білім алды. 1970 жылдан бастап «Қазақ ССР-і халық ағарту ісінің озық қызметкері» значогына ие. Бір кезде бірде-бір жоғары білімді маманы жоқ мектеп бұл күнде бірнеше тәжірибелі кадрлардың жетілген ұясына айналып отыр. Солардың ішінде тәжірибелі мұғалімдер Хандуллаев, Сауқымбаев, Нұрғараев, Абдуллаев, Әбішев, Сахов сынды ұстаздар үнемі өз пәндері бойынша толық үлгерімге ие болып, басқаларға үлгі-өнеге көрсетуде.

Коммунист Ерімбетов басқарған коллективтің мүшелері тек оқу-тәрбие жұмысымен ғана айналыстай – қоғамдық қосымша жұмыстар жүргізумен шұғылданады. Жергілікті жерде нағыз мәдениеттіліктің, еңбек сүйгіштіктің үлгісі бола

білді. Мысалы, А.Ерімбетовтің өзі ғана бірнеше қоғамдық қызметтер атқарды. Атап айтсақ, ол бірнеше жылдан бері насихатшы, селолық советтің депутаты, осы селолық советтің жанындағы лекторлар тобының жетекшісі әсіресе оның «Мектеп басқару жұмыстарын ұйымдастырудағы іс-тәжірибем», «8- класта қазақ әдебиетін оқыту», «Бастауыш класс және ондағы сауаттылықтың жауапкершілігі» деген методикалық тақырыптағы баяндамалары дер кезінде жоғары бағаланды.

Мектеп тек қана 1971-1972 оқу жылында он жылдық бола отырып, өздерінің 20 шәкіртің бірінші рет мектеп бітіртіп отыр. Бұлардың бірсыпырасы ауыл шаруашылық жұмыстарына орналасса, бірнешеуі жоғары оқу орнына түсті.

Сондай-ақ мектептің жанында өндіріспен қол үзбей жас жұмысшыларға сырттай оқу арқылы он жылдық білім беретін кешкі мектеп те 1966 жылдан жұмыс істеп келеді. Бақбергенов Тәуірбек, Оразбақов Бимахан, Рысбеков Тағай, Ерескенов Тұрлыбек, Омарханов Оразхан сияқты ондаған азаматтар өздерінің негізгі қызметтерінде жүріп, он жылдық білімнің иелері болғанына дән риза.

Қазір Абай атындағы он жылдық мектеп жергілікті тұрғындар мен совхоз жұмысшылары арасында зор беделге ие болған іргелі оқу орны. Мектеп коллективі оқу-тәрбие жұмысын осы заманғы жаңа талаптар дәрежесіне көтеру мәселелерін сөз етіп отырса, жергілікті совхоз, селолық совет басшылары озат еңбек адамдарын оқушылармен кездестіре отырып, жаңа адам тәрбиелеудегі ортақ мүддені жүзеге асыруда. Коммунист А.Ерімбетов басқаратын осы ауылдағы мектеп советтік социалистік Республикалар одағына 50 жыл толу мерекесін табыстармен қарсы алу жолындағы қызу еңбек үстінде.

Р.Дәулетбаев.

*Түркістан аудандық методикалық
кабинет меңгерушісі, Шымкент облысы*

КЕМЕЛДІ ЖАСҚА КЕЛГЕНДЕ

Осы бір орта бойлы, қара торы кісіні көрген адам, «пікірін ішіне сақтаған, тымырсық адам болса керек» деп ойлайтынына мен кепіл. Оның көлденең келген көк аттымен бірден шүйіркелесіп сөйлесіп кетуі қиын екені рас. Тек берген сұрағыңызға қысқа жауап алумен қанағаттануыңызға тура келеді.

Қойшы, адамның сыртынан тон пішіп, баға беру не керек осы. Ол кісімен етене танысып сыр сандығын ашып қараңызшы. Онда, тіпті басқаша. Бала мінезді бауырмал, жарқын жүзді жайдары жанды анық таныған болар едіңіз. Оның білмегені мен түймегені, оқымаған кітабы жоқ деген шешімге келіп, қай тақырыпта әңгіме қозғасаңыз да оның шоктығы биік тұратынына кәміл сенеріңіз хақ. Әлдекім білсін, білім, ақыл парасатты бойына көп жиған адамның мінезі сап алтындай салмақты жатар ма екен осылай?!

Менің айтқалы отырғаным бір кездегі ұстазым, қазіргі Абай атындағы 8 жылдық мектептің директоры Ә.Ерімбетов жолдас еді.

Жақында Әбекеңмен өткен өмір мен болашақ туралы біраз әңгімелескенім бар. Сөз арасында мұнан көп жыл бұрын өткен бір оқиғаны есіне салдым ол кісінің.

... Ұлы Отан соғысының қайнап тұрған кезі болатын. Біз екінші класты оқимыз. Сол жылдары бізге мұғалім құтаймай-ақ қойды. Апта сайын ауысып келеді де тұрады. Олардың қайда кететінін емес-еміс үлкендерден ғана естиміз.

Майданға...

Бір күні Әбдуап Ерімбетов бізге мұғалім болып келді. Сондағы мына бір оқиға Әбдуап ағайды көрген сайын есіме түседі. Ол көрші ауылдан үнемі атқа мініп келіп сабақ беретін. Бір күні атының жүгенін жоғалтып алыпты. Бәріміз жабыла іздеп таппадық. Класқа қайта ендік. Мұғалім бір кезде Әбдіқадір деген балаға ымдап оның алдындағы партаның төменгі жағында жатқан қауынды ұрлап ал,-деді. Бала парта партаның арасымен білдірмей барып, қауынды алды да өзінің партасына келіп отырды.

-Міне жүгенді ұрлаған сенсің,- деді мұғалім әлгі балаға.

-Жоқ мен емес, ағай алғаным жоқ,-дейді бала.

-Сенсің ...

Не керек ақырында жүгенді ешкім алмаған екен, аттың аунаған жерінде қалыпты.

Осы әңгімені еске алып аяқтай бергенімде Әбекеңнің шексілесі қатып күлмесі барма.

- Сол кезде де педагогпыз деп жүріппіз-ау, жетінші класты бітіргеннен кейін екі-үш ай дайындықтан өтіп алғаш мұғалім болып келген жылым еді, - дейді Әбекең әңгімесін сабақтай түсіп.

- Сонда жасыңыз қаншада еді?

- 15-ке енді шыққанмын.

- Оқушыларыңыздан сәл-ақ үлкен екенсіз онда.

- Солай.

Жастайынан ұстаздықты мұра тұтқан Әбдуап Ерімбетов жолдас жемісті де, жеңісті жолдан өтті. Ұстаздық еткен 27 жылдың ішінде 20 жыл бойы мектеп директоры болып қызмет атқарды. Қазір ол басқарған Абай атындағы мектеп бау мен бақшаға көмкерілген селодағы ең әсем, ең көрікті үй, мектеп коллективі оқу-тәрбие саласында аудан бойынша үлгілі мектептердің қатарында келеді.

Қазіргі кезде коллектив В.И.Лениннің туғанына 100 жыл толуы мен советтік Қазақстанның 50 жылдық торқалы тойына қызу әзірленуде. Мектеп ішіне енсеңіз қайта шыққыңыз келмейді. Көрікті фото-монтаждар фотостенділер, әртүрлі плакаттар ұлы-көсемнің өмірі мен революциялық қызметін және күн сәулелі советтік Қазақстанның табыстарын паш етіп тұрғандай. Міне, осы жұмыстардың бәрінің жүзеге асырылуында Абдуап Ерімбетов жолдастың басшылық ролі зор екені айтпасақ та түсінікті. Әбекең қырықтың қырқысына енді ғана шықты. Бұл қылшылдаған жігіттің жасы. Сондықтан ұлағатты ұстаз кемеліне енді келді десе болады.

Оның көп жылғы жемісті еңбегі еленбей қалған жоқ. Жоғары білімді ұстаздың омырауында «Оқу, ағарту ісінің озаты» значогы жарқырайды.

Ә.Көпбаев.

Бабайқорған селосы.

«Коммунистік еңбек» газеті.

19.6.1970ж.

ОҚУ ЖЫЛЫН ҮЛГІЛІ АЯҚТАЙМЫЗ

Ә.Ерімбетовтің газетке берген мақаласынан (Қаз-қалпында көшірілген)

Мектебімізде оқу-тәрбие жұмысының тиімді жүргізілуі үшін бірқатар шаралар жүзеге асырылып келеді. Бұл орайда қол жеткен жетістіктермен қатар аракідік кездесетін кейбір олқылықты да айта кеткен ләзім. өткен үшінші тоқсанда межелеген пәндер бойынша 5 оқушы сабақ үлгермеді. «Бұл олқылықтың сыры неде?» деген сауал төңірегінде мектептің педагогикалық советінде әңгіме қозғалып, үлгермеушілерді болдырмау мақсатында нақты шаралар белгіленді. Сөйтіп, әлгі оқушылар жекелеген озат оқушыларға әрқайсысының үлгермей қалған пәндерінен сабақ беретін мұғалімдерге бекітіліп берілді. Класс жетекшілері ана-аналарының үйінде болып, әңгімелесті. Мектептегі стенд, әртүрлі фотомонтаждар жасалынып ілінді ата-аналар жиналысында да бұл мәселе кеңінен сөз болды. Міне, осындай жұмыстардың арқасында үлгермеуші оқушылар 4 тоқсаның алғашқы күнделікті программа көлеміндегі жіберген оқылықтарын түзетті.

Толық үлгерімге жету- тек класта сапалы сабақ өтумен ғана шектелмейді. Кластан тыс жүргізілетін тәрбие істерінің бұған тигізер әсері мол. Басқасын сөз етпегеннің өзінде, осы орайдағы көсеміміз ұлы Лениннің туғанына 110 жылдығы құрметіне ұйымдастырылған жұмыстарды айтсақ та жеткілікті. Әрбір класта Лениндік оқулар, Лениннің өмірі мен қызметін бейнелейтін стенд, әртүрлі фотомонтаждар жасалынып ілінді.

Қабырға газеттері ілініп, дружина жиындары өткізілді. Әсіресе 8 апрель күні мектеп комсомол ұйымының секретары Ж.Назарованың ұйымдастыруымен өткен «Ленин есімімен, партия басшылығымен еңбекке және ерлікке» деген тақырыптағы комсомол жиыны әсерлі болды.

Оқушының дүниетанымының артуына қадірменді

азаматтармен кездесулер өткізудің тигізер әсері мол. Таяуда 4 «Б» класында өткізілген тәрбие сағатына қарт пенсионер Байтұрсын Өтегенов, «Құрмет белгісі» орденді үздік жүгеріші Жарылқасын Ахметов, чемпион-шопан Әлен Аймырзаев жолдастар шақырылды. Олар оқушыларға өздерінің еңбек жолдары мен табысқа жету сырлары жайлы мазмұнды да мәнді әңгімелер айтып берді. Сөйтіп оқушыларды Ленинше оқып, Ленинше еңбек етуге шақырды.

Коллективіміздің кластан тыс тәрбие жұмыстарын жүйелі жүргізуге ерекше көңіл бөлуі оқу-тәрбие жұмыстарының жандана түсуіне мол септігін тигізуде. Соның жемісі болар, мектебіміздің спортшы оқушылары аудан мектептері арасында өткізіліп жүрген түрлі жарыстарда жұлде алып жүрсе , өнерпаздарымыз ,көркемөнерпаздарымыз байқауында көзге түсуде.

Комсомол, пионер ұйымдары да соңғы жылдары жақсы жұмыстарымен сүйсінтіп жүр.Біздегі Ленин бөлмесі мен пионер бөлмесінің ұлы көсеміміз Лениннің 110 жылдығына орай қайта безендірілуі осының дәлелі.Интернационалдық достық клубы ісін жандандыру , ата-аналармен байланысты арттыруға комсомол ұйымының тигізіп жерген септігі мол. Бөлімше орталығын көгалдандыруға комсомол, пионерлеріміз бір кісідей атсалысуда.

Шыны сол, оқу жылының төртінші соңғы тоқсаны саналуан жұмыстарға толы жауапты кез болып саналады. Мұғалімдер коллективі соңғы тоқсанда жыл бойғы еңбегінің жемісін қорытындыласа, оқушылар кластан-класқа көшіп, саналы азамат ретінде қалыптасады. Оныншы класс оқушылары алтын ұядан түлеп ұшады. Бұл тоқсан оқушыларға тәлім беруші ұстаздарға ерекше жауапкершілік жүктейді.

Сондықтан да біз емтихандарды сапалы өткізу үшін әзірлік жұмыстарға тыңғылықты кірісуге ерекше мән берудеміз. 2 апрель күні педагогикалық советте емти-хандарды үлгілі өткізу

мәселесін талқылап, алдын-ала жоспар жасадық. Программа материалдарын ұғыну да бір, немесе бірнеше пәннен білім олқылықтары бар оқушылардың есептері алынып, олармен қосымша сабақтар өткізу қолға алынды.

Оқушыларға, әсіресе, емтихан тапсыратын кластардың оқушыларына уақытты қалай пайдалану қажеттілігі туралы тәуліктік кесте жасалды. 4-7 клас оқушыларынан оқу жылы бойынша «жақсы» және «өте жақсы» бағамен оқып жүрген 85 оқушының есебі алынып, оларды кластан-класқа емтихансыз өткізу көзделінді. Сонымен білім жылдық қорытынды шығару алдында білім тексерудің түрлі әдістері қолданылып, өздігінен сөйлем, есеп құрау, бақылау жұмысын, тапсырманы және тәрбие жұмыстарын орындау істері жан-жақты қолға алынады.

Мектептегі мұғалімдеріміз емтихан тапсыратын класс оқушыларына консультациялар беру, қосымша сабақтар өткізуге ыждахаттылықпен кірісті. Әсіресе, орыс тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі Ж.Назаров, химия пәнінің мұғалімі Ш.Әбдінәбиевалар бұл мұратты істе үлгілік танытып жүр. Қысқысы біз білім берудің тиімділігін арттыра отырып, оқу-тәрбие жұмысын жақсартып береміз.

Ә.Ерімбетов.
Абай атындағы мектептің
директоры. 1980ж.

ЕСІМДЕГІЛЕР

1969 жылы М.В.Фрунзе атындағы орта мектепке (өзім оқыған) пионер вожатый болып жұмысқа орналастым. Оқуымды сырттай бөлімде жалғастыра жүріп 1971-1972 оқу жылынан бастап өз пәнім бойынша сабақ бере бастадым.

Жаспыз, білгенімізден білмегеніміз көп. Тамыз мәслихатына шақырса ғана барамыз, баяндама оқитындар ғана барады.

1974-1975 жылдары аймақтық қаңтар, тамыз педоқуларына қатыса бастадым. Кілең аға буын мұғалімдер, көпшілігі ағайлар, ішінде бірнешеуі мектеп директоры болып қызмет істейтіндері де бар, сол аға буын ағайлардың оқыған баяндамаларын мұқият тыңдап, зердеме құя бастадым. Келе-келе ашық сабақтарға қатысып, өз пікірімізді ортаға салатын болдық.

Түркістан аудандық білім бөлімінде әдіскер болып жұмыс істейтін Жандарғали Алдабергенов дейтін кісі-өте сауатты, кішіпейіл үйретуден жалықпайтын еді.

Сол жылдары мектеп директоры болса да пән бірлестігіне қатысып отыратын жастары үлкен, тәжірибелері мол, сөйлеу, талдау жасауға шебер ағалардың бірі Абдуохапаға Ерімбетовпен бірлестікте пікір алмасатын болдық. Қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің оқытылу әдістерін үйрене бердім. Бұйрабек, Құрмаш, Олжасбек, Серікбай, Әбіман, Жүсіпәлі, Қамбар, Үбайда, Әдихан, Аманкүл, Қалихан, Кеңес т.б. ауыл мектептеріндегі айтулы мұғалімдер мен әріптес болу бұйырды, үйрендік, араластық, пікірлестік, әдіс алмастық. Жылдар жылжып өтіп

жатты, мен де ашық сабақтар өтіп, құнды баяндамалармен көзге түсіп, марапаттала бастадым.

Абдуохап аға баяндамаларыма өзінің оң бағасын беріп отыратын, осы мұғалимадан бірнәрсе шығады – деп үнемі әділдігін беруші еді.

1984 жылы тамыз мәслихатында «методист мұғалім» атағына ие болдым. Біздің қазақта көре алмаушылық деген жегідей құрт бар, осының кесірін көп көрдім... . 1988-89 оқу жылдары қазақ тілі мен әдебиеті әдіскері болып, аудан орталығына жұмысқа шақырылдым. Міне осы бір жыл ішінде Майдантал, Сауран, Ы.Алтынсарин, «Абай» орта мектептерінде арыз-шағым көп түсті, соны тексеруге комиссия құрамында көп бардым. Өзі кішкентай ғана мектеп, бірақ арыз жазу тоқталмайды. Сонда Әбекең ойлы, әділ сөздерімен ұжым мүшелерін бірлікке, баланың алдында абырой сақтауға, иманды болуға шақыратын өнегелі сөздеріне қарап, таң қалушы едік. Бірнеше рет нанын жеп, шәйін ішіп, дастарханында болдық. Өте қарапайым, ойшыл, төзімді, барға қанағат ете білетін, көп балалы отбасы иесі Әбекеңмен аз ғана сұхбаттасқаным - өміріме үлкен сабақ болғаны сөзсіз.

«Бір күн дәмдес болғанға – қырық күн сәлем бер» деген мақалда айтылған пайымды ойлап, Шорнақ ауылына келін болып түскен Тамара атты қызына қамқорлық жасадым. Қолымнан келгенінше сөз жәрдемімді аямадым, себебі сондай өнегелі әкеден нашар ұрпақ туылмайды – деп бар ақылымды, жақсы сөзімді айтып сабырға, төзімділікке шақырдым. Бала-шаға артындағы ұрпағы, Әбдіоқап ағадай қазақтың азаматтарының атына кір келтірмеуі тиіс.

Бексұлу Жолдасбекова
2015 ж, қаңтар.

АБАЙ АУЫЛЫНЫҢ АБАЙЫ

Түркістан ауданына қарасты Абай ауылы ғана емес, туған інісі мен де ағамды Абайдай дана, ақылды, іскер, жанашыр бауырмал көруші едім. Өкеден 13 жас ертеден қалғаннан кейін, ағам Әбдуаптың қамқорлығында болдым. Оқытты үйлендірді, енші беріп үйлі-жайлы етті. Қызмет табуға да көмегі болды десем жаңылыспаймын. Абай демекші биыл ақын Абайдың туылғанына 170 жыл толуына байланысты ағамның мына бір әңгімесі ойға оралды.

Кеңес одағының кезі. Ағам ауыл мектебінің директоры. Ол кезде қаладан ауылға қатынау қиын кез. Жол жағдайы, көлік жағдайы сырттан келген уәкілдерге қиындық туғызатын. Сондай кезекті мектепке келген қонақтар ағамның үйінде қонақ болып жатыр екен. Ет желініп, шай ішіліп өзара әңгіме дүкен құрап жатқанда Абай тақырыбына ауысады. Абайдың өлеңдерін қонақтар бірінен соң бірі іліп, алып жақта айтады. «Жазғытұрым», «Күз», «Өлсем орным қара жер сыз болмай ма?», «Қансонарда», «Сегізаяқ» т.б өлеңдерімен аудармалары «Шегіртке мен құмырсқа», «Есек пен бұлбұл», «Қараңғы түнде тау қалғып» т.б жарысқа түскендей айтылады. Арасында әндері шырқалады. Поэмалары, қарасөздері, күйлері әңгіме болып отырғанда, ағам: -«Абайдың барлық шығармаларын біледі екенсіздер, ал оның өзін-өзі сынаған өлеңін білесіздер ме?»,- дегенде келген уәкілдер бір - біріне қарап таң қалысады. Сонда ағам әлгі өлеңді жатқа айтып беріпті. Ол өлең:

Ойға түстім толғандым,
Өз мінімді қолға алдым.

Мінезіме көз салдым,
Тексеруге ойландым.
Өзіме өзім жақпадым,
Енді қайда сыя алдым?
Қалап алған көп мінез,
Қалайша қылып тыя алдым.
Бойдағы мінді санасам,
Тау тасынан аз емес.
Жүрегімді байқасам,
Инедейін таза емес.
Аршып алып тастауға,
Апандағы саз емес.
Бәрі болды өзімнен,
Тәңірім салған наз емес.
Осынша ақымақ болғаным,
Көрінгенге қызықтым.
Ғәділетті жүректің,
Әділетін бұзыппын.
Ақыл менен білімнен,
Әбден үміт үзіппін.
Айла менен амалды,
Меруерттей тізіппін:
Жалмауыздай жалаңдап,
Ар ұяттан күсіппін.
Қулық пенен сұмдыққа,
Құладындай ұшыппын.
«Сіз білесіз» дегенге,
Күнге күйіп пісіппін.
Мақтанбасқа мақтанып,
Деп жүріппін «пысықпын»,-

деп өлеңді айтып тоқтағанда қонақтар сен жай ғана мұғалім емес, осы ауылдың Абайы екенсің деп риза болыпты.

Інісі: Әбілбашар.20.11.2020ж

САҒЫНДЫРҒАН БАЛАЛЫҚ ШАҚ

**«Бір құдайдан басқанаң бәрі
бірінен бірі туып, өсіп өнбек.
Туып, өсіп өнетұғынның бәрі
қартаймақ, өлмек.»**
Мəшһүр Жүсін Көбеев

Мен, Ерімбетов Дінмұхаммед Абдуапұлы.

Сағындырған балалығымды еске түсірсем, дәптер бетіне сыймайтындай естеліктер көп көрінеді. Әкем мен шешемнің қамқорлығын сөзбен айтып жеткізудің өзі аз. Шексіз өшпес

балаға деген махаббаты еді. Қайран әке-шешем ай!

... Папама күнде таңертең сүттің бетіндегі қаймақты таңғы асқа әкеліп беретін. Әкем бәрін өзі ішпей, дастархан басында қылқиып отырған маған жартысын беретін. «Қу бала» емес пе, Марфат шешем менің жегенімді дұрыс көрсе, Мағрипа әпшем өзі ұлы Қайыпбергеннің жегенін қалап отыратын еді. Ай, қу тамақ -ай. Адамзат баласын қырға да шығаратын, ойға да түсіретін қиын қызық іс -әрекеттерге жетелейтін тіршілік көзі ғой.

Біз балалықпен ойын қуалап тірліктен қашып жүретінбіз. Тіпті бозбала күнімізде түнде қыдырып, үйге түнде кеш оралатынымын. Әкем ренжіп, ұрсып, кейде есікті пештің шұқылаушымен қыстырып жауып қоятын. Сонда шешем мен келгенше түн ұйқысын төрт бөліп, ұйықтамай жатады екен. Есікті тықыр еткізіп тартсам болды, келіп ашып, «Тықырыңды білдірмей ұйықта» деп төсекке жатқызатын. Әкенің қаталдығын білдірмеген асыл да аяулы анашым- ай. Әкеміз мектеп директоры. Жұмысы үлкен. Ұжым басқару, бала тәрбиесі оңайға түспесе керек. Жұмыстан келгенде шешем бәйек болып, барын алдына тосып тамақ беретін. Шай үстінде әке алдында бар тыныштықты сақтап отыратын едік. Мектеп

басшысымын деп үйде қарап отырмайтын. Бау-бақшадан шырпы әкеліп, самаурынға отынды дайындап, үйіп тастайтын еді.

Әкем көптің алдында көп жүргендіктен бе маған қатал көрінетін. Бетіне тіктеп қарап сөйлей алмайтын едік. Таңертең ерте тұрғызатын. Ал шешем таңғы ұйқымды бөлгісі келмей, «ұйықтасыншы» деп әкеме бәйек болып өтініш айтатын.

Өткеннен тағы бір есімде қалғаны әкемнің ақ «москвич» машинасы болушы еді. Ол кезде жеңіл машина аз еді ғой. Біз қызығып қараушы едік, ішіне мінгенімізге мәзбіз. Бір күні ауылдан машинаны 17 сиырға ауыстыр деп Бақыш деген кісі келіпті. Біз машинасыз қаламыз деп қорқып жүрміз. Әйтеуір бермеді. Қуанышымызда шек жоқ. Машинамыз өзімізде. Біз мәзбіз.

Үйдегі бөлмелерге ат қойып қойғанбыз. Үлкен там, орта там, түкпір там, кішкентай там, веранда. Сол үлкен тамда папам отыратын. Диваны, жазу столы әлі көз алдымда. Кітап оқитын, қолынан қалам түспейтін жазу жазатын да отыратын. Кешке бір бір кесе айран ішкізетін шешем. Әкем сол бөлмеде үлкен тамда демалатын.

... Күндер өтіп жатты. 2001 жыл шамасы болу керек. Әкем мұздан жазатайым жығылып, төсекте ұзақ уақыт жатып қалды. Бірде келіп аяғын уқалап жатқанымда көп өсиет сөздер арнап айтты. Есімде қалғаны: «Шырағым, балам, ... мына өмір жалған. Өтер, кетер. Бірақ адам болып туылған соң, адам болып өмірден өту керек. Есінде болсын, адамды аздыратын карта ойнаудан, арақ ішуден аулақ бол! Сонда ғана отбасыңмен жақсы өмір сүресің», - дегені.

Әкем де өмірден өтті. Шешем де өмірден өтті. Жаны жаннатта болсын. Балалық шақ. Бес бұлақтың қырында салынған үлкен үй. Ішінде бала -шаға. Қызу қарбалас еңбек. Әкемнің теледидардан жаңалық көретіні, терме, дәстүрлі әнді тыңдауы, ал біздің мультфильм, кино көреміз деп таласуымыз өткенді еске түсіргенде ойға оралып, көз алдымда тізбектеліп өтеді. Қайран сағандырған балалық шақ!

Ұлы Дінмұхаммед Абдуәпұлы

22.11.2020 жыл

ТЕҢІЗДЕН ТЕРГЕН МАРЖАНДАР

-Сен мұсылмансың ба?

- Әлһамдулиллаһ мұсылманмын.

-Мұсылманмын дегеннің
мағынасы не?

-Аллаһты бір деп білу, Құран
кәрімді және Мұхаммедті (с.ғ.с)
мойындау.

(Мұсылман балаларына
қойылатын сұрақтардан)

Ия, Бұл өмірде құс екі рет туылады және адамзат та өмірге екі рет келеді дейді көзі қырақты үлкендер. Солай да шығар. Бұған менің күмәнім жоқ. Тауықтан құстан жұмыртқа туылады, жұмыртқадан балапан шығады. Ал, адам ше? Нәресте болып бұл дүние есігін ашқан сәт, екінші жайнамаз үстінде сәждеге бас қойып құлаған күннен кейін екен. Міне менің өмірге екінші рет келуіме атам Әбдуаптың көп көмегі, қамқорлығы, берген өсиеті болды.

... 1997-98 жылдың желтоқсан, қаңтар айлары еді. Мен мүшел жастамын. Қатты ауырдым. Анам дәрігерге көрсетті, молдаға оқытты, тәуіпке де апарды. Ауруымның беті қайтпады. Сол кезде әлдебір тылсым күш баланың өзі сәждеге жығылу керек, құран оқып, ораза тұту керектігін айтып жатқандай болды. Мектепте Әбутәліп Ташенов деген мұғалім «Имандылық негіздері» деген танымдық имандылық класс аралық жарыс өткізді. Анам мен оқитын класта клас жетекші еді. Маған жарысқа қатысуды ұсынды. Ол үшін бірнеше кітаптар оқыдым. Жаттадым. Мысалы: «Мұқтасар Ғылымхал», «Имандылық туралы», «Мың сұрақ», Құран сүрелерін т.б. сайысқа атам әділқазылық етті. Ол кезде атам зейнеткер, ауыл мешітінде

имамдылық қызметін атқаратын. Жарыс нәтижесінде жүлделі орын алдым. Маған берілген сыйлық гүл салатын виза-кувшин еді. Ол осы күнге дейін анамның үйінде өткеннің естелігіндей сақтаулы. Құран сүрелерін оқуға алғашқы баспалдақтан өтуге Әбутәліп ағайдың еңбегіне алғысым мол. Бұл білімді атамның үйінде бір ай ораза күнінде жатып дамыттым. Намаз оқуды, оның барлық іс-әрекетін, ораза тұтуды оның сәрілікке ерте тұру, аш құрсақ жүруге сабырлықпен күте білуге, құптаннан кейін тараух намазын оқуды бәрін-бәрін үйретті. Ойын баласымыз аузымыз берік демейміз. Қыс. Қар қалың. Қар күрейміз. Үйге ағаш әкелеміз. Жұмсаған жеріне лезде барып келеміз. Атам бәрін бақылап отыратын да, намаз оқып болған соң, бізді отырғызып қойып насихат айтып, үлкен өмірге жол ашқандай шешіліп ұзақ сонар әңгіме айтатын.

Міне, Құран жаттап намаз оқығаннан ба, ораза ұстап үлкендерді тыңдағаннан ба, атам қожа кісі еді ғой, атамның маған деген ықыласынан шарапат болды ма, әйтеуір жасымда мазалаған аурудан құлан-таза айықтым. өмірге екінші мәрте келгендей болдым.

Бірінші Аллаға ризамын осы күнге жеткізген, екінші анама алысым шексіз өсіріп жеткізген, үшінші атама мың алғыс, имандылық жолын үйреткен.

Атамды үлкен телегей теңізге теңегім келеді. Біздің алған біліміміз сол теңіздің маржандары.

*Немересі Дәрмен Ержігітов.
23 ноябрь-қараша 2020 жыл.*

Атамның өз қолымен жазып берген «Дәрменнің имандылық дәптері 1.01.1998.» деген қалың дәптері менде сақтаулы.

ЕСІМ ҚОЮ

Жаңа туылған сәбиге есім қоюда үлкен мән бар деп ойлаймын. Қойылған есімге қарай бала ол есімнің иесі кім болған және соған қарай талпынады, бой түзейді. Мен 1956 жылдың 25 қыркүйегінде дүниеге келіппін. Отбасында үшінші бала. Әкемнің тұңғышы Әбілпәтта (1 жасар кезінде көзігіп шетінеген), екінші қызы Бибіпатима (Бибіпатима пірімдей болса екен), үшіншісі мен-Знура деп есімімді атапты. Сол жылдары Түркістан

ауданының екінші хатшысы болған Знура Абенова ауылға іс сапармен келген екен. Әкем мектеп директоры. Ол кісі мектеп жұмысында көрген болу керек. өйткені мектеп бұған дейін Ақтөбе болып аталып келген еді, 1956 жылдан бастап Абай атына көшірілді. әрине бұған әкемнің ұсынысы болған. өмірге енді келген маған әкем Знура Абеновадай іскер, өткір, басшы болсыншы деп менің атымды Знура деген. Бұл есіміме мен мақтанамын. Тосыннан естіген жандар тамсанады, қызығады, ерекше екен дейді.

Әкем бізге (менен үлкен әпкем екеуімізге) ағамыздай болып кеткен.

Өйткені қазақта алашқы балаларын ата-анасы бауырларына басқан. Ерімбет тәтем мен Ақжайқын апамыздың ерекше ықыласы мен мейірімін сусындап өстік. Тәрбие алдық. Әкем мені қарындасындай жақсы көруші еді. Әнші болады, пысық болады деп айтып отыратыны есімде.

Әкем ағайын-туысқа мейірімді, бауырмал болатын. Олардан жиі хабар алып тұратын. Бір есімде қалғаны Ғани есімді Ерімбет

тәтемнің інісі Омардан туған баласы машинасымен аварияға ұшырайды. Сонда әкем елден бұрын барып, маңдайынан сүйіп, қамқорлық көрсетті, көмек берді.

Әкемнің зор даусы, көпті жарып айтқан нақыл, өсиет сөздері ел есінде қалды. Жұмыста да, үйде де бетіне тіктеп қарап сөз айта алмаушы еді. Ерекше бір сұсы бар. Жар таңдауда өз еркімізге салды. Жеке бастарыңды қадірлейтін отбасының тірегі болсын дейтін. Қыз болған соң сөз салған жігіттер болды, әкеме тіктеп айта алмаймын. Шешем Марфат арқылы жеткіземін. Сараптай келе қожа жігіт екен осы Сейітханға барсын деген ғой. Аллаға шүкір жаман болғаным жоқ. Алланың берген ұл-қызын көріп өсіп өніп отырмын. Знура Абеновадай ел басқармасам да, отбасыма басшы болып отырмын.

Знура Ерімбетова.
25 ноябрь 2020 жыл.

АРПА, БИДАЙ АС ЕКЕН ...

Мен, Ерімбетова Мағрипа әкем Абдуаптың жақсы көретін перзенттерінің бірі болдым. 1961 жылы қақаған қыстың қаңтар айында дүниеге келген мені қызым деп бауырына тартып, есімімді өзі қойған. Үлкен қыздары – Бибіпатима мен Знура – шал мен кемпірдің қызы деп, үшінші қызы Шарипадан бастап өз қыздарым, ұрпағым отбасымның сәні, мәні деп мейірлене қарапты. Алла-тағаланың бұйрығы болар, менің тағдырыма жазылғаны болар, мен әкемнің қасында

көп болдым. Ақыл-кеңестерін тыңдадым, шаруашылық басқару қам-қарекеттерін үйрендім, өткен өмір шежірелеріне құлақ салып тыңдап, ағайын-туыс, бауыр жақындықтарын сезіндім. Сондай әңгімелерінің бірінде ашаршылық жылдардағы (33-35ж) елдің тұрмыс-жағдайы туралы, байлық емес – бір үзім нан жеп, жан бағу қиын болғанын айтты. Жеті-сегізге келіп қалған әкеме жұмыс істеп әке-шеше, кіші бауырларына нан табу керек болған. Сол кезде ұйымдасқан колхоз шаруашылығына араласты. Қабырғасы қайысып, жаста болса, бидай егінін суарысты, бидай қаптасты, тасыды. Ақысына 1-2кг-дай бидай алған екен. Анасы Ақжайқын баласының жолын тосып, жәутендеген балаларын алдарқатып, жұбатып отырған. Әкемнің әкелген бидайын әкелген бойда ұн қылып тартып, илеп, пісіріп азық еткен. Сондай қиыншылық кездері қарлығаш қанатымен су сепкендей жанашыр болыпты. Әкем дүниеге қызықпаған. Байлық жинамады. Бұған ашаршылық, қиындық көргені себеп болды-ау деймін. Сондықтан да «Арпа, бидай ас екен, алтын, күміс тас екен. Бір күн ауқатсыз отыра

алмайсың, бір көйлекпен неше жыл жүре аласың», -деуші еді.

Қазақта алыстағы ағайыннан жақындағы көршіңмен көп араласасың, көршіңмен тату бол деген сөз бар ғой. Әкем үнемі көрші ақысы, тәңір қақысы деп айтып отырушы еді. Кейде көршінің кейбір келеңсіз істерін көзге ілмей, қоя бер көрші ғой дейтін.

Ендігі естелігімді жұмыс бабымен достасып, бауырдай араласып кеткен жағалбайлы Шаймерден деген кісімен қарым-қатынас араласуын сөз етпекпін. Әкемнің айтуынша 1953 жылы жаңа жерден жаңа мектеп салуда едәуір қиындықты бастан өткерген. Ол кезде көлік жоқтың қасы. Бар болса «Уазик 3,2» дегендер болатын. Мектеп салуға материалдарды Кентау қаласынан жеткізу керек болады. Ал оны алу да үлкен мәселе болған. Апталап, айлап үй бетін көрмей, материал алудың жолында жүреді. Сондай бір қиын кездерде осы Шаймерден көке төрінен орын беріп, үйіне жатқызып, сөз жәрдемін беріп көмектескен екен. Сол сыйластық күні бүгінге дейін жалғасын келеді. Шаймерден көке, әйелі қайтыс болған, ұл-қыздары Сейітхан, Манат, Әділхан, Ұлдар, Галай, Минавар, Гауһар. Екі достың балалары – біздер жақсы араластық, туыстай болып кеттік.

Біздің үйге кімдер келіп-кетпеді десеңші?! Ол кезде (қонақ үйге) 40-50 шақырым жердегі Түркістан қаласындағы қонақ үйге жатқызу, көлікпен жеткізу деген болмаған. Сол баяғы қазақи дәстүрмен қонақжай едік қой. Ауданнан, облыстан, республикадан арнайы іс сапармен келген қонақтар біздің үйден дәм татып, қонақ болып, қонатын. Сонда біздер балашаға және анам құрақ ұша жүріп, жүгіріп қызмет ететінбіз. Тіпті жеке шығармашылығымен, тобымен келген артисттер де біздің үйде қонақта болды. Әкеміз қонақтардың бар жағдайын жасайтын. Мен ол кезде жас бала едім ғой, Есімдері толық есімде қалмапты. Қаныбай Бадырақов, Бегманов, т.б.

Мектепке қатынас қағаздарымен арнайы орыс тілі, шет тілі,

география, математика, биология, музыка т.б пән мұғалімдері келетін. Олардың біздің үйден дәм татпағаны жоқ. Алыстан-Алматы, Семей, Шымкент қалаларынан келгендері үйде жатып істеді. Олар бізбен бірге туған туысқандай жүретін. Сол кездері сырттан келген мұғалімдер: Ләззат (Семейден орыс тілі), Марат (орыс тілі), Сония (Ануардың әйелі орыс тілі), Нұралы (физик), Шамшия(химик), Әнипа Есенбердиева(география), Бейсенкүл, Патима мен Сония (Көкшетаудан орыс тілінен), Шарапат, Дастан Қырқымбеков (еңбек), Разия Қырқынбекова(қазақ тілі мен әдебиеті), т.б

Әкемнің әкесі үлкен көзіқарақты молда болған. Арабша өте сауатты оқи білген. Құран сүрелерін жатқа білген деседі. Оған бір мысал: аулымызда Тойшыбай деген кісі үлкендерден естіген әңгімесінде Ерiмбет тәтемнiң күн мен түннiң қатар келуi жағдайында құран кiтаптiң қай бетiнде, нешiншi қатарда жазылғанын үлкен бiр жиында тартыс әңгiме үстiнде кiтапқа қарамай айтып берген дейдi. Ерiмбет тәтемнiң сондай мол мұра кiтаптарын, Кеңес үкiметiнiң қысымымен бiр бәлеге ұшырап кетпейiк деп жасырып жерге көмген екен. Алайда жылдар өтiп, ол кiтаптарды қайта алуға тура келгенде таба алмаған.

Алланың құдiретi ғой табылмаған Құран қасиеттi кiтаптың қандай да бiр тылсым күшi болды ма, әкем ескiше (арабша) хат таныды. Бойдағы дарыған iлiмiмен көпке танымал болды. Зейнеткерлiкке шыққан соң, жетi-сегiз жылдай көпшiлiктiң өтiнiшiмен мешiтте имандылық жасап қызмет еттi. Әкемiз әке жолымен ауылда молда болды. Дауысы жаңғырып қатты шығушы едi. Сондықтан микрофон керек емес, айтатын сөздерi есiнде болатын, қағаз керек емес бiлiмдi едi. Насихатсыз жаназа шығармаған. Оны да ел iшiнде кейбiр молдасымақтар көре алмады.

1983 жылдың 7 сәуiрi де менiң жадымда жақсы сақталып қалды. Ойда жоқта мектепке Алматыдан комиссия келе жатыр деген хабар алдық. Үлкен әпкем сол кезде бастауыш кластарға

сабақ беретін. Бастауыш класс оқушыларының ата-аналарын қосып жиналыс өткізіп жатқан болатын. Ол пән бірлестік жетекшісі еді. Бұл хабарды естіп аң-таң болып, мектепте де, үйде де дайындала бастадық. Әкем сасқан жоқ. Бар құжаттарын сақадай сай етіп реттеп қойды. Сөйтсек, комиссия дегеніміз Алматыдан Қазақстан теле арнасынан әкем туралы хабар түсірмекші болған екен. Олар ауылға Мақұлбеков Әбдікәрімнің жиені Барлыбай Әсілхан арнайы теле хабардың қызметкерлерімен бірге келді. Ол үшін елді, ата –аналарды жинау керек деді. Сол күні түске дейін, әпкем ата-аналармен жиналыс өткізіп қойған. Енді қайта жинау қиын болады деп ек, жоқ ел жиналды. Әкем туралы 2 күн бойы түсірілім –кадр түсірілді. Барлық жұмыс барысы, отбасылық өмірі қамтылды.

Көпшілік жиналған жиында алдымен әкем, соңында қатысушылар мұғалімдер мектеп туралы, әкемнің еңбегі туралы жақсы пікірлер келтірді. Мұғалімдер өз сабақтарынан үзінді келтіріп жатты. Көп ұзамай-ақ осы түсірілім Қазақстан телеарнасынан «Ерімбетов Әбдуап туралы хабар» атты айдармен көрсетілді. Бүкіл ел көрді. Таныс, жора-жолдас, құда-жекжат, әріптестері әкемді құттықтап жатты.

1965 жылдары ауылдың «Бес бұлақ» деп аталатын бұлақ үстінен әкем үлкен етіп 6 бөлмелі үй салды. Есімде қалғаны әкеме жәрдемші болып, кесек аударуға ананы-мынаны тасуға көмектескенім. Кейін сол жерді суыза теуіп, үй кесектері мүжіле бастады. Әкеме қаладан үй салайық десем көнбеді. Одан да шамаң келсе, қара орыннан 2 бөлмелі болса да үй сал деді. Сол өсиетімен өзі көрмесе де айтқан жерінен үлкен үй салдым. Аллаға шүкір, қара шаңырақтың түтінін түтетіп, өсіп-өніп отырмыз. Осындай күнге жеткізген бірінші Аллаға, екінші ата- анама мың алғыс! Жаны жаннатта болсын!

Қызы Мағрипа
1.12.2020жыл

ДЕН САУ БОЛСА ТАҒДЫРДЫҢ ...

Әке асқар тау, ана мөлдір бұлақ демекші дүниеге әкеліп, мәпелеп өсіріп, үпілеп жеткізген, шіркін, әке-шешен өлмес болсайшы!

1990 жылдар. Шешем Марфат қатты ауырды. Анам өсірді, жеткізді.

Қиын қиналған кезде қасынан табылғым келеді. Әрине, келіп тұрдым. Жәрдем еттім. Алайда отбасым бар, жасы келген енем бар. Күнде-күнде баруға рұхсат етпеді. Сонда әкемнің айтқан мына мысалы есімнен кетпейді. Әр сөйлеген сөзін мысалмен жеткізуші еді ғой, қайран әкем. Ертеде бір келіншек ерін қатты күтеді екен. Төркінінде жиын болып шақырту алады. Сонда келіншек ерім алыс сапарда еді, соның рұхсатынсыз бара алмайтындығын жеткізген. Осындай шақыртулар 2-3 мәрте қайталанған. Сонда оған туған әкесі ризашылығын білдірген екен. «Ер деп етегін ұстаған екенсің, еріңнің ықтиярынсыз іс істеме. Отбасыңда ырыс береке болады. Алланың мол шапағаты туады», - деп қызына ақыл айтқан екен деп мені жұбататушы еді.

Мектепте оқып жүрген шағымда әкем тіл әдебиетінің маманы болса да мен әдебиетке емес, математикаға жақын болдым. Әдебиет сабағынан Нұрқараев Жүсіпәлі ағай беретін. Шығарма, мазмұндама жазуға зауқым соқпайтын. Әкеме көмектесуді өтінсем, жоспарын жазатын да шығарманы жоспарға сай жаз, ізден деп тапсырма беретін. Әбілхайыр көкемнің қызы Замира менімен қатар, кластас еді. Ол келеді. Екеуміз папамның бөлмесі «үлкен тамға» кіріп кетеміз. Ол бөлмеде бір қабырғаны тұтастай алатын көп кітаптар болатын. Шкафта рет-ретімен орналастырып қоятын. Ал Замира екеуміз кітап ақтарып, папам жазып берген жоспармен шығарманы

жазып, ертеңіне бесте-бес бағаны алып, мәз болатынбыз. Папам жинаған мол кітаптардың пайдасы тиді.

Сондай ізденімпаздыққа үйреткен папам мені ЖенПи – ге оқуға түсірді. Төрт жыл қаражаттан, киімнен таршылық көрмедім. Оқу бітірген соң, өзіміз оқыған мектепте мұғалім болып жұмыс атқардым. Сол жылы папам зейнеткерлікке шықты да, мектеп директоры болып, Оңалбек Ахметов келді. Менің мамандығым математика. Сағат жетіспеді. Математикадан Абдуллаев Тойшыбай ағай беретін. Оның 24 сағат жүктемесі болды. Маған сағат ауыспады. Шеттей балашағам бар. Мен асырамасам кім асырайды. Бір сағатта бере алмаймын деп қақиып қалды. Сол кезеңде Әубәкіров Нұралы деген ағай физика пәнінен сабақ беретін. Менің бағыма орай ол тәрбие завучы болып ауысты да, 11-кластардың физика пәнінен сабақ беруді маған жүктеді. Сағат бергенін қайтейін, мен физик емес математик едім ғой. Алғашқыда қатты қиналдым. Папама келіп айтамын. Оқушылар сұрақ қойса, қалай жауап беремін деймін. Сонда папам сұрақ қойса саспа, жақсы сендерге жауабын ертең сабақта айтамын де, деп мені сол сабақты жете меңгеруге жетеледі. Қосымша оқимын, мектепке барып білмегенімді физик Нұралы ағайдан сұраймын. Қойшы, әйтеуір папамның және өзімнің арқамда жақсы маман болып қалыптастым. Олай дейтінім сол кездегі шәкірттерім әлі алғысын жаудыруда. Сол алғашқы мұғалім болған оқу жылында 7 «а» класына класс жетекші болдым. Тәрбиелік іс жоспар енді мұғалімдікті бастаған маған қиындыққа соқты. Физикадан үйрену және бар. Папама айттым тәрбиелік жоспарды жазып беріңізші деп өтіндім. Папам әп-сәтте лезде жазып беріп тұрып, жоспар жайында үлгі насихат берді.

Жұмыста оқу әдістемелік жоспар, тәрбиелік жоспар, айлық жоспар, апталық жоспар, күнделікті сабақ жоспары болса, өмірде де кез келген жұмыстың жоспары болады. «Алдыңда арман жетелейді, оған мақсат қоя біл, сол арман-мақсатыңа

жету үшін әрекет жаса. Оған жоспар құра біл», -деуші еді папам. Сол жоспар құру өмірімізде жалғасын тауып келеді. Тіпті үй тіршілігінің өзінде де, үй тазалау, кір жуу, нан жабу, мейман күту сияқты нәрселерге де алдын ала жоспарлаймын.

Жоспар жасап отырып келесі сабаққа дайындалатынымын. Папам зейнеткерлікке шыққан соң да аз уақыт төрт-бес сағатпен мектептен бірден қол үзбей, өзінің еңбегі сіңген мектепте ұстаздық етіп жүрді. Папам да күнделікті сабаққа жоспар жазып отыратын. Маған: «45 жыл мұғалім болсаң да, 45 минутық сабағыңа дайындал», - деп айтып отыратын.

Папам кең дауысты. Жиын алдында сөйлеген кезде микрофон керек емес еді. Мыңдаған жұрт келтірген мысалдарды, ақын-жазушылардың шығармаларын үзінді мысалдар келтіріп сөйлеген сөзін сілтедей ұйып тыңдап қалатын еді.

Той-томалақ, кішігірім отырыстарды ашып, ұйымдастыра білетін.

Өсиет сөздерді айта отырып, денсаулыққа үлкен мән бере отырып сөйлейтін. Соның бірі ақын Сұлтанмахмұт Торайғыровтың денсаулыққа байланысты мына бір өлең шумағы құлағымда ызындап әлі бір есімнен кетпейді. Ол өлең шумағы былай басталатын:

Ден сау болса тағдырдың,
Көкке ұшырам күлдерін.
Жігермен талап еткен соң,
Қоям ба екен сұлдерін.
Аждаһадай ақырып,
Алдымнан қарсы шықса да
Естілмейді үндерін.
Серпіп тастап түндерін,
Туғызамын күндерін.

Ұлыларды ұлықтаған менің әкем де ұлы емес пе?! Жаның жаннатта болғай, әкешім.

Қызы Қызқойсын

ЖАҚСЫНЫҢ АТЫ ӨЛМЕЙДІ ...

Мен, Ерімбет Тамара Әбдуапқызы 1970 жылы наурыздың 31-нен 1сәуірге қараған түні сағат 00:30 дүниеге келіппін. Отбасында сегізінші қызбын. 1сәуір болғандықтан мені «ұл бала» дүниеге келді, - деп ауыл адамдары тойлаған екен.

Мен өмірге келіп, ес білгелі әкемнің түрі сұсты, қатал көрінгенімен өте мейірімді, рақымшыл, елге жақсылығын аямайтын адал жан екенін түсіндім. Әкемнің өз жеке кітапханасы болатын.

Қазір де бар. Әкемізді сағынғанда кітапханасындағы естелік жазбаларын ашып оқимыз.

Сондай бір жазбаларының ішінде украин педагогы В.А. Сухомлинскийдің мына бір педагогикалық зерттеуінен үзінді келтірен екен.

Ата мен әжең артына қимастай қымбат ескерткіш бұйымдар қалдырса – оларды қасиеттеп сақта. Балаларыңның немесе немере-шөберелеріңнің қолына тапсыр. Есіңнен шығарма: сен де әлжуаз, қауқарсыз алжыған шал боласың. Егер сен адамның кәрілігін қасірет кезінде құрметтей білмесең, сенің бойыңдағы сол сыйламауың балаларың менен немерелеріңе жұғатынын ұмытпа!, - деген.

Бұдан шығытын қорытынды атаңа не қылсаң, алдына сол келеді- дегені ме екен. Ал қимастай ескерткіш қалдырса дегені – жақсының аты, ғалымның хаты өлмейді дегендей әкеміздің артына қалдырған мол мұра –кітапханасы, ұрпақтарына қалдырған өсиет сөздері – қимастай ескерткіштері –деп түсінемін. Ал оны келер ұрпаққа жеткізу – біздің парызымыз.

Біз әкемізді еске алсақ болды, көз алдымызға ол кісінің көзілдірігін киіп алып, кітапқа немесе газет-журналдарға

үңіліп оқып отырғаны көп елестейді. өйткені, әкем қолы босай қалса болды, кітап оқитын. Және де ол кітапты оқып, өзі көңіліне тоқып қана қоймай, дастархан басына жиналғанда бізге қатысты тәрбиелік мәні бар әңгімелерін ортаға салушы еді. Жақсыдан үйреніп, жаманнан жиренетіндей, ақ пен қараның айырмашылығын көп қозғайтын. Әсіресе, кешкі астан соң, теледидардан көрсетілетін 21:30 дағы жаңалыққа дейін бәріміз отырып, қыстың күндері, әрине, анам, әпкелерім мақта шейіттеуден жарысатынбыз. Кейде анам бидайды қайнатып, одан қуырып қол диірменмен отырып кезек-кезек талқан тартушы едік. Міне, сол кездерде әкемнің жастық шағында, ашаршылық кезеңдерде бір уыс бидай үшін таңертеңнен кешке дейін қара жұмыс жасап, кешке үйіндегі іні-қарындастарына тамақ тауып беріп күн көргендерін жиі айтатын. Оны анасы-Ақжайқын апам, түннің ортасына дейін қайнатып, қуырып, диірменнен өткізіп быламық істеп балаларын тойдырып барып жататын болған дейді.

Ия, осылай небір заманды басынан өткізген әкеміз соғыс жылдары да тылда еңбек еткен.

Мен 1976 жылы бірінші сыныпқа барғанымда қыс қатты, қар қалың болды. Мектептен бірдеңе сатып алатын болып, тиын керек болса да, әкемнің кабинетіне барып сұраудан тайсалатынмын. Әкем неге келдің? – деп ұрыспас па еді, бірақ әкеме сөз келмесе екен-деген ниетпен Әбдуаптың қызы тәртіпсіз екен-демесін деп, баса-көктеп кірген емеспін. Ол да болса, әкемнің үйдегі тәрбиесінен шығар, бәлкім?

Анамыз: «әкең келе жатыр, киімін жоғары қойыңдар, шуламай отырыңдар, шаршап келгенде тамағын тыныш отырып ішсін»,- деген сөздерді жиі естігеннен бе, бірінші кезекте құрметтеуде әкеміз тұратын.

Бастауыш класты түстен кейін оқыдық. Қыстың күндерінде қараңғы ерте түсетін. Әкем жұмыстан қайтарында мені сабақтан ала қайтатын. Қар қалың, бір аяқ жолмен әкем менің

кітап толған сөмкемді алып, үстінде жап-жасыл драп пальтосы, кара қоңыр құлақшыны, аяғында ақ киіз саптама етігімен алдымда жол ашып жүріп отырады. Бойым қардан көрінбей тез-тез басып, әкемнің ізімен менде жүріп отырамын. Үйге асыға басып, кіріп барғанымызда анамның жаққан пешінің үстінде иісі бұрқырап тамақ пісіп тұрушы еді. Анашымның қысы-жазы қазаны оттан түспейтін. Сары майға илеп пісіретін шелпегі, ораза кезінде пісіретін тәтті жұқпасы, дәмі аузыңнан кетпейтін асы-үйге келген қонақтардың (ауданнан, облыстан, республикадан тіпті концерттік іс-сапармен келген артистер) көкейінде қалған. Сол кездегі оқу министрінің орынбасары өз қызын Рая Шамшатованы мектепке мұғалім етіп орналастырып, біздің үйімізге «қазақы тәрбие алсын» деп жатқызуының өзі – бір бөлек әңгіме.

1986ж. 10 класты бітіру үшін мемлекеттік емтихандар тапсырдық. Қазақ тілі, әдебиет, математика және орыс тілінен. Орыс тілі пәнінен Назаров Жұмабай ағай диктанттан бес алғанымды хабарлағанда әкем ағайды шақырып алып, төртке жөндеуін сұрапты. «Не үшін» - олай еттіңіз барлық сабағым бес еді ғой, - деп әкеме ренжідім де. Сонда әкемнің айтқаны: «диктанттан» бес алғаның – сенің орысша таза біледі – деген сөз емес, ауылдың қызы орыс тілін беске тапсырды дегенге ешкім де сенбейді, - деп әділ шешім айтқан болатын.

Бұл шешімді бекер айтпағанын кейін Алматыға оқуға түскенде бір-ақ білдім. Алматыдан ауылға каникулға келгенімде арнайы әкем дайындаған тізімдегі кітаптарды кітап магазиндерінен іздеп жүріп тауып әкелетінмін. Бұл әкемді қуантарлық, ең бағалы сыйлық болатын. «Үш бәйтерек», «Бес арыс», Ахмет, Мағжан, Міржақып, Жүсіпбек, Шәкәрім шығармаларын әлі есімде ұзақ сонар кезекте тұрып, 88-89 жылдары қолым жеткеніне қуанатынмын.

Әкемнің ұстаздық еңбектері өз алдына әңгіме. Көзі тірісінде ұрпақтарына өсиет қалдырудың өзі-үлкен ерлік деп санаймын.

Ауылға әкем қайтардың алдында, анамның қайтқан күні – құранға барғанымда ең кіші ұлым Нұрперзенттің есімін өзім қойғанмен, құлағына азан шақырып, атын мұсылмандық жолмен белгілеген - әкем болатын.

Бір барғанымда ақ қағаз бен қаламсап алдырып, өсиетнаманы айтып отырып маған жаздырған еді. Сол өсиетнаманы жалпыға жеткізуді жөн көрдім.

Өсиетнама:

Мен, Ерімбетов Абдуап, бұл фәниден өтер алдында үрім бұтақтарыма төмендегідей аманат өсиетнама қалдырамын.

1. Үнемі денсаулыққа мән беріңдер! Дүниенің қызығы да шыжығы да денсаулықта.

2. Туғаныңмен, туысқандарыңмен т.б. жақын адамдарыңмен тату өмір сүріңдер.

3. Адал, еңбекшіл болыңдар, еріншек болмаңдар. Абай адам баласын бұзатын 3 нәрсе бар. Олар – надандық, зұлымдық, еріншектік. Солардың ішінде ең жаманы – еріншектік деген.

4. Байлыққа, дүниеге құмартпаңдар. Көп дүние - опық жегізеді. Ең жақсысы – орташа болу.

5. Бірінді-бірің сыйлап, құрметтеп тұрыңдар, қолдан келгенше көмектесіңдер.

6. Әруақтарды сыйлаңдар! Өлген-туған күндерін еске алыңдар.

7. Қандай да жиын болса, Мағрипаны басшы қылып алыңдар.

8. Дастарханды болыңдар.

«Мың сіз-бізден, бір шыж-быж артық.»

Түрікмен халқының ұлы ақыны Мақтымқұлының:

Мақтымқұлы өлшеп сөйле бойыңа,

Асыңды бер қарай-қарай жайыңа.

Дана тапсаң басыңды қи жолына,

Сонда өзінде кәміл адам боларсың, - деген өлеңі арқылы

естелігімді аяқтап, әкемдей дана, данышпан, көреген адамның қызы болғанымды мақтан тұтамын. Жақсы адам қашан да жақсы болып қалады. Жақсымен өткізген жарты сағат, жаманның өтіп кеткен өміріндей, - демекші, әкемізбен өткізген әрбір уақытымыз – біз үшін бақыт, қуаныш, рухани байлық.

Мына өлең жолдарын әкем өмірден өткен соң 2009ж. 4 сәуірде жазған екенмін.

ЖАН ӘКЕШІМ

Еншілеп ұстаздықты тағдырынан
Ұшырып шәкірттерін сан мыңдаған
Елу жыл еңбек еткен бір мектептің
Тұрғызып қабырғасын өз қолынан
Әкешім, 13 жаста ұстаз болған,
Өмірің терең тарих сан қырынан.
Он бесте сол мектепте басшы болып,
Бейнетпен болашақтың қамын қылған.
Түп-тұнық ақылыңмен зерек болған
Шежіре едіңіз ғой, сіз – бір дастан.
Нұрлы ақыл, ыстық қайрат, жылы жүрек,
Қасиет біткен бойында Абай айтқан.
Аштық пен тоқшылықтың дәмін татқан,
Халқы үшін терін төккен, болып құрбан
Тылда да еңбек етіп, соғыс жылы
Қолынан келгенінше аянбаған
Киім жинап әр үйге есік қаққан.
Әкешім, данышпаным, көрегенім!
Даналық қасиетіңмен ерек едің.
Әкелік мейіріңмен қайран әкем,
Біз үшін орның сондай бөлек едің.
Жолымен өзің берген өнегенің
Әкетай әлі бізге керек едің.
Артыңда қалған ұл-қыз, ұрпағыңды.

Әруағыңмен әрқашан жебей бергін.
Анаммен бұрын кеткен кездестің бе?
Қызыңмен кешегі өткен тілдестің бе?
Әруақтармен мәңгілік елдестің бе?
Алланың үкімне шара бар ма
Көрпетпесін жамандық енді ешкімге!

2000 жыл.

ҚАЙРАН ДА МЕНІҢ АНАШЫМ

Тауқыметін өмірдің,
Бастан кешкен анам-ай!
Сен болмасаң жүрегім
Астан-кестең анам-ай.
Анамның орны бір бөлек,
Жетпейді ешкім оған-ай.
Қайран да менің анашым.
Сағынумен сарғайып,
Түсімде жүрмін көріп-ай.
Маңдайымнан бір иіскеп,
Кетпейсің бе, келіп-ай.
Зарланайын халқым-ау
Мұңымды саған шағып-ай.
Елесі қалды сағымдай,
Қайран да менің анашым.

Өткенді еске түсірген қызы –
Тамара Ерімбет.
28 қараша 2020 жыл.

АБДУАП АТАДАН ТАРАҒАН ҮРІМ-БҰРАҚТАРЫ

Абдуап-Марфат

I.Әбілпатта -1 жасында көзігіп шетінеген.

II.Бибіпатима (Рысберді)

Қызынан тараған немере, шөберелері:

1.Арман(Мадина) - Әбілмансұр, Нұрахмет, Әли, Сымбат

2.Дәрмен(Гүлнұр)-Сәбит, Сабина,Саян

3.Мақсат(Аружан)-Диана

4.Әділ(Балжан)-Тамилла

III.Знура(Сейітхан)

Қызынан тараған немере, шөберелері:

1.Меруерт(Ералы)-Ернұр

2.Салтанат(Талғат)-Әмина, Айерке

3.Гауһар(Алинұр)-Дария, Төлеби, Ақбота, Әлихан, Дара

IV.Шарипа(Темірхан)

Қызынан тараған немере, шөберелері:

1.Шолпан

2.Ырысалды(Рақымжан)-Аружан, Әмина, Ұлжан

3.Нұрила (Есен) – Асылжан, Әлижан

4.Төрехан(Жансұлу)-Зере

V. Мағрипа (Сапарәлі)

Қызынан тараған немере, шөберелері:

1.Қайыпберген (Ұлбосын) - Ермұхаммед, Нұрберген,

Шұғыла, Ескендір

VI.Ұмсын(Еркін)

Ұмсын қызы 45 жасында қайтыс болды.

Қызынан тараған немере, шөберелері:

1.Бану(Ербол)-Ерасыл, Күнім, Бегім,Әлисұлтан

2.Тоғжан(Бахадүр)-Мадияр, Каусар, Әбдіғапур, Гауһар

3.Данияр(Шария)-Ислам, Еркеназ, Інжу,Алдияр

VII. Ұлбосын

Ұлбосын қызы 9 жасында қайтыс болған.

VIII. Қызқойсын(Әбутәліп)

Қызынан тараған немерелері:

1.Бексұлтан

2.Мүсілім

3.Нұрасыл

IX. Тамара(Рауан)

Қызынан тараған немере, шөберелері:

1.Ерман (13 жасында қайтыс болды)

2.Нұрай(Қазыбек)- Бекнұр, Ясина

3.Елбіле

4. Нурперзент

Х. Дінмұхаммед(Жансұлу)

Ұлынан тараған немере, шөберелері:

1. Бақберген

2. Нұрмұхаммед

3.Жанайым

A portrait of a middle-aged man with short, dark hair and a goatee. He is wearing a dark blue suit jacket over a light blue button-down shirt. He is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is a plain, light-colored wall.

оқу жылында мектебіміз он жылдық болып ашылып, біз сол мектептің тұңыш түлегі болдық. Сол кезде мектеп ұжымын өте білікті, ақылына көркі сай, сауатты, беделді ұстаз Ерімбетов Абдуап деген ағай жетекшілік ететін. «Ұстаздық еткен жалықпас үйретуден балаға» деген мақал сол кездегі менің жаны сайсаң ұстаздарыма арналған мақал екендігін ойланбастан айтар едім. Ұстазы жақсының ұстамы жақсы демекші, сол кісілердің бойға дарытқан білімі, ақылы, тәжірибесі, өзгені білмеймін, мен үшін өмір бойғы кәдеме жарады. Шәкірті зейінді келеді, ұстазы білімді болса демекші, сол кісілердің берген тәрбиесінің арқасында өсіп келеміз. Ұстаз алдында тіліңді тый, ұста алдында қолыңды тый деген қағиданы жаныма серік етіп, кісінің ала жібін аттамай, үлкеннің алдын кеспей, қолдан келгенше кішіге ізет көрсетіп, бар жан тәнімізбен еңбек етіп, қамшының сабындай қысқа ғұмырды сәнді де мәнді етіп өмір сүрдік, әлі де сүре береміз. «Жай мұғалім хабарлайды, жақсы мұғалім түсіндіреді, керемет мұғалім көрсетеді, ұлы мұғалім шабыттандырады», -

деп ұлы ағылшын ойшылы Улиым Уард айтқандай, менің ұлы ұстаздарым Ерімбетов Абдуап жетекшілік еткен ұжымдағы Жүсіпәлі, Жорабек, Нұрман, Тойшыбай, Сейітқұл, Разуан секілді теңдесі жоқ жандар – біздің томағамызды сыпырып, шабытымызға қанат байлап, өмір деген ағысы қатты өзенге, қайраңдап қалмаңдар деп, 1972 жылы шығарып салды. Міне содан әрбіріміз халық үшін қолдан келгенше жұмыс жасап зейнетке шықтым. Ғали Орманов бабамыздың:

«Қабакта тұрған қарағай,
Төбесін көкке тіреген,
Қалай тұр десем құламай,

Тамырын терең жіберген.»,- деген шумағы біздің қымбатты ұстаздарымызға арналған секілді. Бұл сөзім дәлелді болу үшін бір болған оқиғаны айта кетейін. 1972 жылдың мамыражай жаймашуақ жаз айында арман қуып, сол кездегі астанамыз Алматыға оқу іздеп сапар шектім. Сол кездегі ұяң жігіт, елден ұзап шықпаған құжаттарымды жоғары оқу орындарының біріне өткізбекші болып барсам, аттестатымның бір жағында тегім жазылмай қалыпты. Сол себептен құжаттарымды қабылдамай қолыма берді. Басым салбырап Абай даңғылының бойымен келе жатсам, алдымнан Аят деген бізден төрт-бес сынып бұрын бітіріп кеткен ағам кездесіп қалды. Осындай-да осындай деп мән жайды айтып едім, мені жетектеп бір биік мекеменің алдына алып келіп, бір үлкен кабинетті көрсетіп, сол кісіге жағдайыңды айт деді. Ол кезде бәрі орыс тілінде сөйлейтін, ағама қарап ойымды орысша жеткізе алмаймын ғой деп едім, інім бір ауыз орысша қоспа, қазақша амандас деді. Содан бұндай кісінің алдына кіріп көрмеген, тұла бойымды ыстық тер жуып, дір-дір етіп рұқсат сұрап әрең кірдім. Кірген бойда «а-а-ассалаумағалейкум» деп босағада тұрып қалдым. Алдымда маңдайы кере қарыс, әдемі келген, алпамсадай дәу қазақ кісіні көріп одан сайын дірілдеп кеттім. Менің жағдайымды түсінген сол кездегі ел ағасы маған қарап «уағалайкумассалам» деп

сәлемімді алып, жылы жүзбен күлімсіреп, алдына шақырып отырғызып не іспен келгенімді сұрады. Басқа бір сөз айтса жылап жіберердей болып тұрған маған қарап, «балам қайдан келдің?»- деді. Мен қалш-қалш етіп, Түркістаннан Абай деген ауылдан дедім.- Директорыңның аты-жөні кім? – деп сұрады. Қысылғаным соншалық аузыма ешқандай сөз түспей, тер тұла бойымды жуып, енді жауап беремін дегенше, -Балам, Ерімбетов Абдуап деген қожа емес пе?- деді. Сонда ғана есімді жинап, «ия» дедім. Содан аузымды ашқаным жоқ. Тілдей қағазға бір нәрселерді жазып, мөрін басып берді. Сол тілдей қағаздың арқасында менің құжаттарым қабылданды. Міне содан кейін менің ұстазымның беделі қандай екендігін, тамырының терең кеткеніне көзім жетті. Кейін білдім ол ағаймен оқыған, білім министрі болып қызмет атқарған кісі екен. Бұл бір ғана көрініс еді. Қазақта «оқығаныңды айтпа, тоқығаныңды айт» деген мақал бар, менің тоқығаным ұстаз деген ұлы адамдарды, жарық дүние сыйлаған ата-анаңнан кем көрме. Осы күні, қария атанған шағымызда немерелерімізге ұстаздарыңды сыйлаңдар деп үйретіп отырамын.

Шәкірті Тәжібай Мүтәнұлы Анарбаев
8 желтоқсан 2020жыл

АРДАҚТЫ ҰСТАЗ

Ерімбетов Абдуап – білікті ұстаз, шебер ұйымдастырушы әрі мектеп ұжымының басшысы болған. Сол басшының ұйымдастырушылық арқасында алғашқыда бастауыш, жеті жылдық, сегіз жылдық мектеп болды. Еліміз бойынша білім министірінің бұйрығына сәйкес орта білім алуы тиіс болды. Міне сол кезде Әбекең мектеп ұжымын бұл іске жұмылдыра білді. Бұл жұмысқа ауыл ақсақалдарын, мектеп түлектерін, ұстаздарды, оқушыларды тарта білді. Қысқа уақытта алты класс бөлмесінің ірге тасы қаланып, кірпіштер құйылды. Құрылыс материалдарын аудандық оқу бөлімінен және ауылдық кеңестен алуға қол жеткізді.

Мектептің жүрегі ұстаздар екені белгілі. Осы жағдайды ескерген Ерімбетов А. облыстық білім басқармасы мен аудандық білім бөлімінің басшыларына қажетті мамандарға сұраныс берді. Солардың нәтижесінде мектеп ұжымына жаңа жас кадрлар келді. Аубакиров Н. – физикадан, Әбдінәбиева Ш. – химиядан, Өтегенова мен Жанатаевтар француз тілінен, Ерімбетова Б. мен Назарова Ж. бастауыш сыныпқа, Назаоов Ж. мен Салғараева Р. – орыс тілі мен әдебиеті пәнінен сабақ жүргізетін болды. Музыка және сызу, сурет пәнінің мұғалімі Сүйіндіков Самар музыкаға қабілеті бар оқушылар арасынан 10 бала таңдайды. Олардың арасында кейіннен ұстаздық жолды таңдаған Омарханов Серікбай мен Оспанов Төлеубай бар еді.

Ыбырай Алтынсарин атындағы педагогикалық училищені бітіріп, Абай орта мектебіне жолдамамен келген соң Омарханов

С. мен Оспанов Т. домбырадан үйірме ашсақ, дәстүрлі әндерді орындауға үйретсек деген ойға келді. Мектеп директоры Ерiмбетов Әбекeң оларды қуана қолдайды.

Шәкірттер ұстаздарының үйреткен күйлерін, әндерін тез меңгереді. Осыдан соң Омарханов С. ұстаздар арасынан баян, аккардион, гитара, дауылпазdan ойнай білетін оқытушыларды көркемөнерпаздар үйірмесіне тартады. Біраз оларға тер төгуіне тура келді.

Осылайша аудан көлемінде тұңғыш рет домбыра оркестрі құрылды. Домбырада Оспанов Т, прима домбырада Омарханов С, гитарада Ыдырыс, дауылпазда Шахабай, сыбызғыда Өтеповтер ойнады. Әншілер : Әйтенов Әнуар, Аубакиров Нұрәлі болған. Бұл үйірме мектеп беделін көтерді. Ауданда болған іс-шараларда домбыра оркестрі үнемі қатысып, үлкен жетістіктерге жетіп, алғыс хатпен, мақтау қағаздарымен марапатталды.

Жас ұстаздар Аубакиров Н, Әбдінәбиева Ш, Ерiмбетова Б, Абдуллаева Р, іс тәжірибесін аудан көлемінде таратып, зор жетістікке жетті.

Ерiмбетов Әбекeң әр ұстаздың жетістіктерін бағалай білетін. Оларға алғыс жариялайтын, мақтау қағазын беретін. Материалдық жағдайын да үнемі ескеретін. Кезінде қатал да болатын. Оған мектеп ұстаздары да ренжімейтін, өйткені берген ескертпесі, сөгісі әділ болатын.

40 жылдан астам бір мектепті басқарған Ерiмбетов Абдуап ұстазымызды біз әр уақытта құрметтейміз, оған басымызды иеміз.

Ж.Назаров

***«Социалистік жарыстың жеңімпазы» медалі,
«Кәсіподаққа еңбегі сіңген қызметкер» төсбелгісінің иегері.***

9.12.2020 жыл

ҰЛЫ ТҰЛҒА

Ерімбетұлы Әбдуап ұлы тұлға. Бір мектепте 40 жыл басшы болып, ортаның жаманы бар, жақсысы бар –соның бәрін жөнге салып жүру үшін еңбек етті. Көкеміз құрметті еңбек демалысына шыққаннан кейін, бірде –бір басшы ұзақ мерзім тұрақтамады. «Абай» мектебі «Айқай» мектебі болып шықты. Бұған себеп басшылықтың әлсіздігінен, ұйымдастыру жұмысының төмендігінен болды деп ойлаймын. Ал, көкеміздің

сол кездегі мектеп басқарудағы іскерлігін ел-жұрт танып біліп бағалады, құрметтеді. Тіпті ел арасында болып жатқан дау дамайларды шешуге көкеме келіп жүгінді. Әділ шешіміне бағынды. Көкеміздің сөз шешендігі, құйма құлақ естіген, оқығанын ұмытпайтындығы есте қалды. Шарифатқа бейім, білімі жоғары еді. Менің әкем Бимаханмен үзеңгілес жолдас, жолдастығы одан әрі ұласып құда болды. Менің құдай қосқан жан жарым – Шарипа, бала шағамның анасы. Сол жағынан ол кісілер мен үшін өте биік, бағалы. Ұзақ сонар, ұлағатты қоңыр дауысты әңгімелерін көп тыңдадым. Соның арқасында тура сөйлеп, тура жүру сол кісілердің тәрбиесі деп білемін. Ол кісілер қиын да, жақсы да тірліктерді батамен шешіп кететін. Қазіргі шалдар шапан болмаса, малмен шешетін болды ғой. Істі шешуге сөздері де өтпейді.

Осы таңда өзіміз ата болсақ та ол кісілердің әңгімелерін сағынасың. Жатқан жерлері жайлы болсын.!! Біреуі шәкірт тәрбиелесе, екіншісі орманды алқапты қалыптастырды. Екеуі жақсы әзілдесетін. Жиында отырған кісілер қыран күлкімен бір демалып қалатын еді ғой. Осындайда қазақтың «Құдаң құрдасындай болсын, құдағыың сырласындай болсын» деген мақалы еске түседі. Анамыз Марфат дастарханды кісі болатын.

Үйінен кісі үзілмейтін. Енді құрдастардың сондай әзілінің бірін келтіре кетейін. Жаздың мамыражай кезі. Есіктің алды көк-ала майсаң. Кілем, текеметтер төселген. Көрпешелер салынып құдаға самаурынмен шай беріліп жатыр. Дастарханда түрлі ас мәзірі қойылған. Кенеттен бір-бірін қуалаған тауықтар дәл дастарханды басып кетпесі бар ма?! Айқайлап, у-да шу болып қалдық. Сол кезде Абдуап көкеміз тез арада галошты қолына ұстап, екеуінің артынан жіберіп, бір боқтап жіберді. Сол кезде Бимахан құдасы «Ау, қожеке не болды? не болды? намаз не болды? » -деп зілсіз әзілдескені есімде қалыпты.

Ах, шіркін әзілі жарасқан жолдастық десеңші! Жатқан жерлері жаннатта, қабірлері жайлы болсын!

Күйеу баласы Темірхан Бимаханұлы

ӘБДУОХАП ЕРІМБЕТОВ 60 ЖАСТА

Аса ардақты Әбдуохап!
Үйретіп ізгілікті ұлылықты,
Жеткізіп әр жүрекке жылылықты,
Жас ұрпақты біліммен сусындатып,
Ұсындың өміріне игілікті.

Жеткізіп шәкірттерді кемел жасқа,
Иесің ұлағатты ұстаз атқа.
Қолыңнан мыңдаған жас жолдама алып,
Аттанды коммунистік болашаққа.

Ел сүйген еңбегіңмен жүзің жарқын,
Сақтай бер дақ түсірмей ұстаз салтын.
Алпыс астың, жүз жаса биік санап,
Саған басын иеді туған халқың.

Бәйтерексің миуалы гүл шоқтарың,
Алтын сандық кеудең сыр сақтадың.
Мәрапатпен бас болып семьяңа,
Мақтан тұтар көбейсін ұрпақтарың!

Манап Көкенов
Қазақ ССР-інің халық ақыны
Август 1986 жыл,
«Талап» совхозы

Аса ардақты
Әббасхан!

Үйреніп ібікімі, ұшымы,
Жемісін әр түрлене танымы,
Жас ұрпақты біліммен сұндытып,
Ұрпақты өміріне иілімі.

Жемісін шәкірттерді келсе шаға,
Мейіз ұлағатты ұстаз атқа.
Қауыптан шыдаған жас жадыла аны,
Антанды қамқушыны бақылаңа.

Ең сүйеу еңбегімен жүйе жарған,
Сақтан бар бақ түріміз ұстаз елімі.
Алме ұлтың, жүйе жасал бие саған,
Созан басан иең туған халқың.

Әнтерекің, шығам ыр шыртың,
Алтың саңың кеудең сыр сақтаңың.
Марапатпен бас бағын сыйаға,
Мақтан тұтар көбейі ұрпақтың!

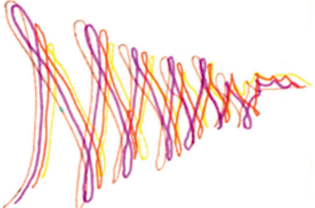

Маман
Хосенов,
август 1986 ж.
Қазақ ССРінің халық
ақыны.

Әббасхан
Ерінбетов

60

жасна

ОҚУШЫЛАРҒА САПАЛЫ БІЛІМ, САНАЛЫ ТӘРБИЕ БЕРЕМІЗ.

*(Қаз қалпында көшірілді,
№143 Мектеп тақырыбына)*

Туысқан Коммунистік партия пен Совет үкіметі коммунизмнің болашақ жас құрылысшыларын тәрбиелеуге айрықша көңіл бөліп, ол жөнінде аталық қамқорлық көрсетіп келеді. Бақытты Советтік заманымызда кең байтақ еліміздің түкпір- текпірінде сан мыңдаған мектептерде миллиондаған оқушылар коммунистік рухта тәрбие алып отыр. Солардың бірі- Біздің Абай атындағы орта мектеп. Біздің мектептің негізі ертеректе, сонау 1938 жылы қаланған. Кейіннен дәлірек айтқанда, 1952 жылы жеті жылдық мектепке айналдырылды. Жалпы ережеге сәйкес арада 4 жыл өткен соң сегіз жылдық мектеп болып атанды.

Біздің мектеп негізінде Куйбышев атындағы совхоздың Абай атындағы совхоздың Абай атындағы бөлімшесінде тұратын малшылар мен жұмысшылардың балаларын қамтиды. Малшылар қауымы балаларының жағдайы ескеріліп осыдан бес жыл бұрын мектеп жанынан интернат ашылды. Қазір орта мектеп болып аталынатын біздің мектептің жанында 120 орындық мектеп-интернат жұмыс істейді. Осының нәтижесінде алыстан қатынап оқитын оқушылардың саны күрт азайды. Айтпақшы, біздің мектеп КПСС Орталық Комитетінің орта мектептер жұмысын одан әрі жақсарту және жалпыға бірдей онжылдық білім беру жөніндегі қаулысына сай 1971-1972 оқу жылында орта мектеп болып құрылды.

Бұл күндері мектебіміздегі оқушылар саны 500-ге таяу. Мектебіміз оқу материалдық базасымен нығайтылған. Қазір бізде 10 класс бөлмесі, бірнеше кабинеттер мен мастерскойлар жұмыс істеді. Мектебімізге сырттан мамандар шақырдық.

Соның бірі Дастан Қырқымбаевты – Киров ауданынан шақырып алуымызға тура келді. Бұл күндері бұлар өз пәндерінен сабақты сапалы беріп жүр.

Бір кезде мектебімізде бірде-бір жоғары білімді мұғалім болмаса, қазір, олар ондап саналады. Солардың ішінде Хандуллаев, Сауқымбаев, Нұрғалиев, Абдуллаев, Әбішев, Ысқақов, Талдыбеков, Кембаев, Әшімбекова сияқты үлгілі ұстаздарды коллектив мақтан етеді.

Айта кетуіміз керек, мектепте оқу-тәрбие жұмысының жақсаруына және сабақ үлгерімінің артуына мектеп дирекциясына өзіміздегі партия, комсомол және кәсіподақ ұйымдары көп септігін тигізіп келеді. Бұл жылдар ішінде мектебімізді ондаған жас жігіттер мен қыздар бітіріп шықты. Қазір олардың көпшілігі халық шаруашылығының түрлі саласында еңбек етіп жүр. Ал, біразы жоғары оқу орындарында оқиды. Олардың ішінен ең алдымен біздің мектептің түлегі Өлен Аймырзаев жолдасты ерекше атап өткен жөн. «Еңбек қызыл ту» ордені аға шопан. Ө.Аймырзаев жолдас жыл сайын отарындағы әр жүз саулықтан 150, одан да асырып төл алып, есімі ауданға, облысқа мәлім болды. Ө.Құлатаев- инженер, М.Әлиев –дәрігер, Ж.Абылаев –экономист болып істейді.

Жоғарыда айтқанымыздай біздің мектептің түлектерінің көпшілігі жоғары оқу орындарында оқиды. Соның ішінен Алматы ауыл шаруашылық институтының студенті Б.Бимахановты ерекше атап өткіміз келіп отыр. Жақында ол оқитын факультеттің деканы Р.Елешов жолдастан мектебімізге мынадай қуанышты хат келді. Онда институт деканы Б.Бимахановты жақсы оқитынын, тәртіптілігін, қоғамдық жұмыстарға белсене араласатынын мақтан етіп жазыпты.

Мектебіміздің ата-аналар комитетімен байланысы күшті. Бізде әр түрлі тақырыпта жиі-жиі кештер, Ұлы Отан соғысының Азамат соғысының ардагерлерімен еңбек ветерандарымен кездесулер өткізіліп тұрады. Әрбір мұғалімге қоғамдық

жұмыстар тапсырылған.

Оқу мен еңбек – егіз. Осыған байланысты мектеп дирекциясы оқуды еңбекпен ұштастыруға баса назар аударуда. Осы мақсатпен мектеп оқушылары ауыл шаруашылығы жұмыстарына белсене араласады. Оған бір ғана факті келтірейік. Тек ғана үстіміздегі жыл мектеп оқушылары 205 тонна мақта, 150 тонна жүгері собығын жинап, колхозшылар мен жұмысшыларға өздеріндік едәуір үлес қосты.

Мектебіміздің жанында өндірістен қол үзбей орта білім алып шығатын кешкі мектеп жұмыс істейді. Оған негізінде малшылар мен жұмысшылар тартылған. Бұл күндері біздің коллектив барлық күш-жігерін оқушыларға сапалы білім, саналы тәрбие бере отырып, үстіміздегі оқу жылын табысты аяқтауға жұмсауда.

А.Ерімбетов

Абай атындағы орта мектептің директоры

ҰЛЫ ҰСТАЗ

Абай ауылының Абай атындағы сегіз жылдық метебінің бесінші-алтыншы класында оқып жүрген кезім. Балалық жас кезімде ерекше ірі тұлғалы бір кісіге таң қалушы едім. Сабаққа әр түрлі пәннен жақсы мұғалімдеріміз білім берді. Олардың сабағына мән беріп, ұйып тыңдайтын едім. Сол мұғалімдердің ішінде әдебиет сабағынан беретін мектеп директоры Ерімбетов Абдуап ағай ерекше әсер қалдырды. Киім киісі, зор тұлғасы, сөйлеген сөзі, түр-әлпеті, жүрісі айрықша еді. Ағай класқа

кіргенде жап-жаңа қара гитіл шалбары, аппақ ақ көйлегі, әр кезде әртүрлі тағып келетін галстуктері өзіне, түр-тұлғасына жарасып тұрушы еді. Тіпті аяғына киген жалтырағын бөтенкесі немесе етігі әлі есімде. Әсіресе ол кісінің күнде ұстайтын аппақ, тап-таза, үтіктеп төрт бұрыштап қойған бет орамалына таң қалатын едім. Ағайдың сабақта, мектеп оқушылары алдындағы жиындарда ақын жазушылардың жырларын, Абай ақынның қарасөздері мен өлеңдерін жатқа айтатын қасиеті ұнайтын. Өзі де сөзі де ерекше біздің сүйікті ағайымыз өте сымбатты, қабілетті, нағыз жігіттің сұлтаны еді.

Ол кісінің отбасы маған қызық көрінетін. Сөйтіп жүріп ержеттім, есейдім. Абай атындағы 8 жылдық мектепті бітірген соң, көрші ауыл, орталық Бабайқорғанда 9-10 сыныпты бітірдім. Қыз жат жұрттық емес пе?! Үлкен қарашаңыраққа келін болып түстім. Міне, қызық. Айтпағым, келін болып түскен үйіміздің алдындағы бау-бақшаның аяқ жағында, яғни шығыс жақтағы көршіміз – сол баяғы қол жетпес армандай көретін директор

ағайымыздың үйі екен. Ағайдың үйі де ерекше екен: ауыл ортасында, «бесбұлақтың» (бұлақтың атауы) бас жағында, іші де сырты да көркем, аппақ көз тартарлық үй екен. Енді ойлаймын ғой: «Осы ақ отаудың ішінде кімдер бар екен?» - деп. Ол үйде ағайдың «алтын қазынасы», - анасы – Ақжайқын апамыз бар екен. Айта кететін бір жайт, апамыз, бөле-жармай айтқанда шоқпарлының (менің келін болып түскен жерімнің руы) қызы екен. Ағай бөтен емес, шоқпарлыға жиен болып шықты. Абдуап ағай мектеп директоры, елге сыйлы қожа Ерімбет атаның ұлы, шоқпарлының жиені. Сондықтан да болар, осы ауылдағы үлкен-кішілердің бәрі тік тұрып, сыйлайды екен. Анамыздың сол кездегі жеңгелері, інілері, келіндері бір ауыз сөзін екі етпейтін. Енді ағайымыздың жұбайы яғни өмірлік жолдасы Марпат жеңшеміз туралы айтқым келіп отыр. Ағайымыз бір орында бір мектепте 40 жыл директор болып қызмет атқарды ғой. Ағайдың осыншама биікке самғауына жеңшеміздің де орасан зор үлесі бар ғой деп ойлаймын.

Ия, ағай мен жеңшеміз өмірден озып кетті. Қазір ағайдың әкесінен қалған «қарашаңырағында» қара орында Ғайыпберген басып отыр. Ағайдың екі інісі болған. Олар - Әбілхайыр мен Әбілбашар. Үйлендіріп, еншісін берген. Кішісі Әбілбашармен сыныптас болдым. Мен де бүкіл мектеп оқушылары да ол інісін ағайдың баласы деп ойлайтынбыз. Бала кездегі ой, қиял басқаша ғой. Кішкентай кезімде таңғалып жүрген киімдер, бет орамалдар, аппақ көйлектер алтын қолды жеңшеміздің қолынан өткен екен. Ерлерді көкке көтеретін осындай жақсы әйелдер ғой.

Бұл үйде гауһар тастай қазыналар –ағайдың қыздары бар. Бәрі де менің көз алдымда өсті. Біз бұл отбасымен туысқандай араласып, сіз-біз десіп сыйласып тұрамыз.

Ұлы ұстазымыздың ұрпағы жасай берсін!

Оразалы қызы Күлайша Батырбек келіні

*“Адамның адамишылығы - ақыл,
ғылым, жақсы ата, жақсы ана,
жақсы құрбы, жақсы ұстаздан болады. “
Абай.*

Мен, Ерімбетов Ғайбулла 1959 жылы 9 мамырда әкем Әбілхайырдың шаңырағында тұңғышы болып дүниеге келіппін. Әкем мен шешем жас үйленген екен. 19-20 жастағы жұбайларға алғашқы көрген перзентін ата-баба дәстүрімен ата-әжеге не болмаса үлкен ағасына теліп, үлкендердің баласы деп отырыпты. Мен Әкемнің ағасын Абдуапты папа деп, Марфат апамызды мама деп,

сол шаңырақтағы Ақжайқын әжемізді апа деп атаған едім. Біздің, балалық шағым папамның үйінде өтті. Папамның қолында Ақжайқын болды, қарашаңырақ еді. Папамның үй шаруашылығын басқаруы, отбасындағы тәрбиесі әлі осы күнге дейін көз алдымда. Өрік, алма бауымыз болатын. Қызанақ, қияр, картоп ,жүгері, қауын, қарбыз қараумен келеді ғой, бізді де шамамызға қарай жұмысты бөліп жұмсап отыратын. Жаздың көкала майсаң жаймашуақ бір күнінде, Папам бақшадан үлкен қарбыз алып шықты. Бәріміз жапатармағай, алқақотан отыра қалып, папам кесіп үлестірген қарбыздан дәм татып, тіл үйіретін тәттілігіне риза болып жейтінбіз. Сонда папамыз: “Мінекей, еңбек етіп жеген еңбектің жемісі де тәтті “, - деп айтып отырушы еді. Бізді еңбек етуге, ерінбеуге үйретті

Мақал-мәтелдермен, ақын-жазушылардың мысал әңгімелері мен өлеңдерін келтіре отырып бізді тәрбиелеуші еді. Мұны қалай ұмытайын?!

Мектептегі балаларға берген ақыл-кеңесі бір төбе. Бірде мынандай бір қызық жайт болды. Жаспыз, албыртпыз. Әр нәрсеге қызығушылығымыз және бар. Химия сабағы болатын. Шәмшия апайымыз майысып химиялық элементтердің қыр-сырымен сабақты ынты-шынтымен таныстырып жатты. Сондай қызықты сәт бір сұйықтық қандай да сары түсті ақ түске айналдыратыны болды. Бірімізге ой келді. Сары тиындарды ақ түске айналдырып, сауда жасап мектеп буфетінен қалағанымызды алып жеу еді. Балалар (ер балалар) келісе кетті. Бәріміз қалтадан сары тиындарды шығардық. Эксприментімізді жасадық. Тамаша! Аппақ тиындар қолымызда. Үзілісті шыдамсыздана күтіп отырған, біздер, қоңырауда буфетке барып, қарқ болып, қарынды томпайтып шықтық. Мәзбіз. Буфетшіні алдағанымызды, қарынды тойдырғанға, ойлаған ісімізді тындырғанымызға мәзбіз. Ертесіне мектепке келсем, директор ағай шақырып жатыр деген хабарды естідім. Ойда еш нәрсе жоқ. Папам бір жерге жұмсайын деп жатырған шығар деген оймен, бөлмеге кіріп келдім. Папам ашулы. Директор бөлмесінде тиынды аққа айналдырған балалар да шақырылған екен. Буфетші апайымыз отыр, ісіп-кеуіп. Ішім бір нәрсені сезіп, қылп ете қалды. Папам орнынан тұрды да маған жақындап, жағымнан салып қалды. Көзімнің оты жарқ етті. Сонда папам: “Басқа-басқа. Мен саған сондай тәрбие бердім бе?! Алаяқтық жасауды үйреттім бе? Бұдан былай сенің осындай іске араласқаныңды көрмейін , “ - деді. Папамның осы ұрысы еттен де, сүйектен де өтті. Өмірлік сабақ болды. Осы күнгі жеткен жетістіктерім папамның тәрбиесінің, ақыл-кеңесінің, қамқорлығының арқасында келді деп ойлаймын. Папам, Ерімбетов Абдуап, кітап, журнал-газеттерді көп оқыған адам. Теледидардан күнделікті

сегіздердегі жаңалықты құр жібермейтін. Көп оқығандықтан болар әлемдік құбылыстардан бізді хабардар етіп отыратын. Соның бірі таңғажайып табиғат сырларын, болашаққа болжау сияқты қилы-қызықтарды бізді қызықтыра отырып айтатын. Мысалы, есімде қалғаны: «Мұхиттың арғы жағында», «Ғалам жұмбақтары», «Бермуд үшбұрышынан табылған олжа», «2000 жыл—бір қатер». Осы күнде ойға қалам, өткен ойшылдардың болжамы, папамның қайта-қайта айтып отыратын 2000 жыл — бір қатері 2020 жылға сәйкес келіп, жалпы дүниежүзілік қатер «пандемия, covid-19, үнді штамы» дегендер ме деп ойлаймын. Папамның ел келешегіне алаңдауы, елінің жұртының қамын ойлауы елінің біртуар азаматы менің папама—Абдуапқа ғана лайық деп ойлаймын. Жатқан жеріңіз Жәннатта болсын!

Ұлыңыз Ғайбулла Әбілхайырұлы
1.08.2021 жыл

БАЛАЛЫҚ ШАҚТАН ЕСТЕЛІК

Мен, Ерімбет тегі Хайрулла Әбілхайыр ұлы 1968 жылы 6 қазанда дүниеге келіппін. Мен 3-сыныпқа дейін Бабайқорған 10 жылдың мектебінде оқыдым. Әкемнің жұмысын Абайға ауыстыруға байланысты қалған оқуымды Абай мектебінде бітірдім. Ол кезде мектеп директоры әкемнің ағасы Әбдуоқап еді. Біз өз әкемізді көке деп, ал шешемізді(Әуескүл) апа деп, ал әкемнің ағасын папа деп,

ол үйдегі шешеміз Марфатты мама деп өстік. Әкемнің ағасы мені татар Малай деп еркелететін. Ал Марфат мамам болса, мені қасына алып жатып, мәмесін емізетін. Мен үшінші сыныпқа дейін сабақтың не екенін білмедім. өйткені ерке болып өстім. Себебі біздің әулетте қыз бала көп болды. Әкемнің ағасының қаталдығының арқасында, мен орта мектепті жақсы бағаға бітіріп шықтым. Бірақ үй жағдайына байланысты оқу іздеп алысқа кетпей, ауылда қалдым. Менен сабақ көшіретіндер қазір әр түрлі қызметте жүр.

Мен 1982 жылы орта мектепті бітіріп, ауылда құрылыста жұмыс істедім. 1983 жылы біздің бригаданы тауға – Дәуқара деген жерге қой қашыратын пункт салуға жіберді. Біз сол жерде үш пункт салдық. Бригадиріміз маңғытай Әбдібек, қазір дүниеде жоқ. Өте жуас кісі еді. сол жылы мен әскерге кетуім керек еді. Тамыз айының соңында биік таудан (жоннан) қойшылар төменге түсе бастады. Атап айтсам Шәрібек, Жұмабай, Зерехан, Құлдырдың Абайы, Сейіткүл және Аймахан. Бізді күнде біреуі мал сойып тамаққа шақырады. Соңғысы болып Абылай атаның атасы План келді Жоннан. Сол

күні бізді сосын басқа қойшыларды Құлдырдың Абайы үйіне шақырды. Біз барған кезде киіз үй толған кісілер екен. Мен қолымды жуып төменге жайғаса беріп едім, Абылай ата: - Ей, Ерекеңнің немересі, кел төрге, менің қасыма кел, - деп жоғары шығарды. «Бұл асылдың тұқымы қожа, бәрімізден жоғары отыруы тиіс», - деп жұртқа түсіндірді. Астан соң Абылай ата бізге үйін Құдайбергеннің бауына көшіруімізді өтінді. Біз мақұл деп өтінішін орындадық.

Біз келіп киіз үйді тігіп, қазан-ошақтарын дайындап бергенше күнде таудан төмен түскен еді. Сол кезде Абылай атаның балаларының «ананы қараңдар» деген дауысы шықты. Біз тауға қарасақ таудың үстінде бізге қарап жалғыз арқардың құлжасы тұр екен. Арқар көп тұрмай өз жөнімен кетіп, көзден жоғалды. Күн бата мал да келді. Күннің кеш болғанына қарамай бір мал сойылып, қазанға ет салынды. Тамақтан соң біз далада дем алдық. Мен Абылай атаның қасында жаттым. Содан ол кісі әңгімесін бастады.

-Сенің әжең Ақжайқын (Дәу апа) өте адуын, өжет, еркекке бергісіз адам еді, - деп бастады әңгімесін. Соғыстан кейінгі жылдар. Ауылдың тұрмысы төмен. Ауылда жалғыз орыс болатын. Аты - Вася. Ол тауда жабайы шошқаны атып әкеліп, содан шұжық дайындап жейтін және қолдан арақ (самогон) дайындайтын. Екеуміз достымыз. Бір күні мені үйіне қонаққа шақырды. Содан түнде мас болып, соның үйінен шығып бара жатқанымда, сенің әжең көріп қалып: -Ей, Абылайсың ба? – деп шақырып алып, арамды жеген арамы деп әбден сабады. Ол кісі менің бес жыл соғыста не жеп не ішкеніммен жұмысы болған жоқ. Ол кісіні бүкіл ауыл сыйлайтын, қожаның бибісі деп. Ал бабаң Ерімбетке келсек, ол кісі бүкілауылды, солмолдалығымен асыраған адам. Атанды бүкіл ауыл ақсақалдары күтіп, қырдың басында отыратын. Ерекеңнің төбесі көрінгеннен бәрі төменге түсіп, Атаңның үйіне келіп, барын ішіп жеп қайтатын. Атаң Ерімбет құран оқығанда өте әуездетіп, айналасындағыларды баурап, ұйытып оқитын. Ол кісінің құран оқығанда даусы көш

жерге жететін, - деп айтты Абылай ата. Бір жылы ораза бітіп ораза айт келді. Ауылдың үлкен-кішісі ауылды аралап айттап жүрміз. Алда Ерекең сенің бабаң. Бір кезде әлгі орыс достым Вася (қазақшаға судай) алдымыздан шығып сәлем беріп, Ерекеңе: «Ереке сіз осы ауылдың имамысыз. Араларыңда мен жалғыз орыспын. Менің үйіме кіріп құран оқыңыз», - деді. біз бәріміз аң-таң қарап тұрмыз. Бір кезде Ерекең әлгінің үйіне қарай беттеді. Біз соңынан ердік. Үйге кірсек дастархан тола бауырсақ. Ерекең төрге шығып жайғасып құран оқып, бата жасады. Сөлден соң шай келді. әлгі орыс достым, бізге дәмнен алып отырыңдар деп күтіп жатыр. Біз бәріміз бауырсақты жеп, шай ішіп отырмыз. Менің екі көзім сенің атаңда. Сенің атаң сол отырған күйі дәмнен ауыз тимеді. Шәй ішіп бата жасалған соң да, орыс сенің атаңа: «Ереке, бір сұрақ? Менде мал жоқ. Бұл бауырсақ жабайы шошқаның іш майына пісірілген. Бұл сіздің діндеріңізге харам. Бұны сіздің қасыңыздағылар түгел жеді. Енді не болады?» деп сұрады. Сонда Ерекең ойланбастан: «Бұлар бұл дәмді білмей жеді. Ал сен біліп тұрып әдейі бердің. Білмей жегенді алла өзі кешіреді. Бұлардың обал-сауабын өзің көтересін», - деп жауап берді. «Сонда ғана басы салбырап отырған ауыл ақсақалдары бастарын көтеріп, жоғары қарады», - деп әңгімесін аяқтаған еді. Сенің атаң өте тахуа адам еді ғой деп Абылай ата ұйықтап кетті. Менің әжем де өмірі шұжық пен магазин майын жемеген адам. Айта берсе мұндай естеліктер өте көп қой. Бір ауылдың әулиесі атанған Ерімбет атаның бас киімі – тақиясын үзеңгілес досы, замандасы Нәлібай ата алып сақтаған дейді немересі Манап. Манаптың әкесі Аймырза, оның әкесі Нәлібай. Өз аузынан естіген әңгімем. Осындай отбасында дүниеге келген Әбдуқап папам да елдің қалаулы, айтулы ұлы болды. Өмірінің өзі роман-дастан. Осымен қысқаша естелігімді аяқтаймын.

Ерімбетов Хайрулла Әбілхайырұлы.

26.12. 2020 ж.

АРДАҚТЫ ҰЛЫ ҰСТАЗ

Сонау 1974 жылы оқу бітірген шағым. Спортқа бейімділігімді байқаған үлкендер, аудандық оқу бөлімінің сол кездегі басшысы Башиковқа айтып, «Абай» орта мектебіне дене шынықтыру пәнінің мұғалімі етіп бұйрық шығартады. Мектеп директоры Ерімбетов Абдуап екен. Өз баласындай қамқорлығына алды. Ақыл-кеңесін арнайы кеңсесіне шақырып алып, түсіндіріп отыратын. Бірде мынадай жағдай болды: Дүйсенбі күні таңертең

үлкен залда оқушылар жиыны (линейка) болып жатыр екен. Бір апта ауылда Хайрынса апаның үйінде жатып, сенбі күні үйіме қайтып кетіп, дүйсенбі күні жұмысқа келетінмін. Сонымен, бірінші мәрте жиынға кешігіп қалдым. Оқу ісінің меңгерушісі кешігіп келген мені көре салып: «О, атаңанәлет» деп боқтамасы барма. Менің де аузымнан онды-солды сөздер шығып кетті. Жаспын, лапылдап тұрған кезім, басымнан сөз асырмаймын. Оқу завучының ашуы мұрнының ұшында тұратын, шырт та бырт қырт адам еді. Үстімнен арыз жазды, милицияға берді. Абдуап ағай екеуіміз ауылдық кеңестің төрайымы Хандуллаева Балхия апайға келдік. Әйел болса да, ер мінезді, ақылды адам екен. Абдуап ағай мені: «Орта білімді болса да, спорттан хабары болған соң, бізге – мектепке маман ретінде жіберіп отыр. Өзі жас, әлі көп нәрсені үйреніп кетеді», - деп сөзімді сөйлеп ара түсті. Нұрман Балқия апайдың інісі екен. Інісіне қатты ұрысты. – Баламен бала боласың ба, тәрбиелеудің орнына балаша ұрысасың, оның дұрыс емес», - деп тоқтады.

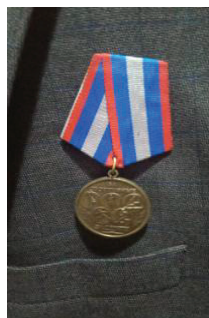
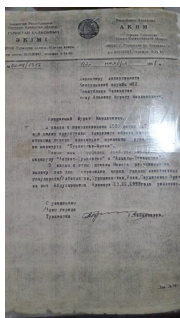
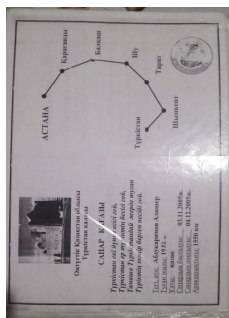
Әбдуап ағай кеңсесіне шақырып алып, сабырлыққа үйретті. Келешегің алдында адамдармен қарым-қатынасты жақсы ұстау үшін де, өзінді өзін тәрбиеле, сабырлы ұстамды, жігерлі бол

деп ақылын айтты. Тамақ бойды өсірсе тәрбие баланың ойын өсіріп мінезін қалыптастырады екен. Даналар баланы есейтетін өмірде жеті тәрбие бар деп есептейді. 1.Құрсақ тәрбиесі; 2.Бесік тәрбиесі; 3.Балалар бақшасы тәрбиесі; 4.Жанұя тәрбиесі; 5.Мектеп тәрбиесі; 6.Мекеме тәрбиесі; 7.Өмір тәрбиесі.

Мен Әбдуап ағайдай еліне беделді абыройлы сөзін ел тыңдайтын ұстаздың қолында өз еңбек жолымды бастағанымна ризамын. Осы кезге дейін жеткен жетістігімнің ең бастау алды-ұлы ұстаздың өнеге өсиетін естуден басталды.

Енді өзім туралы атқарған жұмыстар мен қол жеткен жеңістерім туралы айтып өтейін. Мен, Абдикаримов Алишер 1953 жылы 13-қараша күні Шымкент облысы Түркістан ауданы Чапаев ауылында дүниеге келіппін. «Қазақстанның ХХХ жылдығы» атындағы орта мектепте білім алдым. 1971-1973 жылдары Отан алдындағы борышымды өтедім. 1975-1980 жылдары педогокикалық институтында дене тәрбиесі мамандығын алғам. 1974-1975 оқу жылында «Абай» орта мектебінде, 1975-1990 жылдар аралығында «Қазақстанның ХХХ жылдығы» атындағы орта мектебінде дене шынықтыру пәні мұғалімі, 1991-1996 жылдар аралығында Түркістан ауданы Чапаев колхозында спорт нұсқаушысы, 1998-2015 жылдар аралығында Шаға ауыл әкімшілігі Ынтымақ ауылында «Мақсат» шаруа қожалығының төрағасы болып қызмет атқардым.

Споттағы жетістіктерім: 1973 жылы велоспорттан 20 км жарыста Түркістан ауданы біріншілігінде 1-орын, 1973 жылы 3 км ге жүгіруден Шымкент облысында 2-орын, 1980-1987 жылдар аралығында футболдан Шымкент облыстық «Алтын масақ» ойынында 3-орын алдым. 1997 жылы 01.09-01.10 жүгіру (марафон) Түркістан қаласының 1500 жылдығына арнап Ақмола қаласы Түркістан бағытымен 1545 км жүгіріп өткем. 1998 жылы 15.06-08.07 жүгіру (марофон) Астана қаласының ашылу салтанатына арнап Түркістан-Астана бағытында 1500 км жүгіріп өткем. 2014 жылы Самбо күресінен Қ.Р. чемпионатында 2-орын, 2017 жылы 12-14.05 самбо күресінен Қ.Р. 2-орынға қол жеткіздім.

Қазіргі таңда зейнеткермін, жанұялымын, жолдасым Абдукаримова Назирамен 4 қыз, 3 ұл, 22 немере, 1 шөбере өсіріп отырмын.

Ең алғаш жүгіруді 1997 жылы қазақтың айтыс ақыны Манап Көкеновтың ұлы Әбдікәрім Манапов ұйымдастырған еді. 2 күміс, 2 қола медалдарының иегерімін. Түрлі баспа беттеріне жеңістерім жарияланды «Түркістанның спорт тарландары» кітабына ендім. Жыл сайын менің туған күнім - 13 қарашада Молда Мұса мектебінде аудан аралық турнир ұйымдастырылады.

Аллаға шүкіршілік етемін бұл күндерге жеткізгеніне. Халқыма ризамын, мені қолдап қолпаштап жүргеніне. Бар байлығым бала шағамның амандығы, адалдығы, имандылығы. Бар жетістігіме өмір деген ұлы күрес жолында жол көрсеткен жақсы адамдар мен ұстаздарға алғысым шексіз.

Еңбек жолын бастаған алғашқы жылдағы ұлы ұстазым Ерімбетов Абдуап ағайдың сабырлылыққа үйреткен өнегесі әлі есімде. Өмірлік ұстаным да сабырлылық. Алла тағалам «көркем мінезді» пендеме жақсылық орнайды деген емес пе?! Абдуап ағайдың көрегенділігі, ақылдылығы, парасаттылығы сабырлы – байсалдылығы бізге үлгі.

Жаныңыз жаннатта болсын, ұлы ұстаз !

Абдикаримов Алишер
Түркістанның спорт тарланы
1 қараша 2021ж

КӨРШІ АҚЫСЫ...

(Әбдібек қажы атаның сұхбаты.)

Алыстағы ағайыннан жақындағы көрші артық деген қазақтың керемет мақалы өте орынды айтылған деп есептеймін. Біз отбасымызбен бірге 1943 жылдың қарашасында осы күнде отырған жерімізде, онда бір там, бір дәліз еді, көшіп келдік. Міне сол күннен бүгінге дейін Әбдуәппен, оның үрім-бұтағымен құдайы күн қоңсымыз. Бұған дейін 1942 жылы Ұржарда, 1943 жылы Қарақойында бес-алты ай көлемінде отырдық. Біз көшіп келгенімізде Әбекендер ескі тамның орнында отырды. әкесі

Ерімбет ауылдың қадірлі молдасы болды. Бірде Қасымхан ата бір қария қайтыс болып, Ерімбет тәтемен батаға бірге барады ғой. Құранды сауатсыз ілімі болмаған әлдекім міңгірлеп оқығанда, Қасымхан Ерімбет тәтеге «оқы» деп ишарат етеді. Ол кісі оқығанда жиналып отырғандар сілтідей тыңдайды. Құранның керемет әсерін даусымен қыраттап жеткізе білді. Осындай қасиеттерін ел бағалап құрметтеді. «Ағын суды теріс ағызған, ілімді»-деп бағалады. Ал үйдегі Ақжайқын апа өте мейірімді, пысық, адуынды, қайратты, бір беткей әрі дастарханды, қонақжай апа еді. Бір қызығы тұңғышы Әбдуәп апасын «ая» деп атаушы еді. Біз неге «ая» дейді, ол өзбекше емес пе? - деп таңқалатынбыз. Ия, ол кісі апасын өте құрметтейтін, бір сөзін екі етпей орындайтын, ішкен асын жерге қойып, қатты сыйлайтын.

Жас кезіміздегі әсер өмір бойы ұмытылмай есте қалады екен. Кішкентай болсақ та колхоз жұмысына араласып, көмектесетін едік. Есімде қалғаны ерте көктемде Әбекен бидай септі, мен, Әбілхайыр екеуіміз тармаладық. Сондай бір қызық сәт көктемде балық аулағанымыз болды. Ол былай болды: көктемнің жылы ауасымен су тасқыны болды да, қарқын қайтқан соң тарау-тарау болып бөлінген суда балық көп болды. Мен, Әбдуәп, Әбілхайыр, Әбілбашар балықты жинап, ауылға үйге келдік. Екі отбасы, көрші-қолаң балыққа қарқ болдық.

Көршілер Сыздықов Сейітхан, Ерескенов Тұрлыбектер болатын. Балықтың қылтығына кенеттен Әбілбашар қақалып өліп қала жаздады. Есімде қалғаны Ерімбет тәте сол қылтықты дұға оқып шығарды ғой.

1944 жылы Хадиша есімді әйел мұғалім болып келді, күйеуі уәкіл еді. Олар жұмыс бабымен көшіп кетті де, орнына 7-класты енді бітірген Әбдуап пен Сейітхан (соғыстан жараланып келген еді) екеуі мұғалім болды. Мен 1,2,3,4-класты ауылда, Әбдуап ағайдан дәріс алдым. 5-тен бастап Түркістан қаласындағы Ленин мектебінде оқып, 10-ды тамамдадым. Бізден аз ғана үлкен Әбекеңнен сабақ алдық. Ол ізгілікті, үлгілі, руханиятты, адамгершілігі мол адам еді. Ұстаздан ұлағат дейді ғой дана халық. Әбекеңдей ұстаздан үйренгеніміз көп болды. Шәкірттерін де елін, жерін, отбасын, салт-дәстүрін сүйеге, құрметтеуге үйретті.

Біз Кеңес одағы тұсында өмір сүрдік қой. Балалық бал дәуреніміз де онымен егіз іспетті. 1 май дүниежүзілік еңбекшілердің ынтымақ күніне арнайы дайындалатын едік. Сап түзеп парадпен ауылды ұрандатып, әндетіп, тәртіпті бұйрықпен жүріп шығатынбыз. Осындай 1 май мерекесі тұсында болған бір жиналыста Әбекең мені шақырып алып, сөз сөйлейсің деді. Айтылатын сөзді бір жапырақ қағазға жазып берді. Қашқақтағанымға қарамастан ұсыныс жасады. Аяқ-қолым дірілдеп, әрең оқып шықтым. Ол сөздер: «Совет Одағы жасасын!», «Совет Одағының көсемі Сталин жасасын!», «Ауыл азаматтары сіздер мәңгі жасаңыздар!»-деп жазылған сөздерді судырата оқып шықтым. Жиналған халық, ауыл ақсақалдары бата беріп, алғыс айтып жатты.

Міне, содан бастап менде батылдық пайда болды. Елмен араласу, ел алдында, көпшілік арасында сөз бастау, пікір білдіру сияқты келелі еске араласа бастадым. Бұған да ұлағатты ұстаз, әрі көрші тұратын тәтем, әрі туыстық жағынан жиен болып келетін Әбекең, Әбдуап ағайдың ықпалы болды. Бұл естелігімді туыстай тату өмір сүрген, жарқын болашағынан мол үміт күткен көршілер туралы жазғым келді. Көрші ақысы, тәңірі хақысы. Елге қадірлі, сыйлы Әбекеңмен көрші болу, бұл Алланың маған берген сыйы болар.

Әбдібек қажы Бейсенов

28.12.2020жыл.

ТАУ ТҰЛҒА-ҰСТАЗДАРДЫҢ ҰСТАЗЫ

Екінші дүниежүзілік Ұлы Отан соғысы жүріп жатқан кез. Ауылда бала оқыту жұмысы қиын заман болды. Елдің де жағдайы төмен болып тұрған уақыт. Ауылдың алғашқы мұғалімдері: Арыс Егенбердиев, Бәкір Үсенов ағайлармен қатар бастауыш сынып оқушыларын оқытуға білімді, алғыр жас Әбдуап ағай келді. Ауылдың батыс жағындағы Ақтөбе өзенінен өтіп, Ұржар деген жерде мектеп болатын. Оқушылар, мұғалімдер

қатынаған. Көктемде қар еріп, өзен тасып өткел бермейтін. Кішкене ұл-қыздарды көтеріп өткізіп әлек болыпты. Кейінгі жылдарда Ұлы Отан соғысынан кейін ел жағдайы бері қараған. Кеңес Одағы жеңіске жетті. Ауыл ұжымдық шаруашылық Ақтөбе болды. Елдің белсендісі Бұйрабек т.б. азаматтары көмектесіп, мектеп ғимаратын жаңадан салуға, мектеп директоры Әбдуап ағайдың басшылығымен кірісті. Түйе, өгіз арбалармен таудан тас, ағаш материалдарын тасып жеткізіп, мектептің іргетасы, ұлысы қаланған дейді үлкендер. Алғашында бастауыш, орталау, негізгі орта мектеп 10 жылдық түлектер 1972жылы бітірді. Абай атындағы мектеп Түркістан аудан көлемінде үлкен білім мекемесі қара шаңырақ болып қалыптасты. Жақсы жетістіктермен аты шыға бастады. Мектепке білімді, түрлі маман иелерін сұраныс бере отырып ұжымды толықтырып отырған. Елдің келешегі, болашағымыз ұл-қыздардың білімді, саналы болып өсіп, оқып шығуына барлық жағдайларды жан-жақты жасады.

Директор ағай мектепте кабинеттік жүйемен негізгі

пәндердің оқылуын ұйымдастырып жасақтады. Оқушылардың пәндік олимпиадаға қатысып білім деңгейін жоғарыдан көрсетуін қадағалады. Спорттық жарыстарға қатысуды басты мақсат етіп қойды. Көркем өнерпаздар, туризм, қол өнер шеберлері, бейнелеу өнер үйірмелерін, домбыра, оркестр тобын құруды ұйымдастырып, оларды жарыстарға қатыстырып, жүлделі орындардан көрінуге ықпал жасады. Ауыл тау етегінде орналасқан, қойшы, егінші балаларына мектеп жанындағы интернатты ұйымдастырып, көптеген оқушылардың тәрбиеленіп шығуын қамтамасыз етті.

Әбдуап ағай Абай Құнанбайұлының қара сөздерінен мысал келтіріп сөйлейтін, насихат сөздерін үнемі айтып, жиындарда терең ойлы, шешен сөйлейтін. Кездесулер өткізерде көп іс-шара ұйымдастыратын.

Әкесі Ерiмбет ата ескiше сауатты. Исламдық iлiмнiң бiлiмдiсi болған. Аузы дуалы, елге қадiрлi азамат болған.

Менің атам-ақын, суырып салма өткір сөздері әлі ел аузында жүрген Ахмет деген кісі. Ерімбет атамен ол қатар болған. Олар күнде кешке бас қосып, әңгіме дүкен құрып отыратын дейтін әкем.

Әкем Нұрхан ауыл белсендісі. Мектеп ұжымындағы ағай, апайлармен қатар, кешке мерекелік отырыстар ұйымдастырып отыратын. Сондай отырыстардың бірі-біздің үйде де болды. Түнімен халық әндерін, билерін билеп көңілді отырды.

Директор ағайдың кезінде оқып білім алған шәкіртерінің алды елге белгілі азаматтар. Атын атап түсін түстеуге көп кісілер, олар өздері айтып, сыйлап отырады. Мектеп ауласын кеңейтіп, жерлерді қоршап бау-бақша болуына ұжымды, оқушы шәкірттерді ұйымдастырып көп жұмыстар атқарды. Бауда жеміс ағаштарының көптеген түрін өсірді. Қара тал, көк сырғалы тал, терек тағы басқа талдарды ектіріп, өсіріп жайқалтты. Әлі күнге дейін бау болып өсіп тұр.

Оқу пәндеріне арналған арнайы кабинеттер жабдықталған,

алаңдардың барлығы дербес еді. Ол кезде география алаңы, геометрия алаңы, ботаникалық бақ, әскери қалашық. Спорт дене тәрбиесіне аса көңіл бөлді. Спорттық жабдықтар, құрылғылар: биік арқан, шеңбер жіп, түрегеп жүгіретін, секіретін, жүріп өтетін бөренелер, үлкен-кіші жаттығу ешектері-бәрі мектеп ауласында жарасып көрік беріп тұратын. Сабақтан тыс уақытта оқушылар, мұғалімдер, ауыл жастары волейбол, баскетбол, футбол алаңдарынан табылатын. Мұның бәрі ағайдың ұйымдастыруымен мектеп ауласында жасалған еді. Осынша жақсы істермен қатар, бітпей қалған жұмыста бар. Ол мектеп жанынан салынатын спорттық зал еді. Ия, оның іргетасын қазып, 80-90см-ге көтеріп құйдырып, кірпішін де құйдырып, дайындатқан. Алайда жасы зейнеткерлікке жақындаған. Заманда өзгере бастаған. Оны жалғастыратын басшылар да, белсенділер де болмай, басталған спорттық зал аяқсыз қалды.

Ел аузында «Директор Ағай» деген есімімен ұрпақтарына, халқының есінде мәңгілікке қалған «Тау тұлға» болатын.

Марат Ахметов
Қазақстан Республикасы ғылым-білім
министрінің Білім беру ісінің үздігі.

ҰЛАҒАТТЫ ҰСТАЗДАР ӘУЛЕТІ

Ұлағатты ұстаздар әулеті Абай ауылының ағартушылық тарихында терең із қалдырған тұлға туралы.... «Ұстаз талантты болса, шәкірті талапты болады» дейді халық даналығы . Сол айтқандай, әр шәкірттің өзі жақсы көрген, тәлім алған ұстаздарының бейнесі жүрек түбінде, көкіректе сақталуы заңдылық. Ұстаздар туралы ойға кетсем, біліктілігі мен парасаттылығы қатар жүрген, үлкен жүректі Әбдуап пен Нұрман

ағайлардың жарқын бейнелері нұрлы естеліктерге жетелейді... Жүрекке жылу сеуіп, көңілге нұр құйып, білімнің қайнар көзін ашқан ұстаздарым - қарт Қаратау етегінде орналасқан Абай елді-мекенінің Абай атындағы орта мектепте көптеген жылдар бойы ұстаздық қызмет еткен. «Мектеп – білім тірегі, ұстаз – оның жүрегі» демекші, Әбдуап ұстаздың мектеп ұжымын көптеген жылдар бойы басқарған кезеңінде мектеп мұғалімдерінің бір жағадан бас, бір жеңнен қол шығарып, шәкірттер, яғни ауыл ұрпақтарын парасаттылыққа тәрбиелеу бағытында атқарған еңбектері орасан. Білім беруге жұмылған еңбек әрқашанда жемісті және ізгілікті екенін түсінетін ағай ауыл халқының игілікке жету жолында үздіксіз еңбек етті. Мектеп директоры Әбдуап Ерімбетов пен оқу ісі жөніндегі орынбасары Нұрман Ханділлаевтар оқу үлгерімін ұйымдастыру барысында оқушылармен тығыз үйлесімді қарым-қатынас орната білді. Қатаң тәртіп, тәрбиені ұдайы қадағалау, өнерге баулу, жақсы оқытуға аса мән беру арқылы көптеген ауыл жастарының болашағын жарқын етті. Өмір-өзен ағысында

ата-анамыз бен бауырларымыздан кейінгі алтыннан да қымбат ақылдарымен бөлісіп, білім құнарымен сусындатқан, біз көрген ұстаздарымыз - Әбдуап Ерiмбетов, Нұрман Хандiллаев, Жүсiпәлi Нұрғараев, Тойшыбай Абдуллаев, Хәндiлла Әбiшев, Сейiтқұл Сақов, Тұрғанбай Талдыбеков, Жорабек Сауқынбаев, Әзiмхан Махамбетов және Шекербек Тембаевтар бастаған аға буын үлкен мұғалiмдер мен Разуан Әшiмбекова, Нәзен Елтаева сынды ұстаз апайларымыздың есiмдерi кез-келген шәкiрттiң жүрегiне жылулық ұялатқаны анық. Бiлiм беру саласында қадау-қадау орны бар бұл асыл азаматтар Абай мектебiнiң бiлiм саласындағы айшықты орнын нақтылап, мерейiнiң үстем болуына көп үлес қосты. Ал аталарымыздың iзiн басып, iзгiлiктi iсiн жақсы жалғастырған аға және орта буын ұстаздардан өнеге алған қазiргi кiшi буын ұстаздар да бүгiнде үлкендер салып кеткен күре жолдан таймай, мектебiмiздiң абыройын асқақтатып, биiктерден көрiнiп жүр. «Ұстазы жақсының ұстанымы жақсы» деп, - халық даналығы айтқандай, түркi дүниесi кие санаған Түркiстан қаласынан 50 шақырымдай жерде бұлақтары сылдырай ағып жасыл-желекке бөленген, тамаша табиғатымен талайды тамсандырған Абай ауылындағы Абай есiмiн иемденген мектептiң ұлағатты ұстаздарынан бiлiм алған көптеген дарынды шәкiрттер қазiргi таңда сан түрлi салаларда елiмiздiң өркендеп, дамуына үлестерiн қосуда. Хакiм Абайдың пiкiрiнше, адам болу үшiн оның бойынан үш түрлi қасиет табылуы тиiс. Бiрiншiден, шыққан тегi жақсы болуы керек, екiншiден, әлеуметтiк жағдайы мен қоршаған ортасы оңтайлы болуы шарт, үшiншiден, адамгершiлiк тұрғысында тәрбие берiлуi қажет. Әбдуап ағайдың әкесi – Ерiмбет пен анасы – Ақжайқын ауыл құрметiне бөленген ерекше жандар едi. Ерiмбет ата – молда кiсi болған, өз дәуiрiнде ұзынбұлақ пен бесбұлақтың түйiсер тұсында 200 жылдан астам уақыттан берi қатар өсiп тұрған екi тұт ағашының түбiнде еңсесi биiк етiп салынған ел аузында «мешiт» аталып кеткен ескi мектепте

ауыл балаларының ескіше сауатын ашып, көптеген шәкірттер тәрбиелеген. Ұстаздың сан жылдар бойғы еңбектерінің жемісі – тәрбиелі және білімді шәкірттері. Ерімбет молданың сондай шәкірттерінің бірі – Әбілбек Бейсенұлы Тобағабыловты ерекше айтуға болады. Арапша білімді жақсы меңгерген Әбілбек Бейсенұлы атамыз 1923 жылы Ерімбет ұстазының батасын алып, Түркістан қаласындағы Ленин атындағы (қазіргі Ахмет Байтұрсынов мектебі) мектепке барып оқуын жалғастырады. 1928 жылы мектепті үздік бітіріп, сол тұста мемлекет астанасы болған Қызылордадағы «Қазақ халық ағарту институтында» Тайыр Жароков, Мағзұм Тиесов, Шалтай Оспановтармен бірге оқиды. Алғашқы ұстазының білім нәрімен жақсы сусындаған Әбілбек Бейсенұлы 1939 жылы ҚазССР жоғары және орта мектеп қызметкерлері кәсіподағының орталық комитетінің төрағасы, 1942 жылдан бастап Қазақстан КП орталық комитетінің ұйымдастыру бөлімінің нұсқаушысы, 1944 -1946 жылдарда Қазақстан КП Орталық Комитетінің бас жауапты ұйымдастырушысы қызметін атқарды. 1948-1951 жылдар аралығында Семей облысы Көкпекті ауданына Қазақстан КП комитетінің бірінші хатшысы, 1951-1961 жылдары Семей облысы Аягөз аудандық Қазақстан КП комитетінің бірінші хатшы қызметін атқарады. Әбілбек Бейсенұлы аудандық, облыстық және Қазақ ССР Жоғарғы Советінің депутаты болып жалпы саны он рет депутаттыққа сайланды. Айтпағым, тек ауылымыздың ғана емес, барша қазақ елінің мақтанышы болған Әбілбектей тұлғаның үлкен жетістіктерге жетуінде алғашқы ұстазы болған Ерімбет атамыздың да үлесі бар деп айтуға болады. Арғысын айтпағанда, заманында осы төңірекке діни сауатымен танымал болған Ерімбет атамыздың өзі қаншама баланы ескіше оқытып, шәкірттерге жол сілтеген.

Әлжан қажы Бейсенов.
3.04.2021ж.

АУЫЛЫМ - АЛТЫН БЕСІГІМ.

*Балалық жастық шағымда
Алып өттім далаңмен.
Бөледім жырға жанымды,
Борыштымын саған мен.
Ғ.Қайырбеков*

Қазақ халқының небір оқиғаларына куә болған, қойнауы жұртқа толы қарт Қаратау алыстан қарағанда қарайып көрінеді. 18 ғасырдың бірінші жартысында жоңғарларға шапқыншылық кезіндегі қазақ халқының басынан өткен қасіретті «Ақтабан шұбарынды», «Алқакөл сұлама» (1723-1725жж) жылдары қазақ өлеңі «Елім-ай» осы Қаратау жерінде туған.

Қойнауы байлыққа толы шежірелі Қаратау бөктерінде менің туған ауылым Абай елді менкені орналасқан.

«Сен де, тас та қастерлі
Аспан да алау,
Сенде жанды тербетер
Дастан бар-ау.
Менің мынау өмірге
Құштарлығым.
Сені жақсы көруден
Басталған-ау», -
деп Фариза апамыз жырлағандай әрбір азамат туған жерін сағына еске алады.

Менің мектебім ...

Ұзақ уақыт өзіміздің алтын ұя мектебімізді көруге деген көкірегіме сағыныш оянып, өзімнің талай жүрген жолыммен келе жатырмын. Ауылымызға заманауи мектеп

салынып, оқушылар білім мен спортты ұштастырып, жоғары жетістіктерге жетіп жатыр.

Оқушылардың шаттыққа толы күлкісі естіліп, айналасы бау-бақшаға толы жасыл желекпен көмкерілген мектебімнің орнында тек бұзылған кесектер, ескі дуалдар қалған. Осыдан 40 жылғы мектеп өмірін көз алдыма елестеттім. Сол жылдары Абай атындағы орта мектеп ұжымын Ерімбетов Абдуап ағай басқаратын еді. Ағайдың нар тұлғалы денесі, бір қарағанда қатал көрінентін, бұл кісінің көзінен мейірімділікке толы білімді, саналы азамат болатын. Ұжымды бір отбасындай ұстап, білімді де білікті ұстаздарды топтастыра білген. Қаладан алшақ, шеткі ауыл болса да біздің мектебімізге ұстаздар әр жақтан келіп жұмыс істеп кетуші еді.

Менің бір таңқалатыным сырттан келген мұғалімдердің Абдуап ағайдың үйіне жататыны есімде қалыпты. Не деген кең пейіл, адал жүректі адам десеңші! Біздер «биыл қандай жерден мұғалім келеді екен», - деп жаңа оқу жылын күтуші едік. Ұстаздарыма шексіз алғыс айтар едім. Ұстаздарымыздың адал еңбек, маңдай тері, саналы білім беру нәтижесінде түлектер еліміздің түкпір-түкпірінде еңбек етіп жатыр.

Мектептің ескі орнын аралап жүріп, ұстаздарымның сабақ берген кездегі дауыстары, достарыммен ойнап жүрген кездерім, бәрі-бәрі көз алдымнан өтіп жатыр. Мектеп коридоры кең болатын. Ол жерде жиналыстар, әр түрлі сайыстар өтетін. Жиналыс болған кезінде қаз-қатар тұрып ұйып тыңдаушы едік. Абдуап ағайдың дауысы микрофон болмаса да, өте ашық, мағыналы керемет естілуші еді. ашаршылық кезінде балалық шағы өткенін, бір ауылдың адамдары бір қазаннан ас ішкен оқиғаларын айтып отырушы еді. Ол кезде бала болып, көп нәрсеге мән бермеген екенмін. Өткен күндер тарих екенін, көз көрген кісілерден неге жазып алмадым деп осы кезде көңіліме өксік тығылады.

Мектеп коридорының жоғарғы жағында мұғалімдер бөлмесі және директор кабинеті орналасқын. Біздер, оқушылар үшін ол кабинеттерде не бар екені жұмбақ еді. Мектеп бітіретін жылы

маған химия пәні бойынша мақтау қағазын тапсыру үшін директор кабинетіне шақыртылды. Абдуап ағайдың қолымнан қысып, жақсы тілек айтып мақтау қағазын тапсырғанындағы сол кездегі қуанышым шексіз еді. Кабинеттің ішіндегі өз орнымен орналасқан заттарға қарап қайран қалғанмын. Біздер үшін ұстаздардың орны бөлек болатын. Мен ойлайтын едім «мұғалімдер тамақ ішпейді, ұйықтамайды» деп, себебі, мұғалімдер аппақ көйлек, галстук, мұнтаздай тап –таза болып сабақ өтетін еді.

Жорабек ағайдың «Түркістанның алақандай жері алтынмен бағаланады» деген сөзі қазір шындыққа айналып, Түркістан гүлденіп жатыр. Қазақ тілі пәнінен Разия апай, математикадан Дастан ағай, орыс тілінен Жұмабай ағайларды мақтанышпен еске аламын.

Дастан ағай мектепті бітіріп жатқан кезімде «сен математика пәнінен мұғалім бол. Мектебімізде математик мұғалімдер жетіспейді, өзіміздің мектепке орналасасың» деген еді. Мен ол кезде «ия» деп жауап берген едім.

Математика пәнінен мұғалім болдым, бірақ өз мектебіме емес.

Аяулы ұстаздарымыз мәңгі есте қалады. Алғысымыз шексіз.

Қазіргі таңдағы мектеп орнында алыстағы шопан балдары жататын, интернат болатын. Интернаттың алдында әкемнің (машинасы) Газ 51 авто көлігі тұратын. Нөмірі де әлі есімде «94-29 ЮКД»

Әкеміздің біраз еңбек жылдары мектеппен байланысты болғандықтан, кейбір өз аузынан естіген естеліктерін айтқым келеді. Мектептің шаруашылық жұмыстары мен балалар тасымалына совхоз басшылығы көлік бөлген. Сол көлік шофері менің әкем – Сабденбеков Қалмахан еді. Әкем 16 жасынан бастап көлік жүргізуші болып істеген екен. Әкемнің жұмысқа жауапты, тура сөйлейтін, ешкімнің ала жібін аттамайтын жақсы қасиеттері перзенттеріне үлкен сабақ болды.

Анамыз Бейсенкүл екеуі 4 ұл, 3 қыз тәрбиелеп, әрқайсысының өз өмір жолын таңдауына себепші болып, немере-шөбере көріп, тамырын тереңге жайған алып бәйтерек. Олар Өскенбай, Асанбай, Асқарбай, Марат, Күлайша, Роза, Тамаралар. Қазіргі уақытта перзенттері ұл-қыз өсіріп отырған жеке шаңырақ иелері

Әкемді жас болса да, үлкен кісілер «Қалеке» деген екен. Өте сауатты, көзі ашық кісі еді.

Біздің үйге десте-десте газет-журнал келуші еді. Атақты ақын жазушылардың шығармаларын ең алғаш «Жұлдыз», «Жалын» журналдарынан оқығанмын. І. Есенберлиннің «Алтын орда» романын алғаш рет журналдан оқып, әр нөмірін асыға күтуші едім. Орталық газеттерге, мысалы: «Комсомольская правда» газетін алушы едік. Отбасымызда газет-журнал оқу сүйікті ісіміз болатын. Үй шаруашылығынан қолымыз босаса шашка, шахмат ойнайтын едік. Әкеміз жұмыстан кеш келсе де біздің сабағымызды қадағалап, қандай баға алғанымызды сұрап отыратын. Кейде біздер ұйықтап қалған кезде жұмыстан келетін. Бәріміздің маңдайымызды сүйетін. Әкемнің алақанынан бензиннің иісі шығып тұратын. Сол иісті сағына еске аламын.

Әр сенбі шопан балаларын үйді-үйіне тарқатып, жексенбі күні жинап келуші еді. Бірде интернатқа мені ала келді. Интернаттың аспазшысы Айдай апа маған қою, сап-сары сорпа құйып берді. Қандай тамақ екенін білмеймін. Ішіп көрсем дәмі тіл үйіреді. өте дәмді екен. Ойлап қарасам қазіргі бұршақ (гарох) сорпа екен ғой.

Бала кезімізде қыста қар қалың болып, өте суық болатын. Көктемде ауыл арасын тасқын су алып, сай-сала топан суға толушы еді. Осындай ерте көктемде сенбіде тасымал кезінде машинаға балаларды толтырып алған әкем жолға шығады. Жол қауіпті. Өзен арқылы өтіп жатып, кенеттен машина тоқтап қалады. Ағысы қатты өзен суы машинаны аударып жіберуге шақ қалып тұр. Тез шешімге келіп, балаларды біртіндеп арқалап тасып, өзеннің екінші бетіне өткізеді. Әр баланың тағдыры өзіне жауапты болғандықтан судың суықтығына қарамай осылай жасауға мәжбүр болды. Бұл менің әкемнің үлкен адамгершілік иесі екенін көрсетеді. Балаларды аман-есен үйлеріне жеткізіп, ертесіне интернатқа алып келеді.

Бұл күндері әкеміздің үйге келмегеніне қатты уайымдаған анамыз жолға қайта-қайта қарайлап, амандығын тілеп, «әкелерің кешігіп жатыр, тамақтарыңды ішіп ұйықтандар. Келіп қалар», -дейтін. Бала күніміз біздер тәтті ұйқыға кетуші едік.

Әкеміз техника тілін білетін білікті маман болғандықтан, үйдің айналасы әртүрлі көліктерге толы болатын. Жөндеп беріп отыратын. Үйімізге әкемізбен көптеген кісілер тамақтануға келуші еді. Біздер су тасып, самауырға су қайнатып жәрдемдесіп жүреміз. Анамыз 12 құрсақ көтерген екен. Анамыз жары мен балалардың жағдайын жасап отыратын. «Әкелерің ұрсады» деген сөздің өзі қандай керемет тәрбие екенін айтсаңшы. Әлі есімде ол кезде аналар үйде босанатын. Анам түнде босанды. Көрші тұратын Жайсан әжем нәрестенің кіндігін кесіп, анамды жайғастырып шай суын беріп жатыр. Перзенттің үлкені ағам Өскенбай екуіміз от жағып, су әкеліп қуанып жүгіріп жүрміз. Ертесіне анам таңертен ерте оятып, «Күләш тұр, бөпеге қарап отыр. Мен сиыр сауып келемін», -деді. Мен ұйқылы ояу «жарайды» деп бөпені құшақтап отырдым. Сол қазіргі Асанбай інім.

Алтын анам менің! Перзенттерің үшін істеген еңбегіңді Меккеге үш рет арқалап апарсам да құтыла алмайтынымды білемін. Қазір анам немере-шөбере сүйіп отырған бақытты

әже.

Әкеміз Абдуап ағайдың жақсы қасиеттерін айтып отырушы еді. Ол кезде ауылда көлік тапшы болғандықтан, кім ауырса да ауруханаға жеткізу үшін әкеме келетін. Ешкімнің сөзін тастамай, шаршап тұрса да, орнынан тұрып кете беруші еді. Қысты күндері түнде мұқтаж болып келген адамдарға да «жөк» сөз болмаушы еді. Әке сөзі біздер үшін екі болған емес. Орнымыздан тұрып, пешке от жағып, қазанға су құйып қайнататынбыз. Қайнаған суды машинаға құйып оталдыратын. Ұйқымды қимаған мен ренжіп жүріп «Неге әйелдер осы түнде босанады екен? Күндіз босанса болмай ма?», -дейтінмін. Әй балалық-ай десеңші.

Менің асыл әкем 84-тен 85 жасына қарағанда екі күн ауырды да дүниеден өтті. «Әкең өлсе де, әкеңнің көзін көрген өлмесін», -деген сөздің растығына көзім жетті. Көңіл білдіріп келушілер әкемнің әрбір жақсылығын айтып отырды. Көңілім марқайып, жақсы адамның перзенті болғанымға қуанамын.

Сан қилы оймен мектептің ауласынан шығып бұрынғы спорт алаңына келдім. Спорт алаңын айнала талдар қоршап тұрушы еді. Қурап, күтімсіз қалған талдарды көріп көңілім құлазыды. Осы кішкентай мектебім біздерге өмірлік бағыт-бағдар беріп, орнымызды дұрыс табуға, жақсы азамат болып өсуге өз үлесін қосты.

Оқушылар мектеп кітапханасы мен ауыл кітапханасымен тығыз байланыста болушы еді. Әр түрлі пәндік сайыстарда кітаптардан әртүрлі материаладар тауып, бір-бірімізге білгенімізді таласа айтушы едік.

Міне біздің бақытты балалық шағымыз мәнді де мағыналы болды.

Мың алғыс менің мектебім!!

Сабденбекова Күлайша.
2021 жыл. Наурыз айы.

«ҚОЖАНЫҢ ТӨРЕСІ...»

5 шілде 2021жылы сағат 11-лердің шамасында ойламаған жерде Ерімбетов Абдуап ағайдың қызы Бибіпатима үйге келді. Біз ол кісімен бірге оқығанбыз мектепте, педагогикалық училищеде арамыз бір жас айырмашылығы бар. Былайша айтқанда менен үлкендеу. Мектепте қатар ұстаз болып қызмет атқардық, өте сауатты, ақылды, сөзге шебер, әдебиетті көп оқығандықтан болар сөздің майын тамызып, тігісін жатқызып

сөйлейтін ұстаздардың бірі және бірегейі болатын. Бұл қасиет мүмкін тегінен дарығандығы болар. Әкесі Әбекең де өте сауатты, білімді ұстаздардың бірі болатын. Ол кісі әңгіме айтқанда ұжымды ұйытып, елді аузына қаратып, жан жақты мақалдатып, ақындардың өз аузымен айтқандарын өлеңдерін, мысалдарын, небір тапқыр адамға ой салатын, тапқыр сөздері, әжуаларын қатар айтып отыратын. Ол кісінің әңгімесін есіткен сайын есіткің, тыңдаған сайын тыңдағың келе беретін сол қасиетінің арқысы болу керек зейнетке шыққасын елді имандылық жолға бастап біраз жыл діни қырымен көзге түсті. Сөз шеберлігімен қатар, діни жағынан да жақсы білімді, сауатты болатын. Мен өзім мектепке бармай тұрғанда «Директор ағай» деп еститінмін. Біз мектепте оқып жүргенде мектебіміз Сегіз жылдық болатын. Мен 1970 жылы Абайдағы ескі мектепті қызыл куәлікпен бітірдім. Екі ұл, екі қыз Омарханов Серікбай, Ақшораева Жұпаркүл, Байзақова Рысалды. Ата –аналар жиналысында бізде бітірген оқушылар, Бабайқорған мектебіне барып 9-10 класты әрі қарай жалғастырады. Үздік бітірген төрт

оқушы техникумға не училищеге оқуға түсетін болса жеңілдік бар. Жақсы бір маман болып шығады, оқығанына байланысты шәкірт ақы алып отырады деп әке шешемізге ой салған. Соның арқасы болу керек, мен, Серікбай, Жұпаркүл - үшеуіміз Түркістандағы Ыбырай Алтынсарин атындағы педагогикалық училищесіне оқуға түстік. Оқуды бітіріп Жуантөбе деген ауылда С.Сейфулин атындағы орта мектепте мұғалім болдым. Одан Совет Армиясы қатарында қызмет атқардық. Армиядан кейін Сауран ауылында Сауран мектебінде, 1977 жылы Абай орта мектебінде бастауыш класс мұғалімі болып орналастым. Сол кезден бастап Әбекеңмен қызметтес болдық. «Жақсының жақсылығын айт- нұры тасысын»- дейді. Сол кездегі мұғалімдер болсын, техникалық қызметкерлер болсын бір нәрсе бердім дегенді есіткен емеспін. Сөздің шынын айту керек пара-сыйлық беру деген болған емес. Жағдайы келіп жатса жұмысқа кіргендер ұжымға көже беретін. Ол жағынан таза адам болатын. 1982 ж март айында Абишев Ханділла қайтыс болды. Мектепте шұғыл жиналыс болды. Ханділла профком председателі, төрағасы болатын. Сол кісінің орнына мені сайлады. Ол кезде Районо болатын. Қағаздарымызды реттеп, Әбекеңмен бірге Районоға бардым. Мақсат мені таныстыру, екінші Ханділла ағайдың үй-ішіне көмек беру. Ол уақытта жастауымыз, тайсалыңқырап Әбекеңнің артынан жайлап ішке кірдік. Ол кездегі методистердің, инспекторлардың мысы өзгелерді басатын. Өз жұмыстарына берілген, таза істегеннен болу керек Әбекеңе мүйізі қарағайдай егде адамдар, кірген жерден: - Ассалаумағалейкум, - деп аман саулық сұраса бастады. Үдере түрегеліп қол беріп амандасып жатыр. Бір есіктен Үрістем Сәлимович инспектор кіре бере «Қожаның төресі келіпті ғой»- деп жақын тартып амандасты. Бір шетте аудан бойынша кешкі мектептің директоры Шадман қожаның баласы атын ұмытпасым Бегзат болу керек, сөзге килігіп: «Біз барлық қожа сондаймыз нағыз төресі мен боламын», - демесі

бар ма. Сол кезде Үрістем Сәлимович: «Сені қойшы кейбір тірлігің диуана қожаға ұқсайды», - дегені сөзін астарлап. Біразы күліп жатыр. Ал Бекзат болса: «Бізге өзі алып кеп жатса, тастамаймыз», - деп жатыр. Айтпағым ол кездерде де таза адамдар болды. Соның бірі және бірегейі Әбекең болатын. Қағазымызды реттеп, кәсіподақтан 100 сом алып, Халекеңнің отбасына көмек бердік. Ол кездегі 100 сом әжептеуір ақша болатын. Ұйымдастырушылық қабілеті өте жоғары, тез жоқ жерден табан астында ой табады. Оған мысал 80-жылдары болу керек. 1майда парад болатын. Ескі мектептен қатарға тұрып, бүкіл мектеп оқушылары, ұжым қолымызда жалау, ұран сөздер жазылған плакаттар ұстап каналға дейін уралап, «Жасасын Кеңес Одағы», «Жасасын Коммунизм» деп барып қайтатынбыз.

Келгесін жиналыс болды. Ата-аналар, ардагерлер, аталар, әжелер т.б. оқушылар, ата-аналардың біразы тарқады. Плакатты, жалауды т.б заттарды жинастырып, ер мұғалімдер ауылдың Әбекеңмен қатарлас біраз адамдар отырған болатын. Әбекең бір баланы алдына алып молдас құрып отырған. «Оу, ағайын бала тауып алдым- алушылар болса, сатып алсын», - дегені. Сөйтсек ол Базарбайдың немересі Жұмабайдың баласы екен. Базекең шықты ол менің балам ғой деп. Содан Жүсіпәлі, Жорабек, Әзімхан, Жұмабай соңғылар жабылып дастархан жасап орта тойға ұласты. Жұмабаймен қатарластар, біздер де қарап қалмадық. Міне осындай қызықтар болып жататын. Мақтаның кезінде де дұрыс басқарып ұйымдастырып отыратын. Бірде бір оқушы қыздар, түнде сыртқа шығып, нан, жуынды қалдықтарына келген сиырды «шайтан» деп қорқып, талып қалып, біреуі тұра қашты. Түн ортасында басшылық жасап мақтаға барған директор ағай бастап, бәріміз алғашқы көмек көрсеттік. Сөйтсек анығын тексерсек, күндіз оқушы қыздар «шайтан» туралы әңгіме айтқан екен. Түнде сыртқа шыққан қыздарға сиырдың екі көзі қызарып, екі мүйізі

қарағайдай болып, тілі салақтап, еңкейе берген қызды бір жалап өткен ғой.

Жұмыста артық кетіп жатқан еш нәрсе болмайтын. Барлығы орнымен жүретін. Жұмыс па, жұмыс. Талап өзгеше. Жұмысты адал, сапалы, уақытымен, қағаздарын тап тұйнақтай, көрнекілікпен қылтың-сылтың болмай өткізетін.

Ал отырыста, тойда, тауда, серуенде өзгеше болатын. Мұндай қасиет екінің бірінің бойынан табыла бермейді. Сондықтан болу керек бір мекемені 50 жылдай бір орнында басқарғаны. Елге, ауылға, ауданға сыйлы болғаны.

Мен өзі біраз басшылармен жұмыс істестім. Әр басшы әр түрлі біреуін креслоның буы ұрады. Біреуі дүние құмар, біреуі өтірікші, біреуі жалтақ, біреуі қуғынбай, біреуі –мыжың. Ал Әбекеңнен мұндай жаман қасиеттерді 10 шақты жыл жұмыс істескенде кездестірмедім.

Әбекеңнің үйіндегі Марпат жеңшемізде өте керемет адам болатын. Әбекеңнің жұмысына жағаласпайтын. Әбекеңнің бір артық әңгіме айтқанын өз басым есіткен емеспін. Жұмыстан тысқары уақытта қатарларымен күліп-ойнап қалжындасып отыратын. Жұмыстан тысқары уақытта мақтада жауын-шашын болатын кездерде біздермен шахмат-шашка, кейде карта-бкарта ойнап көңіл көтеретінбіз. Ұтылып қалса, «қой, ұят болды, мен де жолымды жасайын», - деп тәтті-пәтті әкеп беретін.

Ерімбетов Әбдуап ағамыз 60 жасында 1986 жылы зейнетке шықты. Есігінің алдында дүрілдетіп тұрып той жасады. Асаба Дайрабаев Махамбет болды. Б елгілі ақын Қазақстанға танымал Манап Көкенов қатысты. Ол Марпат жеңешеміздің туған ағасы еді. Манап көкеміз екі рет сөз сөйледі. Әр сөйлегенде 1 сағаттан асыңқырап әңгіме айтты. Елдің ұйығаны сондай дастархандағы тамақты емес Манап ақынның сөзіне елтіп отырды. Қайта-қайта қол шапалақтап бір өзі бір театр құрды.

Зейнетке шыққасын 2-3 жылдай мектепте 5-6 сағатпен

жұмыс істеді. Содан 1986 жылдың 20 желтоқсаны РойОНО-ның тайлы-таяғы қалмай Абай мектебіне жау шапқандай тексеру басталды. Жаңа директор. Абай мектебінен халық жауы шықты. Оқу процесін барысын, тәрбие бағытын сынып жетекші, комсомол, пионер т.б іс шараларын тексерді. Жиналыста Абай мектебінен білім алған Каз ГУ дің студенті Тойлыбаев Тұрсын Колбин жүйесіне қарсы шыққан халық жауы- «батырымыз» осы екен дейді. Осы жерде де Әбекең көрегенділігін, саястты да ертеңін болжай алатындығын білдіріп, РайОНО дан келген төрелерге аптықтауын, әлдеқандай жағдай болатынын, сонау отызыншы жылдардағы кейбір боздақтардың жазықсыз жапа шеккенін, осы күні солардың отанға деген пайдасы болмаса, титтей де зияны халыққа тимегенін, Колбин кетіп ұятқа қалып жүрмейік деген ойын айтқан болатын. «Сонша жыл басқарған Қонаев ақсақалдың өзін қаралап жатқаны ақылға қонымсыз. Кеңес одағының алдағы уақытта не болары белгісіз 3-4 жылда 3 басшы өлді. Ойланарлық жағдай»-деген болатын. Ия, Әбекеңнің айтқаны дәл келгеніне осы күнге дейін таңым бар.

Арада 40 жылдай уақыт өтіпті, біраз нәрсе ұмытыла бастапты. Менің өзімнің де зейнетке шыққаным 4 жарым жылдай уақыт болыпты. Қалам ұстамаған соң жазудан да шығып қалыппын. Жаныңыз жаннатта болсын, Әбеке! Бүгін сіздің арқаңызда біраз нәрсе еске түсіп отыр.

*Зейнеткер ұстаз Оспанов Төлеубай.
5.07.2021жыл.*

ҰСТАЗДАР ӘУЛЕТІ

*Емен-дағы құласа, бетеге
екен,*

*Дара туған тұлға да өтеді
екен.*

Ұлылар сөзінен

Мен, Ерімбетова Мадина Ахмет қызымын. 1967 жылы екінші тамызда Абай ауылында дүниеге келдім. Әкем Ерімбет ұлы Ахмет, анам Рысалды Жамал қызы. Атам Ерімбет Жаңақорған ауданы,Түгіскен ауылында туылған. Ерімбеттің әкесі Атахан Түгіскенде туылған. Атахан атамыз өз қолымен мешіт салған,кесегін өзі құйып,өз қолымен қалаған. Мешітке 6 жастан бастап бала оқытқан. Балаларға қазақша сауат ашу үшін оқытып,білім көзін аша білген екен. Баласы Ерімбет те әке жолымен бала оқытқан. Жаңақорған ауданы қазіргі Түгіскен ауылы, бұрын Аққорған ауылы деп аталған. Елімізге төнген қуғын-сүргін аталарымызды да мазалапты. Ерімбет атамыз қуғын-сүргіннің құрбаны бола жаздаған. Ауыл адамдары және Кеңес одағының батыры Ануардың әкесі Әбутәліп атамызды бір түнде жасырып, дариядан қайықпен өткізіп жіберген. Балалары: әкем Ахмет, екінші баласы Абылақ, Қызы Ұрлықа — үшеуі Аққорған ауылында Ташбибі анасымен бірге қала береді. Алланың жазуы болар, анасы қайтыс болып, балалар нағашысы сейітқожа Қоқыш деген кісінің қарауында болып, тәрбиесін алған. Сонда әкем 2 жаста, інісі Абылақ 1 жаста, әпшесі Ұрлықа 4 жаста екен. Атамыз Ерімбет еліне келе алмаған. Ерімбет атамыз келген Абай ауылында бала оқытқан. Ел-жұрт атамыздың іс-әрекетін бағалаған. Таза жігіт екеніне

көздері жете отырып, шоқпарлы елі 16 жасар Ақжайқын атты қызын атамызға қосады. Әжеміз 13 құрсақ көтеріп, аман-есен қалғаны ағаларымыз Әбдіохап, Әбілхайыр, Әбілбашар еді. 10 жылдан кейін Ерімбет атамыз артта қалып қойған балаларына барып, еліне алып келген. Әкем өз естелігенде Ақжайқын анамыз жақсы кісі еді деп айтып отыратын. Әкем Ахмет 18 жасында Ұлы Отан соғысына елін қорғауға кетіп, 27 жасында аман-есен елге оралады. Өз сөзінде әкем военный оқуға қалмадым, елімді, туыстарымды сағындым деп отыратын. Інісі Әбдіохаптың мейірімділігін, бауырмалдығын, жанашырлық қасиетін айтып мақтап отыратын. Абдуап көкемді жақсы көретін. Әкемнің бірінші әйелі жарадан ерте қайтыс болып, артта 1 жасар Мафуза есімді бір қыз қалады. Сол қызға әжеміз Ақжайқын мен Абдуап көкеміз қамқорлық қылды. Әкем қатты ауырып төсек тартып жатқанда, Абдуап көкем басынан кетпей күндіз-түні жанында болып бауырмалдығын көрсетті. Мұны біз өз көзімізбен көрдік. Түгіскенде Аққорған деген төбе бар. Бұл төбеде Ерімбет атамыздың әкесі Атахан (ел Атхан деп кеткен) оның әкесі Смайыл, Оның әкесі Сұлтан осы үшеуі жатыр екен. Енді Түгіскенде тұратын бір кемпірден естіген өткен заманның естелігін айтайын: — Айналайын, қожалардың сұлтаны Аққорған жерленген жерді кейін Аққорған төбе деп атаған. Әулие, садаған кетейін, біздің аман қалып жер басып жүргеніміз солардың дәреметі ғой. Ол кезде мен жас едім, - депті. Не бәрі әжейдің атасы 2-3 жасар екен. Аталарымыз « оларға бас иеміз, өмірімізді сақтап қалды», - деп басына барып құран оқып тұрған екен, - деп әжей сөзін әрі қарай сабақтады. Ол кез қиын заман болды. Қазақ-қалмақ соғысының зардабы қара халықты есеңгіретті. Аштан қырылды. Аққорған бабамыз саудагер екен. Қалмақтар « мен қожаға тиіспеймін, менің жауым-қазақ», - деп атаға тиіспепті. Баба Меккеден түйемен зат әкеледі екен. Қалмақтар жол торида. Аққорған бабамыздың шапанының артында үлкен алтыннан жалатылған қазақша ою бар екен. Жол торыған қарақшы-қалмақтар бабаны көріп жібере салады екен. Оны олар алыстан дүрбімен көреді де,

танып садақпен атпайды. Меккеден әкелген кездеме, матаның арасына тұз, жейтін тамақтарды орап әкеледі дейді. Әженің аталары жер төледе, шеңгелдің астында атаның әкелген дәмнен жеп аман қалған екен. Қаншама елді, қаншама жас ұрпақтың, қаншама үлкендердің өмірін сақтап қалған екен. Сондықтан Аққорғандық бабаларға бас иеміз», - деп әжей сөзін аяқтады. Біздің Ерімбет атамыз Атхан атаның салған мешітінде бала оқытып ұстаздық етіпті. Менің қайын атам: «Сенің атаң үлкен ілімді адам, саған артық сөйлеуге де болмайды, сондай ілімді адамдардың ұрпағысыңдар», - дейтін. Кейде өзім де ойлап қоямын, сондай кісілерге лайық ұрпақ болуым керек деймін. Аллаға шүкір келген жерімде қарашаңырақтың түтінін түтетіп отырған, ағайын, абысын, туыстарыммен қарым-қатынасымыз жақсы отбасымыз. Көп балалы алтын алқа иегерімін. Қайын атам Атхан атадан білім алғанда 12 жасар бала екен. Ораза ұстап, намаз оқыпты. Атхан ата салмақты, шайпауыз сөз айтпайтын, ренжісе бар айтқаны «Тәйт» деген сөзді айтатын кісі еді дейді. Маған : сен атаңа ұқсайсың, ол кісі ұзын бойлы, қыр мұрынды еді. Ол кісіден білім алдым, үлгі-өнеге алдым. Шүкір аллаға одан жаман болғаным жоқ, « - деп айтқаны есімнен шықпайды. Аталардың елге жасаған жақсылығына сай болғым келеді. Аумин.

Ия, үлкен ұстаздар әулетінің тарихы сонау ертеден Мұхаммед пайғамбарымыздан (с.ғ.) оның қызы Бибіпатимадан тарағанын шежіреден білеміз. Қазақ еліне ислам дінін уағыздау мақсатында ата-бабаларымыз тер төккенін де білеміз. Менің айтпағым Абдуап көкеміздің әкесі де, арғы аталары да елге ілім үйреткен ұлы ұстаздар болғандығы жайында. Ал көкеміздің қыздары - Бибіпатима, Знура, Шарипа, Қызқойсын, Тамаралар да әке жолын, бабалар жолын қуып ұстаздық етті. Ұстаздар әулеті мәңгі жасай берсін.

*Мадина Ахмет қызы Ерімбетова,
алтын алқа иегері.*

4.08.2021 жыл.

АЛТЫН АДАМ

Мен Валентина Андрей (ұлты орыс) қызы 1943 жылы туылғанмын. Ия, әкем қытай еді. Мен 2 айлық кезімде соғыста қайтыс болыпты. Шешем орыс қызы Дария Андрей әкемізбен бас қосып, екі інілі болдық. Бой жетіп, тұрмыс құрдым. Алғашқыда Шәуілдір, Овцевод деген жерлерде тұрдық. 1969 жылы Абай елді мекеніне көшіп келіп, тұрақтап Аллаға шүкір, өмір сүріп келеміз. Он баланың анасымын. Алтын алқа иегерімін. Ағаймен 30 жылдай қоңсы болдық. Марфат апа жақсы адам еді. Асқа шақырып, қарайласып тұратын. Ал Ағайдың орны бөлек жоқ-жұқанаға қарайласатын «Алдын адам» еді. Ол бұл дүниеге бір-ақ келген адам ғой. Өмір өткінші — өтті, кетті. Мен ағайдың жақсылығын көп көрдім. Отбасы жағдайымен жұмыстан қол үзіп қалатын кез болатын. Жұмысқа тұруға қайта өтініш бергенімде: «Шеттей бала-шағалысың, балаларың өсер, бұл қиындықтар да ұмытылады» — деп кеңес беріп, жұмысқа қайта алатын. Мен мұны ұмыта аламын ба?! Жатқан жеріңіз жәннатта болғыр, мың болғыр ағайыма алғысым шексіз. Әуелі мектепте еден жуушы, содан кейін интернатта аспазшы, кейін нянка (бала күтуші) болып істедім. Бірде бірге істеген бір әйелмен кішігірім жанжал туды. Жұмысыма адалмын, тазамын. Мектеп дирекциясы (әкімшілігі) атынан алғыс хат алып тұрамын. Бірге істеген қызметшілер мұны да көре алмайды екен ғой. «Саған ұрыспайды, біздің кемшілігімізді көріп қояды», — деп маза бермеді. Бір күні әлгі әйелді директор бөлмесіне ағайдың

алдына апардым да: «сырттан айтқан сөздеріңді ағайға айт» , -дедім. Ағай жоғарғы санатты, адамгершілігі мол адам еді ғой. Ашу, ыза, кегімізді басты да, бала-шағанның басы бар ғой, - деп интернатқа азпаздыққа ауыстырды. Шалым жайсыз еді. Құлағымның тыныштығын көздеп, түнгі бала күтуші нянкілікке ауыстыруды ағайдан өтіндім. Ал, басқалар болса, Валентина қалаған жұмысын істеді, оған директор оң көзбен қарады деп күннеді. Атамыз қайтыс болып, соятын мал таба алмай отырғанда да, ағай көмектесті. «Жақсының жақсылығын айт, нұры тасысын», деген сөз бар ғой. Ел жағдайын көре білетін де, бар жағдайды жасап, ақыл-кеңес беретін еді. Балаларың өскен соң бұл қиындықтарды ұмытып жақсы өмір сүресің деп еді ағай. Көреген екен. Ризамын, Аллаға мың да бір шүкір. Ағайдың үйіне тамаққа шақырылған бір кезеңде ағайдың анасы Ақжайқын апа, Марфат жеңешеме айтып бір мата бергізген еді. Ол кезде әр нерсенің тапшы кезі. Көрпешесін бүтіндеп алсын дегені ғой. «Аш кезінде жеген құйқаның дәмі» кетпейді емес пе? Ол қызыл шибарқыт еді, көрпеше жасап, балалар үстінде жатты. Апа қолы ашық, кең адам еді. Ағайдың жұмыста да, қоңсы, көрші болып отырғанда да көмегін көп көрдім. Бала-шағам өсіп, болып-толып отырсам да өткенді еске түсіріп, тауба деп отырамын. Абай аулында тұрғаныма, жақсы адамдармен жүргеніме, алланың берген ұл-қыздарын жеткізгеніме шүкіршілік етемін. Абдуап ағайға мың алғыс! Жаныңыз жәннатта болсын!

*Көршіңіз Валентина.
5.07.2021 жыл.*

БІР КЕМЕЛ

*Сәулең болса кеудеңде,
Мына сөзге көңілің бөл.
Егер сәулең болмаса,
Мейлің тіріл, мейлің өл.
Танымассың, көрмессің,
Қаптаған соң көзді шел.
Имансыздық намазда -
Қызылбастың салған жол.
Көп шуылдақ не табар,
Билемесе бір кемел?*

Абай

Мен, Қыдырбаева Ұлтай, бұл естелігімді 40 жылдай мектеп басқарған іскер, білімді, ардақты ұстаз Абдуап ағайға арнаймын. Ия, бір кемел адам басқармаса қай жұмыста болмасын берекесі кетеді. Бітім, пәтуа болмайды. Мен осы ағай басқарған мектепте кітапханашы болып, 1971-жылдан бастап, 2008 жылы зейнеткерлікке шыққанға дейін істедім. Ол кезде кітап қоры 500 ғана болатын. Кітапхана бөлмесі де шағын ғана еді. Мектебіміз үлкейген соң, кітап қоры көбейді, бөлме де кеңейді. Мен алғашында Мақтаралдағы Агро-химиялық техникумын бітірген едім. Абдуап ағайдың ақылымен әрі мамандық алу мақсатымен

Жетісайдағы Мәдениет ағарту саласын дайындайтын училищеде Кітапхана ісі мамандығы бойынша оқыдым. Бұл 1975-76 жылдар еді. Еңбектен қол үзбей сырттай үш жылда оқып бітірдім. 1970 жылы келін болып, Жетісайда Есекеңмен отау құрғаныммен, 1971 жылдан бері қазіргі мекеніміз, ыстық Отанымыз Абайда, «Абай» орта мектебінде еңбек жолымды бастадым. 2008 жылы зейнеткерлікке шыққанға дейін тікелей

Абдуап ағайдың басшылығымен еңбек еттім. Ағай жұмысқа жоғарғы талап қоятын да, әрі оның орындалуын жіті қадағалап отыратын. Кітап туралы кештер, жарыстар, мамандық таңдау туралы конференция өткізіп тұрдық. Мұндай іс-шаралардың жоспарын көріп, алдын-ала дайындық тексеріп, ақыл кеңесін беруші еді. Директор ағай өзі саяси әдеби кітаптарды көп оқитын және ол кітаптарды белгіленген дәл айтылған күнінде өткізіп, жаңасын алатын да, кітаптан керек жерлерін жазып алдым деп отыратын. Бір қызығы, ағай үйіндегі артық кітаптарды кітапхана қорына қос деп әкелетін. Мен көп балалы, 6 баланың анасы күміс алқа иегерімін. Отағасы Есекеңмен (Есалы Сәрсенбеков) бір мектепте зейнеткерлікке шыққанға дейін істедік. Есекең 1980 жылы балалар бақшасындағы жұмыстан мектеп жанындағы 70 балалық интернатқа завкоз (шаруашылық меңгерушісі) болып ауысты. Отағасымен бірге оқығанмын. Ол агроном мамандығын алған, есеп-қисапқа жүйрік болды. Мектептегі жұмысын жақсы істеді деп ойлаймын. Бағасын ел көпшілік береді, әрине. Директор ағайдың талапшылдығы, іскерлігі, сын-ескертпелерін орынды қоя білетіндігі және істеген жұмысты бағалай білетіндігі ұнайтын. Осындай ерен еңбегінің арқасында директоры ағай елге сыйлы, қадірлі, танымал кісі болды. Мектептің мұғалімдер ұжымы мен шаруашылық саласын жандандыра отырып, бір орында ұзақ жыл басшылық жасады. Директор ағайдың кемелділігі, ақылдылығы, білгірлігі көпке үлгі. Бүгінде бақилық болған ағайдың жаны жәннатта болсын!

Ұлтай Қыдырбаева,
зейнеткер кітапханашы.
16.07.2021 жыл.

ЕММЕН ДЕ БОЛ, ДЕММЕН ДЕ БОЛ ...

Мен, Жамила Бекмұрзаева Тәкейқызымын. Жасым қазір 83-те. 1939 жылы дүниеге келіппін. Мен жасымнан ән айтқанды ұнатушы едім. Сондықтан болар ағайларым, әсіресе, алғашқы білім берген Абдуап ағай «әнші қыз» дейтін. 1,2,3 кластарды Ақтөбеге есекке мініп қатынап білім алдым. Әке-шешем Қызыләскер деген жерге көшіп кеткенге дейін Көксарай мен Ақтөбенің арасын жол етіп, ән шырқап,

таза ауа жұтып білім алған кездерім әлі есімде. Кластастарым Әбілхайыр, Оңғар, Әсілбектер болды. Текаман ата, Алтынкүл апалармен 15 жыл қоңсы болып отырдық. Жақсы кісілер еді, жарықтық.

«Әнші қыз» әнін айтпай тұра ала ма?! Қайда той бар, қайда отырыс - жиын бар, «әнші қыз» сонда ән шырқадым. Бір күні арықтағы судан өтем деп, оңбай жығылдым. Аяғымды сындырып алдым. Аяғым ертесіне қап-қара боп кеткен, ісіп күп болып кетті. Ел бұл қызға көз тиді деп шуласты. Ол кезде дәрігерді іздеп таппайсың. Ауылда көзі өткір бір кісі болушы еді, соның көзі өтті деп жатыр. Ол кісінің көзі сұқтанған адамын, болмаса әлдебір малды да сеспей қатырады екен, қайта бұл қыз аман қалыпты,-деп елде қаңқу сөз жүріп жатты. Жасымда өте әлжуаз, майысып ән айтатынмын. Мүмкін содан көзіксем көзіккен шығармын. Содан аяғым ауырып бара жатыр. Бүкіл денем ауырады. Сол кезде Оразбай бабам бір жілік әкелді де, ортасынан бөліп шақты. Ойлап отырдым, «қазір жіліктің майын жағады», -деп. Олай болмаса жіліктің

бөлінген тұсымен аяғымды іскіледі. Аяғым шыдатпай ауырып барады. Шылапшынды толтырып қанды ірің алды. Сонда да бүкіл денемнің, қол аяғымның ауырғаны басылмады.

Елде дәрігер болмаған соң, кім ауырса Ерімбет бабаны апарып дем салдырады екен. Тәкей әкем Ерімбет бабаны атпен алып келді. Жылы шырайлы, аққұба өңді 40-50- ді еңсерген кісі екен. Сөздері де өте жылы, жанға жайлы екен. Ә дегенде, бір дем салғаннан денемді алып бара жатқан бәлекеттен құтылып, қол аяғымның ауырғаны басылып, қарайып кеткен реңім де ашыла бастады. Әкем ол кісіні тағы да 1-2 мәрте әкеліп дем салдырды. Менің таңқалатыным – сол демнің күшімен осы күнге дейін жүріппін. Жақында аяғымды тайдырып алып, операцияға түстім. 6 сағат бойы операция жасаған доктор, «осы сынықпен қалай жүргенсіз», - деп таңырқады. Шіріген сүйек бөлініп түсіпті. Мен ойлаймын, Ерімбет бабаның демі мені 70 жылдай ұстап келді, деймін. Ол кезде мен небәрі 15-16 жаста едім. Сол уақыттың ауыртпалығы мен ем мен демнің құдіреттілігіне ризамын.

Кім қалай ойласа, солай ойласын. Алланың құдіреті- мен осындай кісілерден ауруыма ем алдым. Игі шарапаты тиді. Ерімбет бабадан ем алдым, Абдуап ағайдан білім алдым. Алла риза болсын! Жатқан жерлері жаннатта болсын.

Жамила Бекмұзаева Тәкейқызы
21 қазан 2021жыл

ҚҰДА

Мен, Аманкүл Текаманова 1949 жылы көкек айының 26 жұлдызында Көксарай елді мекенінде дүниеге келіппін. Бұл ауылда тұрғындар аз болғандықтан, шағын мектепте 1, 2, 3 класс оқушыларын бірлестіріп, топтап оқытушы еді. Мектепке барған алғашқы күндерімнің бірінде менен аты-жөнімді сұраған мұғалімге: - Текаманова Ақпұшық, - деп жауап

беріппін. Мұғалім, балалар күліп бір ұялғаным бар. Сөйтсем, Ақпұшық деп ата-анам еркелетіп атайды екен ғой.

4,5- кластарды ешекпен қатынап, Ақтөбеде, қазіргі Абайда оқыдым. 5-ті аяқтамай Түркістан қаласында Мәншүк Мәметова мектебінде білім алдым. Мұнда немере бауырым Ырысалды да менімен бірге оқыған болатын, яғни кластаспыз.

Ата-ана қайда болса, бала да сонда емес пе? 7-ші класты аяқтамай тағы да көштік Абай аулына. Ауыл ерекше еді. Көк майса көгеріш, саз, бұлақтан мөлдіреп су ағып жатыр. Су жиналып көл болған. Үйрек, қаздар көл бетінде қонып, ұшып жүретін. Таза ауа. Сол уақыттағы бейнесі, қанша есейсем де қаз-қалпында көзге елестейді.

Бірақ оқу кешкі оқуға ауысып, орталау мектепті бітірдім-ау, әйтеуір. Мектепте Абдуап ағай директор еді, алдынан кесе көлденең өтпейтін едік. Оқушылар да, мұғалімдер де, ел де ол кісіні қатты сыйлайтын еді. Бізге Жүсіпәлі, Жорабек, Нұрман, Сейітқұл ағайлар сабақ берді. Абдуап ағайды жиындарда сөйлеген сөзін сілтідей тынып, бар ықыласымызбен ынтыға тыңдайтын едік. Дауысы бүкіл ауылға естіліп тұрғандай

сезінетінбіз, өйткені өте жоғары естілетін даусы микрофонды керек етпейтін.

Ел ағайды жақсы көретін. Әкем Текаман ферма бастығы. Ол кісі де ел қамын жасаған. Кедей кепшіктерге болысып, көмегін аямаған. Әкем мен Абдуап ағай көп әңгімелесетін, ел жағдайын айтып, бірге шешетін. Бірі-бірімен жақсы сыйласатын.

Алланың құдіретіне қарасаңызшы! Бір кездері алдына баруға бата алмайтын мектеп директоры- Абдуап ағай бізбен құда болды. Менің туған інім Ырысберді ағайдың тұңғыш қызы- Бибіпатимаға үйленді. Ағаймен құда деп амандасып, хал-жағдай сұрасатын болдық. Аллаға мың қайтара шүкіршілік етемін. Інім Алланың берген төрт ұлын көрді. Өсіп-өніп үлкен отбасыға айналды.

«Жақсының жақсылығын айт, нұры тасысын», - демекші ағай жақсы адам еді. жаны жаннатта болсын! Ұрпағына өмір берсін!

*Аманкүл Текаманова
22 қазан 2021 жыл*

ҚОРЫТЫНДЫ СӨЗ

*Ол сыныпты қазақтан,
Дүниеге ешкім келмейті.
Өлмейтін атақ қалдырып,
Дүниеге көңілін бөлмейті*

Абай (әкесі Құнанбай туралы)

Бұл жазылған естелікте ардақты ұстаз, құрметті ауыл азаматы, Абай елді мекенінің үлкені, кішісі өз атымен атамай «директор ағай» деп атаған сүйікті ұлы, мейірімді дос, қымбатты бауыр, қамқор әке Ерімбетов Абдуап туралы сыр шерттік.

«Ұлылықты ардақ тұтар үнемі,

Алтын ұя, ақ босаға киелі», - деген мақалдай, бізге берген тәрбие мен ілімінің жемісіндей болсын бұл естелік. Өзін көрген, өзі оқытқан мыңдаған шәкірттер, туыстар, құда-жекжаттардың айтар ой сөздері көп-ақ, жетерлік. Алайда, бұл шағын кітапқа сыйдыру мүмкін емес.

«Дүниеге мейман көңілім,

Мақтансам дауа тілерсің.

Өлшеніп берген өмір бар

Уақытыңмен жүргейсің»,

- деп белгілі сыр ақыны Майлықожа айтқандай, сұм ажал сексеннің сеңгірінде 2009 жылы әкемізді ақтық сапарға алып кетті.

Қазақ халқының ұлы ақыны Абай Құнанбаев әкесі Құнанбай қайтыс болғанда айтқан мына бір өлең шумағы еске оралады:

«Ажал уақыты жеткен соң,

Соның да гүлі қурапты.

Қажыны алған бұл өлім

Сабыр қылсаң керек-ті».

Туған еліне қалтқысыз еңбек еткен ұлағатты ұстазды кейінгі ұрпақ біліп, құрметтеу керек. Өзі өлсе де артына өшпестей із қалдырды. Абдуап атаны ел ұмытпайды, ұрпағы ұмытпайды.

*Жинақты, естелікті жинақтап
хатқа түсірген тұңғыш қызы
Ерімбетова Бибіпатима.*

Ерімбетов Абдуап (1928-2008) 1928 жылы қыркүйек айында Түркістан облысы Абай елді мекенінде дүниеге келді. 1943 жылы жеті жылдық мектепті бітірген жасөспірім соғыс жағдайына байланысты мектепте мұғалім болуға тура келеді. Алғашқы ұстаздық жолы төрт бөлмелі жер үйде небәрі екі мұғалім А.Ерімбетов және Ә.Садуақасов болып бастаған. Кейін арнайы мектепті ауыл тұрғындарымен асарлата отырып бітіріп, 500 оқушы, 60 мұғалімге дейін жұмыс істейтін жағдайға жеткізді. Ә.Ерімбетов еңбек жолында 40 жыл үздіксіз мектеп директоры қызметін атқарды. Өзінің арнайы оқыған мамандығы қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі.

Ә.Ерімбетов ағайдың қанша жыл ел жасаған еңбегі кейінгі ұстаздардың барлығына өнеге болып қалары сөзсіз.

20.06.1987 жыл

1963/64оку жылы педколлективтің бір тобы.
Февраль 1964 жыл

24.05.1980 жыл. Соңғы қоңырау

25 жылдық кездесу

8 март Халықаралық әйелдер күнін атап өту сәті

Дарменнің
мандысыз дәптері
1. 01. 1998.

Дәрет.

Дәрет алуға шыққанда қол
намазға дәрет алатынымен айтып
Нисет еттің деп бастайсың.

Дәрет екіне бөлінеді.

1. Жоғары құбыра — үлкен дәрет (шалау)
2. Жоғары сүзгі — кіші дәрет. Бұл
намаз оқу үшін айналады.

Дәрет алуға тіріздар: 4 ау

1. бет-мүзгі жуу
2. Бісек пен екі қолдан жуу
3. Басың, төртінші бірін сүзгі
қолың сыйлау
4. Төбесіңе дәрет екі аяғың жуу.

Дәреттің сүннеттері II

1. Дәретке нисет оқу. Бәрішмақал айту
2. Екі қолдан шикілікке дейін жуу
3. Шішті тазалау
4. Аяғыңа су сату
5. Ауызбен су алу
6. Мұзасея намаз — ауызбен су ұртымен
қатты шайлау. Дәретке шайлау қара
суды тарту. (Орадағы мұн істемесің)

Намаз.

Шаритатта намазга "Вахит" дейди.
5 уакити намаз пайтасбаронамиз.
Ифратона кетерисен кемитен.
Бери бахитан. Янги Меккеден
Ифратона кемиден 1,5 млн. дундан
бахитан. $(622 - 1,5 = 620,5 \text{ млн.})$

Намаздин парызлари 2 турли.

I- Рукун 6. — Намаздин 6 парызлари.

1. Ифратон тизили (Намазга)
бахитанга Аллатанга чекитанга
оштанга кетилу
2. Куям. (Намазга турган дундан)
3. Ифратондан ош
4. Рукун — дундан
5. Сизда — миздан, мизданга
тисилу
6. Азиздан ошганга — (мизданга) ош

II- Шаритат 6. — Намаздин сиратиндан парызлари.

1. Дундан ош
2. Ифратондан ош
3. Ифратондан ош
4. Намазга кучиланга қаранга ош
5. Намаздин уакитин ошганга
6. Ифрат.

Азан
 Азан ийгүү суннат.
 Шэртэй:
 Алаару эхбар 4 рет
 эхнэру эх бар илэн илалан 2 рет
 эхнэру эхнэ мухаммэдэн расуулан 2 рет
 байга алаас-салах 2 рет
 байга алаа-орхан 2 рет
 (Тек манз наазадисаа=
 Эссаламу Хайрун минэнна) айтагдн.
 Алаару эхбар 2 рет
 бар илэн илалан 1 рет.
 Ал парыз наазадисаа асдоонда
 Талкбар айтагдн - Эссаламу
 орноонд. Кад Котидти салах "дэстнед".
 Азанын кейн айтагдн Дунд:
 Алаарунаа рабба хадики э
 датгата тэмлэгтэй эс салах
 кааилэти эхнэ мухаммэдэн
 үсчилтэ үл бразилэнтэ
 үл дэрэлтэ рэритэтэ
 үл бааску мэхилэн мак-
 мэдэнэс элэ ураттэку
 илэнэс бар тугиларч л мигад.
 Ауман.

Этгариат

Насаз үстөгдө өкi рэкаттан
сэг отгөрөн охьсанга дуга.

Этгариату алаама
үссээсэгү үтмайбату
хссаласу алаама айуури
нэбнү үрармэтүлааи үр
бөрөкатуу хссаласу
алаама үр ала
ибадмалаааалааи Энхэдү
энла иша илаамау
үр Энхэдү энла мухмаладан
абдурүр рэсүлүр.

ҚҰРМЕТ ГРАМОТАСЫ

Ерімбетов Абдуап - Түркістан ауданы Абай атындағы
орта мектептің директоры

жасөспірімдерге білім және коммунистік тәр-
бие берудегі табыстары үшін Құрмет грамо-
тасымен наградталады.

Қазақ ССР
оқу министрі

К.Б.Балахметов

« 20 » сентябрь 3
198 ж.

Алматы қаласы

Оқу-ағарту жөніндегі мек-
теп және ғылыми меке-
мелерде қызметкерлері кә-
сіподағы. Республикалық
комитетінің председатели

В.А.Туров

№ 798

Оңтүстік Қазақстан облысының бірінші мұғалімдер съезінің делегаттары. Сол жақтан екінші Ерімбетов Абдуап июнь 1960 жыл. Шымкент қаласы

Ерімбетов Абдуап Мұхтар Әуезов ескерткіші жанында

Ерімбетов Абдуап демалыс кезінде

27.10.1961 жыл Шымкент қаласы. Қаржауов Балғынбек, Ерімбетов Абдуап, Сатыбалдин Нұрмағанбет, Мырзабеков Мақұлбек.
Шымкент пединститутын бітірер кезде түсірілген сурет.

Ерімбетов Абдуап Алматыда демалыста.

Ерімбетов Абдуап Алматыда демалыста.

Абдуап немересі Қайыпбергенмен бірге.

Ерімбетов Абдуап, анасы Бакбергенова Ақжайқын, әйелі
Абуова Марфат, ұлы Ерімбетов Дінмұхаммед.

1980-81 оқу жылы. Абай мектебінің ұжымы

Түркістан аудандық қыздар слетіне қатысушылар

Шымкент
12.07.2000 жыл

Ерімбетов Абдуап - директор,
Хандулаев Нұрман – оқу ісінің
меңгерушісі

Бабайқорған 15.04.1988 жыл

Ортада Ерімбетов Абдуап бір топ мұғалімдер арасында

Алғашқы қоңырау сәті.

8 наурыз 1999 жыл. Немерелері Дәрмен, Мақсат әжесін туған күнімен құттықтау сәті. Әбдуап ата ортада.

Ерімбетов Абдуап аймақ көлемінде өтілген Абайдың 150 жылдық мерейтойында сөйлеген сәті

ОҚО облонының бас маманы, аудан әкімінің орынбасары Ергеш Биметовтың құттықтау сәті. Оң жағында районо меңгерушісі Ж.Құлбайымбетов.

24 май 1980 жыл. Соңғы қоңырау

1973 году Виталий -Люся-Юра на добрую память дорогому Алёше от Виталия в знак большого уважение к вам, вашей семьи

1985 жыл Әбдуап ата қыздары, ұлымен Шарипа,
Бибіпатима, Мағрипа, Дінмұхаммед

Ұлы Отан соғысы ардагерлерінің кездесу сәті

22 март 1989 жыл. «Наурыз» мейрамы

Ерімбетов Абдуап бір топ мұғалімдер арасында

Абдуап атаның орыс досы Виталимен орысша хат жазы-
сып отырған қызы Ұмсын

Алған медальдарі мен төсбелгілері

МАЗМҰНЫ

1. Алғы сөз.....	3
2.Ел азаматы (Бибіпатима).....	4
3.Абай атындағы орта мектептің тарихы (Бибіпатима Ерімбетова).....	5
4.Абай ауылының ұстазы(Арман Ержігітов).....	12
5.Өткен өмірден естеліктер (Әбілхайыр Ерімбетов).....	16
6.Орыс досы (Бибіпатима Ерімбетова).....	18
7.Директор (Р.Даулетбаев).....	20
8.Кемелді жасқа келгенде (Ә.Көпбаев).....	23
9.Оқу жылын үлгілі аяқтаймыз (Ә.Ерімбетов).....	25
10.Есімдегілер(Бексұлу Жолдасбекова).....	28
11.Абай ауылының Абайы (Әбілбашар Ерімбетов).....	30
12.Сағындырған балалық шақ (Дінмұхаммед Абдуапұлы).....	32
13.Теңізден терген маржандар (Дәрмен Ержігітов).....	34
14.Есім қою (Знура Ерімбетова).....	36
15.Арпа, бидай ас екен...(Мағрипа Ерімбетова).....	38
16.Ден сау болса тағдырдың (Қызқойсын Ерімбетова).....	42
17.Жақсының аты өлмейді (Тамара Ерімбет).....	45
18.Абдуап атадан тараған үрім бұтақтары (шежіре).....	51
19.Естелік (Тәжібай Мүтәнұлы Анарбаев)	53
20. Ардақты ұстаз (Ж.Назаров).....	56
21. Ұлы тұлға (Темірхан Оразбақов).....	58
22. Аса ардақты Әбдуохап (Манап Көкенов).....	60
23. Оқушыларға сапалы білім, саналы тәрбие береміз (А.Ерімбетов).....	62
24. Ұлы ұстаз (Оразалы қызы Күлайша).....	65
25. 2000 жыл – бір қатер. (Ғайбула Ерімбетов).....	67
26. Балалық шақтан естелік (Ерімбет тегі Хайрулла).....	70
27. Ардақты Ұлы ұстаз (Абдикаримов Алишер).....	73
28.Көрші ақысы... (Әбдібек қажы Бейсенов).....	76
29. Тау тұлға-ұстаздардың ұстазы (Марат Ахметов).....	78
30. Ұлағатты ұстаздар әулеті (Әлжан қажы Бейсенов).....	81
31. Ауылым – алтын бесігім. (Күлайша Сабденбекова).....	84
32. Қожаның төресі. (Төлеубай Оспанов).....	90

33. Ұстаздар әулеті. (Мадина Ахмет қызы).....	95
34. Алтын адам. (Валентина Андрей).....	98
35. Бір кемел. (Ұлтай Қыдырбаева).....	100
36.Еммен де бол, деммен де бол. (Жамила Бекмұрзаева).....	102
37. Құда. (Аманкүл Текаманова).....	104
38. Қорытынды сөз (Бибіпатима Ерімбетова).....	106
39. Суреттер	108

Терілім, беттеу, түрлі-түсті суреттерді өңдеу жұмыстары
«Шың» Баспаханасының компьютерлік баспа орталығында
атқарылды.

Басуға 30.11.2021ж. қол қойылды.

Формат А5 148x210мм

Қаріп түрі Times new roman. Қағазы офсеттік.

Көлемі 8/16 баспа табак.

Таралымы 200 дана

Тапсырыс №

160000 Шымкент қаласы, Ғ.Орманов көшесі, 10/1

Тел.: 8725 2 77 20 10, 8701 590 79 16